ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΝΑΥΤΙΚΗΝ ΕΛΛΑΔΑ - ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΦΘΟΝΙΔΟΥ (ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9). ΑΡ. ΤΗΛ. 23-888

Ἔτος Ζ'. — Ἀριθ. 84
ΑΘΗΝΑΙ. — 1 Ὀκτωβρίου 1935

Διευθυντής:
ΕΠΑΜ. ΜΠΑΜΠΟΥΡΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ: Ἐσωτερικοῦ δραχ. 55
Ἐξωτερικοῦ » 120
Τιμὴ τεύχους » 4

ΜΕ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ

Μὲ σύστημα καὶ μὲ τιμή! Αὐτὸ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἔμβλημα τῶν παιδιῶν τῆς θάλασσας ποὺ ἐπὶ τόσους αἰῶνες τὴν διαπλέουν μὲ καράβια ἐμπορικά, πολεμικά, μὲ τὰ θρυλικὰ ἑλληνικὰ καράβια... ποὺ φέρνουν στὴν πρύμη τους ἀναπετταμένη μιὰ ὑπερήφανη σημαία.

Καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ σύστημα ὁ ναυτικός. Τοῦ τὸ ἐπιβάλλει ἡ ἴδια ἡ θάλασσα, μὲ τὰ σκληρὰ μαθήματα ποὺ τοῦ δίνει, σὰν δὲν ξέρῃ νὰ προφυλαχθῇ καὶ νὰ ἐνεργήσῃ συστηματικά.

Τίμιος πρέπει νὰ εἶναι ὁ ναυτικός, γιατὶ ἀπὸ τὴν τιμιότητά του ἐξαρτᾶται τὶς περισσότερες φορὲς ἡ κοινὴ σωτηρία.

Εἴθε γύρω ἀπὸ τὸ ἔμβλημα αὐτὸ νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλοι ὅσοι ἀγαποῦνε τὴ θάλασσα, ὅλοι ὅσοι ἀνετράφηκαν, μεγάλωσαν καὶ ἀνδρώθηκαν στὸ παλληκαρίσιο σχολειό της.

Τὴ στιγμὴ ποὺ γύρω μας οἱ ὑψηλότερες παραδόσεις καὶ τὰ εὐγενικώτερα αἰσθήματα καταρρίπτονται καὶ περιφρονοῦνται ἀπὸ ἀσυνεδήτους καὶ ὄργανα τῶν ξένων προπαγανδῶν, ἂς ὑψωθῇ ἡ φωνὴ τῶν παιδιῶν τῆς θάλασσας γαλάζια σὰν τὸ ἄπειρο, λευκὴ σὰν τὸν ἀφρό της, γιὰ νὰ δείξῃ τὸν τίμιο καὶ τὸν συστηματικὸ δρόμο τῆς δουλειᾶς καὶ τῶν ἡρωϊσμῶν.

Ἂς γίνῃ τὸ παρελθόν μας ἕνας πυρσὸς ἀναμμένος στὴν ἔξοδο τοῦ Μέλλοντος, γιὰ νὰ φωτίσῃ τὸν δρόμο τοῦ Καθήκοντος.

Μὲ τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων θαλασσινῶν μας ἡρώων, μὲ τὴν βοήθεια τῶν ναυτικῶν μας ἀρχηγῶν, μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸ τῆς ψυχῆς ποὺ γεννήθηκε στ' ἀκρογιάλια, τίμια καὶ συστηματικά, ἂς κάνωμε τὴν Ἑλλάδα νὰ ξαναβρῇ τὴν τιμημένη θέσι, ποὺ κράτησε τόσους αἰῶνας ἀνάμεσα στὶς θάλασσες τοῦ κόσμου...

Ἐμπρός, μὲ σύστημα καὶ μὲ τιμή!..

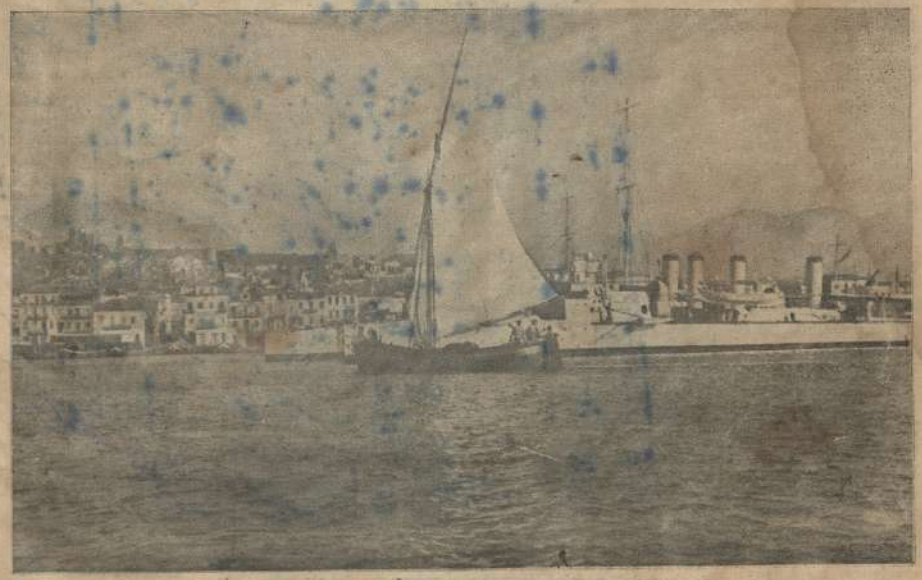

Ὁ Στόλος μας στὸ λιμάνι τῶν Πατρῶν

Ἄρθρα συνεργατῶν

Ἡ Ἑλλὰς καὶ ἡ θάλασσα

Τοῦ πολιτευτοῦ κ. Χ. Βασιλακάκη

Διακηρύξας ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπό τε τῶν στηλῶν τοῦ τύπου, καὶ ἀπὸ τοῦ ὑήματος τῆς Βουλῆς ὅτι ἂν δι' ἕλα τὰ ἔθνη ἐχρησίμευσεν ἕνα κομμάτι ξηρᾶς ὡς κοιτίς, διὰ νὰ ἐμφανισθῶν εἰς τὴν ζωήν, διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος δὲν ἐχρησίμευσεν ἢ ἕνα κομμάτι γῆς ὑγρᾶς διὰ ν' ἀναδυθῇ καὶ ἐμφανισθῇ ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ συγκεκριμένως δὲν ὑπῆρξε κοιτίς του, παρά, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, μὲ τὰς περὶ τὸ Αἰγαῖον χώρας ὡς ὑπέρλαμπρον πλαίσιον.

Διότι τί ἄλλο συμβολίζει ὁ ὡραῖος μῦθος τῆς ἐκ τῶν κυμάτων ἀναδυομένης θεᾶς τοῦ κάλλους καὶ τοῦ ἔρωτος Ἀφροδίτης ἂν ὄχι τὴν ἐκ τῶν κυμάτων ἀνάδυσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους;

Διότι πῶς πρέπει νὰ ἑρμηνευθῇ τὸ γεγονὸς ποὺ ἀπεδείχθη ἐσχάτως πιστευμονικῶς, ὅτι ὁ πρῶτος προϊστορικὸς πολιτισμὸς ποὺ ἀνέτειλεν ἦτο ὁ Κυκλαδικὸς ἠμιούργημα τοῦ πνεύματος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἐν μέσῳ τοῦ γαλαινοῦ Αἰγαίου, καὶ ἐπάνω στὰ γραφικά του μαργαριτάρια, τὰ θαυμάσια νησιά του;

Ἀλλὰ μήπως τὸ γεγονὸς ὅτι ἔκτοτε μὲ τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐμφανίσεις τοῦ Μινυϊκοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Κρήτης, τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Πελοποννήσου, τοῦ Ἰωνικο—δωρικο—αἰολικοῦ ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶσίας, καὶ τῶν νήσων τῆς Λέσβου, Χίου, Σάμου, Ρόδου — ὡς καὶ τῶν ἐπακολουθησάντων τετραετίων ἑλληνικῶν πολιτισμῶν, τοῦ Ἀττικοῦ, τοῦ Μακεδονο—αλεξανδρινοῦ καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ, δὲν φανερώνει καταφανῶς ὅτι ἔλαι οἱ ἑλληνικοὶ πολιτισμοί, οἱ μακρκίωνες, ἀνεδύθησαν ἀπὸ τὰς θαλάσσας, ἀφοῦ ἔλοι εἰσηθέντες πολιτισμοὶ ἠνδρώθησαν καὶ ἐπεβλήθησαν καὶ κατηύγασαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τοὺς μέχρι σήμερον αἰῶνας διὰ τῶν θαλασσῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπεκράτουν;

Καὶ δὲν ἐξωρμήθησαν ἔλοι ἀπὸ τινων ἀκτῶν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καὶ δὲν εἶχαν ἔλοι τὰς ρίζας των μέσα εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος;

Μήπως ἡ Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία δὲν ἐξόρμησεν ἀπὸ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος καὶ εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος δὲν προσεκόμισε τὸ περίφημον τὴς τρόπαιον, τὸ χρυσόμαλλον δέρας;

Μήπως ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος δὲν διεξήχθη εἰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου, καὶ τὸ Αἰγαῖον δὲν διέσχισεν ὁ πανελλήνιος ἐκείνος στόλος τῆς Ὁμηρικῆς ἐποποιΐας;

Ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου καὶ ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν ἐνεπνεύσθη τὴν Ὀδύσσειάν του ὁ Ὅμηρος, διὰ νὰ συμβολίσῃ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἥρωός του, τὴν τάσιν τοῦ Ἕλληνος πρὸς τὴν ἀνὰ τὰς θαλάσσας ἀναζήτησιν τοῦ ἀγνώστου καὶ τοῦ ὡραίου, καὶ τὴν πρὸς τὴν πατρῴαν γῆν προσήλωσίν του;

Ἡ μεγάλη δόξα τῆς Σαλαμῖνος μέσα εἰς τὸ Αἰγαῖον δὲν συνετελέσθη, καὶ τὰ ξύλινα τείχη τῆς Πυθίας δὲν συμβολίζουν τὴν ἑλληνικὴν καταγωγήν;

Τὰ ἔκτοτε τρόπαια τῶν ἑλλήνων θαλασσοπόρων καὶ θαλασσομάχων δὲν ἀπέδειξαν τρανώτατα ὅτι ὁ Ἕλλην διὰ τῶν θαλασσῶν δημιουργεῖ καὶ δοξάζεται, καὶ διὰ τῶν θαλασσῶν σώζεται ὁσάκις καταδυώκεται ὑπὸ τῶν βαρβαρικῶν ὁρδῶν ἀπὸ ξηρᾶς;

Ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τοῦ 21 δὲν ἔσωσε τὸ ἔθνος διὰ τῶν θαλασσῶν καὶ μὲ τοὺς Μιαούληδες, τοὺς Κανάρηδες, τοὺς Σαχτούρηδες καὶ τοὺς Παπανικολῆδες;

Οἱ βαλκανικοὶ πόλεμοι δὲν ὀφεῖλουν τὸ καλὸν τέλος των εἰς τοὺς Κουντουριώτηδες καὶ τοὺς Βότσηδες;

Ἀλλὰ καὶ ἡ Μικρασιατικὴ κατάστροφὴ τοῦ 1922 δὲν ἐσταμάτησε εἰς τὸ χεῖλος τοῦ κρημνοῦ μόνον διότι εἴχομεν τὴν κυριότητα τῆς θαλάσσης;

Ἐξ ὅλων αὐτῶν καταφαίνεται πόσην σπουδαιότητα πρέπει ν' ἀποδίδομεν εἰς τὸ γαλανὸν στοιχεῖον τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν θάλασσαν πρέπει νὰ γίνῃ μία θρησκεία γιὰ κάθε Ἕλληνα, διότι σ' αὐτὴν εὑρίσκονται ἡ δόξα μας, τὸ ὡραῖο παρελθόν μας, καθὼς καὶ ὅλο τὸ μέλλον μας μὲ τὰ ὡραῖα πεπρωμένα καὶ τὰ μεγάλα ἰδανικά του.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ
Πρώην βουλευτὴς

Ἀπὸ τὴν κίνησιν τοῦ λιμένος Πειραιῶς: Φορτηγὸν μας πλευρισμένον εἰς τὴν ἀκτὴν ξεφορτώνει ἐμπορεύματα προορισμένα διὰ τὸς ἀνάγκας τῶν πληθυσμῶν τοῦ τόπου μας.

Ἱστορικὲς σελίδες

Ὁ Κολοκοτρώνης Κουρσάρος

Τοῦ ἀντιπλοιάρχου οἰκον. κ. Ἰ. Λαζαροπούλου

Ὀλίγοι γνωρίζουν, ὅτι ὁ ἀληστρόνητος Γέρος τοῦ Μωρηᾶ ἐπεξέτεινε τοὺς ἀγῶνάς του διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ πολὺς κόσμος νομίζει, ὅτι ἡ μεγάλη καὶ ἔνδοξος ἱστορία του περιορίζεται εἰς τὴν ξηρὰν καὶ δὴ μόνον εἰς τὸν Μωρηᾶν, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξε γέννημα καὶ θρέμμα.

Εἶναι τόσον μεγάλη ἡ ἱστορία τῆς δράσεώς του κατὰ ξηρὰν εἰς τε τοὺς κλεφταρματωλικοὺς χρόνους καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν, ἀπὸ τῆς νεανικῆς του ἡλικίας μέχρι γήρατος, ὥστε μέσα εἰς τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς βιογραφίας του νὰ ἔτι μείνει ἀπεραντήρητος εἰς τοὺς πολλούς. διὰ τὴν βραχύτητα τῆς διαρκείας της. καὶ μία ἄλλη σταδιοδρομία του, ἡ σταδιοδρομία του καὶ κατὰ θάλασσαν. Τῷ ἐπεφύλασσεν ἡ μοῖρά του νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά του καὶ εἰς τοὺς ἤρωας τῶν ἐνδόξων ἀφιβίων τῆς κλεφταρματωλικῆς περιόδου καὶ ἀκολούθως κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ν' ἀναδειχθῇ ὁ πρωτοκουρυφαῖος τῶν πολεμάρχων τῆς καὶ ὁ στυλοβάτης αὐτῆς. Ἵνα οὗτο ἐξελιχθῇ εἰς μίαν τῶν μεγαλυτέρων φυσιογνωμιῶν τῆς ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος καὶ τιμηθῇ μὲ ἐφίππους ἀνδριάντας ἐν τε τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ.

Ἐὰν τις λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης ὑπῆξεν ἀπὸ τοὺς ὀλιγίστους Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐπόνεσαν εἰλικρινῶς καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς τὴν πατρίδα καὶ ἐπόθησαν διακαῶς καὶ παιδιόθεν τὴν ἐλευθερίαν της, δὲν θὰ παραξενευθῇ βλέπων αὐτὸν ἀγωνιζόμενον καὶ κατὰ θάλασσαν διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Γένους.

Ἀνήκων εἰς στρατιωτικὴν οἰκογένειαν, ἡ ὁποία ἀπὸ προπάππου τῶν προπάππων του συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως διὰ μέσου 10 περίπου γενεῶν, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1500 καὶ ἴσως ἀπὸ πρότερον ἀφ' ἧς μὲ τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπέμεινε μία τάξις Ἑλλήνων, ἡ ὁποία δὲν κατέθεσε τὰ ὅπλα, ἀλλ' ἀνεσυρθεῖσα εἰς τὰ ὄρη διετήρησε τὴν ἐλευθερίαν της καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν τὴν ἐκληροδότησαν εἰς τοὺς ἀπογόνους της μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς παλιγγενεσίας μὲ τὰ ὅπλα ἀνὰ χεῖρας· γεννηθεὶς ἐν τῷ μέσῳ φλογῶν πολέμου, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν δηλαδὴ τοῦ 1769—1770, ἐπάνω εἰς ἓν βουνὸν καὶ ὑποκύπτω ἀπὸ ἓν δένδρον λόγῳ τῆς διώξεως καὶ φυγῆς τῶν ἀμάχων πληθυσμῶν. ἐν οἷς καὶ ἡ μήτηρ του, ἀνὰ τὰ ὄρη· σωθεὶς διὰ τῆς φυγῆς εἰς ἡλικίαν 10 ἐτῶν κατὰ μίαν μάχην τῶν Τούρκων πρὸς τὸν πατέρα του, καθ' ἣν μάχην ἐφονεύθη ὁ πατήρ του ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του· γενόμενος κατὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πατρός του καπετάνιος μόλις ὡς εἰσήρχετο εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἐσυνέχισε τὰς ἀδιαλείπτους καταδρόσεις τοῦ γένους του καὶ τοὺς ἀγῶνάς του, προφητεύσας ὁ ἴδιος, ὅτι μίαν ἡμέραν «θὰ διώξῃ τοὺς Τούρκους ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα».

Ἀλλ' ἐνῷ μέχρι τοῦ 1806 ἐθρίαμβευεν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ἐδοξάζετο ἄλλοτε ὡς πρωτοκλέφτης καὶ ἄλλοτε ὡς ἀρματωλός, εἴφνης κατὰ τὸ ἔδαφος τοῦτο ἐξεδόθη αὐστηρὸν φερμάνι νὰ κατεδιωχθῇ καὶ ἐξοντωθῇ ὅλη ἡ κλεφτουριὰ τῆς Ἑλλάδος, οὕτω δὲ καὶ ἐγένετο. Ἀλλ' ἡ θεία πρόνοια κατὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν περιπέτειαν τοῦ στρατιωτικοῦ στοιχείου τῆς Ἑλλάδος ἐπροφύλαξε τὴν ζωὴν τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τὸν διεφύλαξε διὰ τὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα μίαν ἡμέραν, κατὰ τὴν μεγάλην Ἐπανάστασιν τοῦ 1821, καθ' ἣν ἐστάθη ὁ φυσικὸς αὐτῆς ἀρχηγός. Διεσώθη λοιπὸν ὁ Κολοκοτρώνης κατόπιν ἰυρίων κινδύνων καὶ περιπετειῶν, εἰς τὴν Ἐπτάνησον, ἔπου «ἔβλε τὰ στρατεύματα, τὶ κατεστάσεις, τὰ κλέφτικα τῆς Ρούμελης εἶχαν κατεφύγει ἀπὸ τὸν ἴδιο καταγρημὸν τὸν ἰδικόν μου», ὡς ὁ ἴδιος εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του διηγεῖται.

Εἰς τὴν Ζάκυνθον, ὅπου κατέφυγεν ὁ Κολοκοτρώνης, δὲν ἐφησύχασεν, ἀλλ' ἐπωφελήθη πάσης εὐκαιρίας διὰ νὰ ἐξασκήσῃ τὴς ἀγῶνάς του διὰ τὴν πατρίδα, οὕτω δέ, ἀφοῦ ἀπόλεσε πλέον τὰ ἐρείσματά του εἰς τὴν ξηράν, τὸν βλέπομεν ἀγωνιζόμενον ἀπὸ θαλάσσης διὰ νὰ δυνηθῇ ἀφοτέρου νὰ πολεμήσῃ ἐν τῇ ξηρᾷ. Ἴδοὺ πῶς ὁ ἴδιος ἀφηγεῖται τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης:

«Ἡ Ρωσσία ἐκήρυξε (1805) τὸν πόλεμον τῆς Τουρκιᾶς καὶ ἐστάλθησαν ἔλα τὰ στρατεύματα (οἱ ἐν Ἐπτανήσῳ δηλ. κλεφταρματωλοί) νὰ ἔβγοῦν εἰς τὴν Ρούμελην διὰ νὰ κτυπήσουν τοὺς Τούρκους. Ἐδεκίμασα καὶ ἐγὼ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἁγιὰ Μαύρα, ἔπου εὑρίσκοντο ἔλοι αὐτοί, νὰ πάω μὲ μερικοὺς καὶ νὰ ἔβγω εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰς τὴν δούλευαν τῆς Ρωσσίας ἦσαν ἕνα τάγματα, ἕνα μανιάτικο ἐπὶ κεφαλῆς Πετρόμπεης Ζανέτακης, ἕ νδός, καὶ τὰ ἄλλο αἰλοκοντσιωτικό, ἐπὶ κεφαλῆς ὁ Ἀναγνωστάρης. Αὐτοὶ ἦσαν εἰς τὴν Ζάκυνθο. Ὁ Παπαδόπουλος (Ἐμμ. Παπαδόπουλος ἐκ Κέας, στρατηγὸς τοῦ ὑψοσικοῦ στρατοῦ) τοὺς ἐπιβόταρε νὰ φκειάσουν ἕνα πλοῖο πολεμικό, Ὅσοι ἐτοιμαζόμουν διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἁγιὰ Μαύρα (Λεπκάδα) μὲ ἔπτασαν ἐπάνω ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, οἱ Πετιμεζέοι, ὁ Γιαννάκης Κολοκοτρώνης, ὁ Μέλιος, καὶ λοιποὶ ἀρκετοὶ καὶ μελέπανδες· Μὴν πηγαίνης, καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἰδέαν νὰ ἔχωμε ἕνα πλοῖο καὶ ἂν θέλῃς ἐμβαίνεις εἰς αὐτό», καὶ ἔτσι εὐρήκαν ἕνα σαμπέκο τουρκικο μὲ 10 κανόνια, τὰ ἀγοράσαμεν καὶ ἐμβήκα καπετάνιος εἰς αὐτό.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἡ τύχη τὸ ἔφερεν. Ἔνα ὁ ὀρεσίβιος Γέρος τοῦ Μωρηᾶ γίνῃ καὶ καπετάνιος πολεμικοῦ πλοίου, κουρσάρος. Ἡ δρᾶσίς του ὅμως ὡς καπετάνιου τοῦ πλοίου τούτου διήρκεσεν ἐπὶ ἓν ἑπτάμηνον. «Ἐπῆρα, ἀφηγεῖται, ἑκατὸν ἑξῆντα (ἑξῆντα) ἄνδρες. 1806) εἰς τὴν καβέρα τῆς Ρεπούμπλικος (ἐν νοεῖται ἡ Ἰόνιος Πολιτεία), εἰς τοὺς Κουρφοὺς (Κέρκυραν), ἐκεῖ μὲ ἔδωσαν τὴν ἄδειαν διὰ νὰ κτυπῶ σιτεῖς καὶ Θαλάσσης τοὺς Τούρκους, ὅθεν μὲ ἔβλεπαν. Ἔπῆρα καὶ μιὰ ὀρδονηγιαρὰ στρωμένα τῆς ξηρᾶς καὶ ἐπῆρα πλοῖον τῆς Πάτρας, Ἀχαΐας λεγόμενο, καὶ ἔκαμα τὸ σπάνιο, τοὺς ἔδωκα νεῖρα, τὰ μαγαζιὰ τοῦ Σαΐτανα, καὶ ἔπειτα ἐπέστρεψα εἰς τὴν Ζάκυνθον. Οἱ Ζακύνθιοι, ἐπειδὴ καὶ εἶχαν ἀνάγκην ἀπὸ τρόφὶς φερμένες ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ἔκαμαν μίαν ἀναφορὰν εἰς τὴν Διοίκησιν, καὶ εἶπαν ὅτι νὰ μὴ κινήσουν πλέον τὰν Μωρειά, διότι οἱ Τούρκοι δὲν ἠθέλουσιο τοὺς παγαίνοντος ἐκεῖ διὰ ἐμπόρι· ἔτσι ἡ Κυβέρνησις μ' ἐμπέδεσε νὰ κτυπήσω τὴν ξηρὰ καὶ διατάχθηκα μόνον νὰ περιορισθῶ εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ἁγίας Μαύρας».

Ὁ Κανθηλιώρος εἰς τὸν «Ἀρματαλισμὸν τῆς Πελοποννήσου» ὀνομάζει τὸ πλοῖον τοῦτο «Εὐαγγελίστρια», ὁ δὲ κ. Σ. Μελᾶς εἰς τὸν «Γέρον τοῦ Μωρηᾶ» τὸ ὀνομάζει «Ἁγ. Γεώργιον» καὶ προσθέτει, ὅτι ἦτο εἶδος ἐλαφροῦ καταδρομικοῦ μὲ 3 κατέρτια, 10 κανόνια, 37 ναύτας καὶ 80 στρατιώτας.

Ἡ καταδρομικὴ αὐτὴ ἐπιχείρησις τοῦ Κολοκοτρώνη ἐγένετο κατὰ τὰ μέσα Ἰουλίου τοῦ 1807. Ἐν τῷ μεταξὺ βλέπομεν τὸν Κολοκοτρώνην συμμετέχοντα εἰς μεγάλα συμβούλια καὶ σχέδια πολεμικῶν κινήσεων μὲ συνεργασίαν ἑλληνικῶν δυνάμεων. Τότε ὁ Κολοκοτρώνης ἐγνωρίσθη μὲ τοὺς πλείστους ἠπειροτοφυμελιώτας ὁπλαρχηγοὺς καὶ μὲ τὸν Ἰω. Καποδίστριαν.

Τότε (30 Ἰουνίου) ἔγινε τὸ ἱστορικὸν ὑπαίθριον συμπόσιον τοῦ Καποδιστρίου (δευτέκτου ἀπεσταλμένου τῆς Ρωσσίας εἰς τὴν Ἕλλαν τῆς Λευκάδος κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ) εἰς τὸ ὁποῖον συμπόσιον παρεκάθησαν 100 περίπου πρόσωπα, ἐν οἷς ὁ στρατηγὸς Ἐμμ. Παπαδόπουλος, ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἐπανήνουσ.Ρώσσοι ἀξιωματικοὶ καὶ πλεῖστοι ὁπλαρχηγοὶ καὶ ἀρματωλοὶ τῆς Ἑλλάδος (Κατσαντώνης, Κολοκοτρώνης, Τζαβέλλας, Μ. Μπότσαρης, Ζάρβας, Δανιὴλ, Δράκος, Στράτος, Κοντογιάννης, Μπουκουβάλας, Γρίβας, Κεραΐσκος, Βαγκακώστης κ.λπ.). Εἰς τὸ τέλος τοῦ συμποσίου ὁ Καποδίστριας ἤγειρε πρόποσιν καὶ ἀποτείνει εἰς τὴν ὁμήγυριν τῶν κλεφταρματωλῶν εἶπεν, ὅτι ἡ σάλπιγξ τῆς πατρίδος θὰ τοὺς καλέσῃ μίαν ἡμέραν νὰ χύσουν τὸ αἷμά των διὰ τὴν ἀπο-

Τὸ «Σιρκέτι» τοῦ Κολοκοτρώνη. (Ἡ εἰκὼν ἐλήφθη ἐκ τοῦ βιβλίου «Ὁ Γέρος τοῦ Μωρηᾶ» τοῦ Σ. Μελᾶ).

Ὁ στόλος μας ἀπὸ λιμάνι τῆς Θεσσαλονίκης.

κατάστασιν τοῦ Γένους. Εἰς ἀπάντησιν οἱ ὁπλαρχηγοί, σύροντες τὰ ξίφη των, ὤμοσαν αὐτὰ καὶ ἔδωσαν τὸν ὅρκον των, ἐξέλεξαν δὲ γενικὸν ἀρχηγόν των καὶ πολέμαρχον τὸν πολυθρύλητον ἥρωα Κατσαντώνην. Ἐπὶ δὲ τούτοις ὅπκρυα χαρᾶς ἐχύθησαν καὶ ἐπηκολούθησαν χοροὶ καὶ ᾄσματα, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ ἀναφορὰν τοῦ Καποδιστρίου πρὸς τὴν Γερουσίαν τῆς Ἰονίου Πολιτείας.

Ἡ ἀναφορὰ τῶν Ζακυνθίων, τὴν ὁποίαν ἀνοφέρει ὁ Κολοκοτρώνης, ἐπεδόθη εἰς τὴν Ἰονικὴν Γερουσίαν, αὕτη δέ, τῇ προτροπῇ τοῦ Ρώσσου διοικητοῦ Ματσενίγου, διέταξε τὸν στρατηγὸν Παπαδόπουλον νὰ φυλακίσῃ τὸν Κολοκοτρώνην.

Τὸν ἐκάλεσεν ὁ Παπαδόπουλος καὶ τοῦ εἶπε τὰ παραδόξῳ τὸ σπαθί του καὶ νὰ ὑπάγῃ φυλακὴν εἰς τὸ κάστρο τῆς Λευκάδος. Ὁ Κολοκοτρώνης διεμαρτυρήθη, ὅτι εἶχεν ἄδειαν νὰ πολεμῇ «ἀπὸ στερεᾶ καὶ θάλασσα, ὅθε τὸν ἠθέλασε». Ὁ Παπαδόπουλος ἔβλεπε τὸ δίκαιόν του, ἀλλὰ δὲν ἠθύναιο νὰ κάμῃ ἄλλως: «Θὰ πῆς φυλακή, τοῦ ἐπανέλαβε· στὴ φυλακὴ πάνε καὶ βασιλιάδες». «Ἔκαμα καὶ ἀγὼ βασιλιᾶς τοῦ λόγου τέσσους χρόνους; ἀκήνησεν ὁ Κολοκοτρώνης, ἀλλὰ κανένα δὲν ἐπαιδέψω χωρὶς αἰτίαν».

Τότε ὁ Παπαδόπουλος ἐμετρίασε τὴν ποινήν καὶ κὸν διέταξε νὰ κάμῃ τὴν φυλακὴν εἰς τὴν ἀρχιγίδα τοῦ ἑλληνικοῦ καταδρομικοῦ σκολίσκου «Εὐαγγελίστρια». «Ἔβγαλε τὸ σπαθί σου λοιπόν, τοῦ λέγει, καὶ πήρατε στὸ καράβι. «Τὸ σπαθί μου δὲν τὸ βγάνω, ἀπαντᾷ ὁ Κολοκοτρώνης, εἶναι δικό μου. Μόνο τὴν φυσέκα θὰ βγάλω, ποὺ εἶναι σημάδι βασιλικό. Πάρτε την».

Ἀπὸ τὴν «Εὐαγγελίστριαν», ὅπου ἐξέτισε τὴν ποινήν του, ὁ Κολοκοτρώνης ἀπέστειλε τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Καποδίστριαν:

«Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατο
Κόντε Ἰωάννη Καποδίστρια
Κοσμοκράτορα Στρατοκρατικὸν εἰς τὴν νῆσον Ἁγίας Μαύρας
Παρὰ τοῦ Καπετὰν Κολοκοτρώνη, χαιρέτο

Σᾶς εἰδοποιῶ, ὅτι διὰ προσταγῆς τοῦ ἐξοχοτάτου Παπαδόπουλον, εὑρίσκομαι εἰς τὸ ἀρίστο, μέσα εἰς τὸ καράβι τοῦ ἀρχηγοῦ μου Μαγιὸρ Κοῦ Ἐλευθερίου Κυριακοβίτση, ὅθεν παρακαλῶ νὰ μοῦ δοθοῦν οἱ πάγες μου (μισθοί) κατὰ τὸ κοντράτο ἀφ τοῦς 20 τοῦ μαρτίου, ἀποῦ μου λείπουν χρόνια 1500. Προσέτι σᾶς φανερώνω ὅτι γνωρίζω πῶς δὲν εἶμαι ἄξιος τῆς δουλειούτσης καὶ κατὰ τὸ κοντράτο μου ζητῶ τὴν λιτανεύτρα μου (ἀπόλυσιν), ἀδεύτσης σας τὰ ἄβρῆς ἀπὸ τὴν σήμερον ἕως νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἡμέρες 20 τῆς σοσίας, ἐποῦ ἀκολαμβάνει τὸ κοντράτο.

Τῇ 20 Ἰουλίου 1807. Σωμπέκο «Εὐαγγελίστρια».

Δοῦλος ταπεινὸς φυσάντος
Θοδωράκης Κολοκοτρώνης».

Κατὸ τὸν κ. Μελᾶν, ὁ Καποδίστριας ἐνήργησε καὶ ἀπεφυλακίσθη ὁ Κολοκοτρώνης. Πάντως ἡ φυλάκισίς του δὲν διήρκεσε πολύ, διότι ὅπως λέγει ὁ Κολοκοτρώνης εἰς τὴν διήγησίν του «Μετὰ τὴν μάχην τοῦ Ὀστερλίτζ, ἡ Ρωσσία παρέδωκε τὰ νησιά τοῦ Ναπολέοντος... 27 Ἰουλίου 1807 ἤλθε ἡ διαταγὴ τὰ παραδώσουν τὰ φρούρια εἰς Ρώσσους εἰς τοὺς Φρανιζέζους... τὸν Ἀθήνουσιο ἐπῆγα εἰς τὴν Ζάκυνθο».

Μὴ θέλων ὁ Κολοκοτρώνης νὰ ὑπηρετήσῃ ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα, ἀλλὰ καὶ μὴ θέλων νὰ πιάσῃ τοὺς ἀγῶνάς του κατὰ τῶν Τούρκων ἀνεχώρησε μὲ τὸ πλοῖον τοῦ Κεφαλλήνος Ἀλεξανδρου Ραυτοκούλου εἰς Σκίαθον, ὅπου οἱ ἀρματωλοὶ τῆς Ρουμελῆς, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὸν Μουχτάρ, εἶχον συγκροτήσει καταδρομικὸν στόλον.

«Ἐπῆγα, λέγει, μὲ τὸν καπετὰν Ἀλεξανδρῆ εἰς τὸν Δεβάτσε δέκα μῆνας ἐναντίον τῶν Τούρκων· ἐκεῖ ἐπῆγα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος· μᾶς δουλεύρκησαν τρία καράβια Τούρκικα πολεμικά, δύο κορβέτα καὶ μία φρεγάδα εἰς τὴν Σκίαθο· ἐδώκαμε εἴδησι μιᾶς φεγγάδος Ἀγγλικῆς, καὶ ἤλθε εἰς βοήθειαν μας. Τὰ δύο καρβέτα τὰ ἐβούλιαξε καὶ τὴν φρεγάδα τὴν ἐπήρε ζωντανήν· εἴμεθα ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες 1400, ἕνοι οἱ καπετανάοι τοῦ Ὀλύμπου, καθὼς Παπαπλαχέβας, Διάκος, Λαζόπουλο, τοῦ Τζάρα οἱ καπετανάοι. Δύοσι εὑρέθησαν εἰς τὴν Σκιάθο καταπριγμένοι ἀπὸ τὸν Μουχτὰρ-πασᾶ καὶ λοιποὺς Τούρκους τῆς ξηρᾶς. Μᾶς ἔπηρε ὁ χειμῶνας, ἐκήρυμεν εἰς τὴν Μάνη, ἀπὸ ἐκεῖ ἐπήγα εἰς τὴν Ζάκυνθον».

Τὸ ἱστορικὸν τοῦ στολίσκου τούτου ἐκθέτει ὁ Σάθας εἰς τὴν «Τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα». Συνέκειτο ἀπὸ 70 περίπου πλοῖα, τὰ ὁποῖα διηρέθησαν εἰς 10 ταῖφάδες, ἤτοι μέρος, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος τοῦ ποράρχου, ὡς Βάλτες, Μωρηάς, Ρούμελη, Ὄλυμπες, Ἄσπρη Θάλασσα, Σκιάθα, Κασάντρα κλπ. Ἀρχηγὸς τοῦ στόλου ὡρισθὴ ὁμοθύμως ὁ Γιάννης Σταθᾶς, γαμβρὸς τοῦ Μουχουτβάλε, καὶ ὑπαρχηγὸς ὁ Νικοτσάρας, ἄρτι ἐπανελθὼν ἀπὸ τὴν ἡρωϊκήν του ἐκστρατείαν, ἣν εἶχεν ἐπιχειρήσει διὰ νὰ βεηθήσῃ τὸν Καραγιώργην τῆς Σερβίας. Κατὰ τὴν παράδοσιν, ὁ Σταθᾶς ἦτο πελωρίου ἀναστήματος, 40ετὴς περίπου, μὲ μαύρη μαχρὰν γενειάδα, μὲ μακρὰν καὶ πυκνὴν λελυμένην κόμην, μὲ μέλαν ποδήρες φόρεμα, ἐπιβαίνων πλοίου, ἐχοντος μέλανα τὰ ἱστία καὶ τὸ σκάφος. Μέλαν ἦτο καὶ τὸ πλοῖον τοῦ Νικοτσάρα, ὄχι ὅμως καὶ τὸ ἔνδυμό του. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Σταθᾶ κατεβιβάσθη ἡ ρωσσικὴ σημαία ἀπὸ τὴν ναυαρχίδα καὶ ὑψώθη ἑλληνική, ἡ ὁποία ἦτο ὁμοία πρὸς τὴν σημερινήν μας τῆς ξηρᾶς.

Περιτρέχοντες τὰ παράλια τῆς Εὐβοίας, Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας μηχεὶ Ἑλληνοπόνοι οἱ ὡς ἄνω καταδρομεῖς προσέβαλλον πάντα τὰ συναντώμενα τουρκικὰ πλοῖα, ἐπυροβόλουν κώκας καὶ χωρία τουρκικά, ἔσφαζον τοὺς κατοίκους καὶ ἐξηνδραποδίζον γυναῖκας διὰ νὰ ἐνσπείρουν τὸν πανικὸν εἰς τοὺς τουρκικοὺς πληθυσμούς. Κατὰ τὸν Κανδηλώρον, εἰς μίαν ἀπόβασιν τοῦ Νικοτσάρα κατὰ τὸς ἀρχὲς τοῦ Σεπτεμβρίου 1807 ἐφονεύθη ὁ πολυθρύλητος οὗτος ἥρως εἰς ἡλικίαν 36 ἐτῶν καὶ ἐτάφη ἐν Σκύρῳ. Ὁ Σάθας ὅμως ἀπιθανῶς τὸν παροτσιάζει παραγεμιζόντα εἰς Σκόπελον. Περὶ τὰ μέσα Νοῆμβρίου ἔλοβε χῶραν ἡ ναυμαχία τῆς Σκιάθου, ἣν ἀναφέρει ὁ Κολοκοτρώνης. Ὁ κ. Μελᾶς διεκρινίζει, ὅτι ἡ σύρροξις ἔγινε μὲ τὴν μοῖραν τοῦ Κολοκοτρώνη, οὐχὶ δηλαδὴ μὲ ὅλον τὸν καταδρομικὸν στόλον.

Ἐπεμβόσει τῶν Πατριαρχείων διελύθησαν οἱ καταδρομεῖς, ἀμνηστευθέντες, καὶ ὠρκίσθησαν νὰ βοηθῇ ὁ εἷς τὸν ἄλλον χρείας λαμβανομένης.

Τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1808 ὁ Κολοκοτρώνης ἐβοήθησε τὸν Ἀλῆ Φαρμάκην τοῦ Λάλα, συνεπῶς οἱ δύο μῆνες τοῦ πολέμου του εἰς τὸν Δεβάντεν πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ἐν συνόλῳ μὲ τοὺς εἰρημένους ἑπτὰ μῆνας τῆς πλοιαρχίας του.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Πόρτ Σαΐδ: Μερικὴ ἄπψις τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ, περὶ τῆς ὁποίας τόσος λόγος γίνεται τελευταίως ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἰταλοαιθιοπικῆς διενέξεως

'Απ' τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου

Ἡ Λέσβος

«Βασιλοπούλα τῶν νησιῶν, ἀτίμητο ρουμπίνι
στὴ λαγγεμένη Ἀνατολὴ καὶ στὸ Αἰγαῖο ἡ πρώτη».

Μ. Καβάλλαρος

Ἴδια νοφούλα, ποὺ πλένει τὲς χάρες της στὴ γαλανὴ τοῦ Αἰγαίου θάλασσα, δέχεται χαδιάρικα τὰ δροσερὰ φιλήματα τοῦ μπάτη κι' ἀφουγκράζεται τὸ λάλο κόμα ποὺ ξυπνᾶει ρίθυριστὰ κάτοια Σαπφικὴ στροφή. Αὐτὴ τὴ γνώμη θὰ σχηματίσῃ ὁ ἐπισκέπτης ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ θ' ἀντικρύσῃ ἀπὸ μακρυὰ τὸ νησί, τὴ Λέσβο.

Κι' ὅταν ἀργότερα πατήσει στὴ στεριὰ κι' ἀρχίσει νὰ τὴν περιεργάζεται ἀπὸ κοντὰ σ' ὅλες τὶς λεπτομέρειές της, θὰ πιστοποίησῃ πὼς δὲ βγῆκε ἀπατημένος ἀπὴν πρώτη του ἐντύπωση. Δὲν θὰ προφταίνῃ ν' ἀποθαμάζῃ τὴ διαρκῆ ἐναλλαγὴ τῶν τοπίων. Ἐνῶ κοιτᾷς τὲς ἀπόκρημνες ἀκτὲς ὅπου πελώριοι βράχοι κομμένοι, λές, ἀπὸ κάποιο ὑπερφυσικὸ μαχαίρι ὀμώνουν ἀπειλητικὰ τὴ μεγαλόπρεπη θωριά τους, τὸ μάτι σου γαληνεύει ξαφνικὰ σ' ἀντικρυσμὸ τῆς ἤρεμης ἀκρογιαλιᾶς ποὺ σέρνεται εἰρηνικὴ πλάϊ. Προχωρώντας στὸ ἐσωτερικὸ μέρος θὰ διαβῇς ἀπότομα βουνὰ βραχοσπαρμένα, κατάφυτα ἀπ' τ' ἀσημοπράσινα ληδόβεντρα, σύσκιες ρεμματιές, δασιὰ κι μὲ λογῆς δέντρα κι' ἄξαφνα θὰ βρεθῆς μπροστὰ σὲ ὁλόκληρο κάμπο. Ἐδῶ τὸ τοπίο ἀπαλύνει, κι' ἡ ψυχὴ νοιώθει τὴν ἀνέκφραστη τρυφεράδα. Χωράφια γόρω, παντοῦ, σπαρμένα σιτηρὰ καὶ καπνά. Τὰ δέντρα σπανίζουν.

Στὰ παράλια θ' ἀντικρύσῃς τὸ ναυτικὸ μὲ τὴ γραφικὴ νησιώτικη βάρκα, ζωσμένη γόρω στὴ μέση μὲ πλατὺ ζουνάρι, καὶ τὸν ἰδιόρρυθμο σκοῦφο. Στὸ ἐσωτερικὸ ὅλοι σχεδὸν εἶναι γεωργοί. Τὰ 3/4 τοῦ πληθυσμοῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ μάζεμα καὶ τὴν ἐπεξεργασία τῶν ἐλιῶν καὶ τοῦ λαδιοῦ. Τὸ μάζεμα γίνεται ἀποκλειστικὰ μὲ γυναίκεια χέρια. Οἱ ἄντρες κουβαλοῦν τὶς ἐλιὲς καὶ τὶς ἐπεξεργάζονται. Εἶναι ἀγωγιάτες, ἐργάτες στὰ ἐργοστάσια καὶ τὰ πυρηνελουργεῖα, ἐμποροι, μεσῖτες, σαπωνοποιοί. Τὸ 1/5 τῆς ὅλης ἑλληνικῆς παραγωγῆς σὲ λάδι τὸ δίνει ἡ Λέσβος. Τὰ ὑπόλοιπα 4/5 οἱ ἄλλες ἐλαιοπαραγωγικὲς ἐπαρχίες τῆς χώρας.

Τὸ κλίμα γλυκὸ καὶ βροχερὸ τὸν χειμῶνα, δροσερὸ τὸ καλοκαίρι, καταλληλότατο γιὰ παραθερισμό. Γι' αὐτὸ καὶ πολλοὶ ξένοι φτάνουν στὸ νησὶ γιὰ νὰ περάσουν τὴ θερινὴ περίοδο σιμὰ στὲς μαγευτικὲς ἀκρογιαλιὲς της ἢ πάνω στὰ δροσερὰ βουνά της μὲ τὰ κρυονέρια καὶ τὰ πεύκα. Ἀρκετὸν κόσμο φυγιεντρόνουν κι' οἱ θεριοπηγές, κυρίως τῆς Θερμῆς, μὲ τὶς ἀξιόλογες θεραπευτικὲς ἰδιότητές τους.

Στὰ νότια τοῦ νησιοῦ οἱ δυὸ μεγάλοι κόλποι εἰσχωροῦν στὰ ἐνδότερα βαθειά, ἀπ' τ' ἀνατολικὸ ὁ γραφικὸς κόλπος τῆς Γέρας κι' ἀπ' τὰ δυτικὰ τῆς Καλλονῆς μὲ τὴν περίφημη καλλονιάτικη σαρδέλλα, ποὺ ἁπλώνεται τόσο ἀπ' τοὺς ντόπιους ὅσο κι' ἀπὸ ξένους. Τὸ ἴδιο περίφημα εἶναι καὶ τὰ μεγάλα κι' εὔγευστα σῦκα τῆς Ἐρεσσοῦ καὶ τὰ γλυκόχυμα ἀπίδια π' ἀξίζουν πραγματικά, καὶ μποροῦνε μ' ἐπιμέλεια συσκευασμένα νὰ βροῦνε τὴ θέση τους στὸ ἐξαγωγικό μας ἐμπόριο. Δυστυχῶς γιὰ ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα λείπει ἡ πρωτοβουλία κι' ἡ ἀπαραίτητη διαφήμιση, ποὺ θὰ τὰ κάνῃ γνωστά, κι' ἔτσι μένουν ἀνεκμετάλλευτες τόσες πλουσιοφόρες πηγές· ποὺ μποροῦσαν νὰ δώσουν σπουδαία τόνωση στὴν ἐν γένει οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ νησιοῦ, ἂν πόρουμε ἐπ' ὄψει πὼς τὰ προϊόντα τῆς Λέσβου, λάδι, ἐλιές, σαποῦνι, σῦκα, ἀπίδια, εἶναι ἐξαιρετικῆς ποιότητος.

Ἡ βιομηχανία λαδιοῦ, δερμάτων, σαπουνιοῦ, ἀλεύρων καὶ ὀφαντουργικῆς εἶναι ἀξιόλογη. Ἰδιαίτερα ἀξίζει νὰ γίνῃ λόγος γιὰ τὴν ἀγγειοπλαστικὴ τῆς Ἀγιάσσου, ποὺ τιμήθηκε σὲ διάφορες ἐκθέσεις καὶ ποὺ δίνει καλλιτεχνικώτατες ἀπομιμήσεις ἀρχαίων ἑλληνικῶν ἀγγείων.

Κάθε χρόνο γίνεται ἡ Ἀγροτικὴ Ἔκθεση Μυτιλήνης μὲ ἐκθέματα προϊόντων, γιορτὲς, συναυλίες κι' ἄλλες ψυχαγωγίες.

Γενικὰ τὸ νησὶ παρουσιάζει παραγωγὴ καὶ κίνηση ἀξιόλογη, ποὺ χρειάζεται ὅμως ποδηγέτηση κι' ἔντονη δουλειὰ γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ πάρῃ τὴν πρέπουσα ἀνάπτυξή της.

Αὐτὴ 'ναι ἡ Λέσβος, ἡ πατρίδα τοῦ Τέρπανδρου καὶ τῆς Σαπφοῦς, τοῦ Ἀρίωνα καὶ τοῦ Ἀλκαίου, τ' ἀτίμητο ρουμπίνι στὴ λαγγεμένη Ἀνατολὴ καὶ στὸ Αἰγαῖο ἡ πρώτη.

ΑΛΚ. ΓΕΩΡΓΑΝΤΕΛΗΣ

Ἕνα ἀπὸ τὰ ὑποβρύχιά μας ἐν ἀμικαταδύσει κατὰ τὴν ἐντέλειαν γυμνασίων.

Σοροκάδα

Ἀπὸ τὰ διεθνῆ γεγονότα: Αἱ ἐν τῷ Μεσογείῳ ναυτικαὶ βάσεις τῆς Ἀγγλίας συνεκέντρωσαν τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον λόγῳ τῆς παρουσένης ἀγγλικῆς πολιτικῆς εἰς τὸ Ἰταλοαιθιοπικὸν καὶ τῶν ναυτικῶν μερῶν ἄτινα διετάχθησαν παρὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ Ναυαρχείου. Ἀνωτέρω μία εἰκὼν τοῦ λιμανιοῦ τῆς Μάλτας μὲ τὰ ὑπερωκεάνια «Βασίλισσα Ἐλισάβετ», «Γουοσπίτ» καὶ τὸ ἀεροπλανοφόρον «Ἀετός», ἄτινα ἀπὸ μηνὸς καὶ πλέον εὑρίσκονται εἰς τὰ ὕδατα τῆς Μεσογείου.

Ἐπίκαιρα διηγήματα

Τὸ Ἀβησυνέζικο μοιρολόγι

Τοῦ κ. Δημ. Κ. Νικολοπούλου, πρεσβευτοῦ

Γιατί σ' τὸ χωριὸ ἀκούγονται τόσα κλάματα; Μήπως ἔγινε κανένα μεγάλο δυστύχημα; Γιατί οἱ μαῦρες γκρατσουνίζουν μὲ τὰ νύχια τους τὰ πρόσωπά τους; καὶ τραβοῦν τὰ μαλλιά τους; Ποιὸς νὰ πέθανε; Κανένας... ἀρχηγὸς τῆς φυλῆς;

***

Ἐκεῖ κοντὰ σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ χωριοῦ σὲ μιὰ μεγάλη καλύβα κοπετὸς ἀκούγεται. Μία φωνή, γυναικεία σπαρακτικιὰ ποὺ σιγκινεῖ καὶ πέτρες ἀκόμα σκεπάζει τοὺς ἄλλους φωναῖς ποὺ μοιρολογάνε.

***

Μέσ' τὴν καλύβα μαῦροι καὶ μαῦρες εἶναι καθισμένοι γύρω ἀπὸ ἕνα πτῶμα ἑνὸς ἀγραίου μαύρου, γεμάτο ἀπὸ πληγαῖς. Δίπλα του εἶναι μιὰ λεοπάρδαλι σκοτωμένη.

Μιὰ γυναῖκα εἴκοσι χρόνων μὲ τὰ μάτια πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα, σκυμμένη ἐπάνω σ' τὸ κεφάλι τοῦ σκοτωμένου κλαίει γοργά. Τὴν φωνή της διακόπτουνε κάθε στιγμὴ λυγμοί.

Τὰ μάγουλά της ἔχουν βαθειὰ γκρατσουνίσματα καὶ ἀπ' αὐτὰ τρέχει αἷμα. Τὰ χέρια της ματωμένα κρατοῦν τρίχες ποὺ ἀπάνω στὴ θλίψη της, ἐτράβηξε ἀπὸ τὰ μαλλιά της...

Ἡ μαύρη μοιρολογάει.

***

— Γκέρκα, ἄντρα μου καὶ ἀφέντη μου τ' αἱμοβόρο θηριό σ' ἐσπάραξε! Ἐκδικηθήκαμε τὸν θανατό σου. Ἡ λεοπάρδαλι κύτταε εἶναι σκοτωμένη κοντὰ σου! Μὰ τί μ' ἐνδιαφέρει αὐτό; Σὺ δὲν εἶσαι πειὰ σ' τὴ ζωή. Τὰ μάτια μου δὲν θὰ σὲ ξαναδοῦν Γκέρκα μου, Σένα ποὺ ἤσουνα ἡ περηφάνεια τοῦ χωριοῦ μας!

— Ὅλοι σ' ἀναγνώριζαν γιὰ παλληκάρι. Ἔχεις σκοτώσει τόσα ἄγρια θηριὰ καὶ τόσους ἐχθροὺς τῆς φυλῆς μας! Μὰ ὁ θεὸς σ' ἐφώνιαξε κοντά του... Σὲ φώναξε ὁ Παντοδύναμος γιατὶ θέλει νὰ ἔχῃ πλησίον του ἀντρείους σὰν καὶ σένα!

Ὠπλισμένος μονάχα μ' ἕνα μαχαῖρι ὥρμησες κιτταπάνω σ' τὸ θηριό.

Ἡ δρμή σου ἤτανε σὰν' κῦμα ποὺ χτυπᾶ ἀπάνω σ' τὸ βράχο γιὰ νὰ σπάσῃ!

Καὶ ὅταν ἡ λεοπάρδαλι χύμηξε ἀπάνω σου, τὴν δέχτηκες δρθιος ὅπως τὸ δέντρο, τὸ ψηλό, ποὺ τραβᾶει τὸν κεραυνό!

— Ὦ γείονες... ὅλα ἐτελείωσαν τώρα. Δὲν θὰ δοῦμε πειὰ τὸν Γκέρκα μας!

Καὶ οἱ μαῦροι ἐπανελάμβαναν ἐν χορῷ τὰ λυπητερὰ λόγια τῆς γυναίκας τοῦ Γκέρκα μὲ φωναῖς διακοπτόμεναις ἀπὸ λυγμούς.

***

— Γκέρκα. ξανίλεγε ἡ ὄμορφη γυναῖκα τοῦ σκοταμένου, τ' ὄνομά μου σημαίνει σ' τὴ γλῶσσα μας "Ἥλιος. Μὰ ὁ ἥλιος αὐτὸς θὰ βασιλέψῃ πολὺ γλήγορα. Μόνη χωρὶς σένα πῶς νὰ ζήσω; Θὰ ἔλθω σὲ λίγο νὰ σ' βρῶ!

— Γιατὶ Γκέρκα μᾶς ἀφίνεις! Ποιὸς θὰ μοῦ φέρῃ πειὰ τὰ ὡραῖα σου δῶρα; Τὸ περιδέραιο μὲ ταῖς πράσινες χάνδρες ποὔθελες νὰ μοῦ ἀγοράσῃς; "Ἀχ! Γκέρκα κανένας ἄνδρας δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ μοιάσῃ! Γι' αὐτὸ θὰ μένω πάντα χήρα!

— Γκέρκα μὲ τὸ θάνατό σου ἀφίνεις ἀπροστάτευτη τὴ γυναίκα σου καὶ τὰ παιδιά σου... ἀφίνεις τὰ βῶδια σου; Ποιὸς θὰ τὰ πάῃ σ' τὰ λειβάδια, ποιὸς θὰ τοὺς δώσῃ νὰ πιοῦν; Ποιὸς θὰ τὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τὰ θεριά;

— Ὦ τὸ κακὸ ὄνειρο ποὺ εἶδα! Νὰ φανερώθῃκε. "Ἔχασα τὸν ἄντρα μου! —

***

Σὲ λίγη ὥρα ἔβαλαν τὸ πτῶμα τοῦ Γκέρκα σ' ἕνα φέρετρο ἀπὸ σανίδες καὶ οἱ φίλοι του τὸν μετέφεραν σταῖς πλάταις τους σ' τὸ Νεκροταφεῖο.

Κάθε λεπῆντα βήματα οἱ γυναῖκες ποὺ ἀκολουθοῦσαν τὸ νεκρό, σταματοῦσαν ἔκλαιγαν καὶ ἐτραβοῦσαν τὰ μαλλιά τους.

Ἔπειτα ἀπὸ τὸ θάψιμο γύρισαν σ' τὸ σπῆτι τοῦ νεκροῦ. Τὰ κλάματα ἔπαψαν καὶ ἀρρίχτηκαν ὅλοι στὸ φαγοπότι γιὰ νὰ ξεχάσουν τὴν λύπη τους!

ΔΗΜ. Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.— Τὸ ἀνωτέρω διήγημα τοῦ κ. Δ. Νικολοπούλου, ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς φιλολογικὰς σελίδας τοῦ κ. Φιλίπσιερ Μπεοπάγτερ τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τοῦ Χίτλερ, ὅπερ εἶναι τόσον διαδεδομένον ἐν Γερμανίᾳ. Ἡ μετάφρασις ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐγένετο ἀπὸ τὸν καθηγητὴν κ. Σταϊνμέτς.

Τὸ κύπελον τῆς Ἀμερικῆς

Τὸ περίφημον αὐτὸ Κύπελον, τὸ ὁποῖον ἔθεσαν ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὸν νικητὴν ἀγῶνων ἱστιοδρόμων, οἱ ἰδιοκτῆται ἑνὸς ἰσιοπλοΐου ποὺ ὀνομάζεται «Ἀμερική», ἔγινε τελευταῖος θέμα μεγάλων συζητήσεων.

Οἱ ἀγωνοθέται εἶχαν ὁρίσει αὐστηροὺς ὅρους διὰ τὸν νικητὴν τῆς μεγάλης ἀμίλλας Βόρβαης—Ἀμερικῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρώτην θέσιν εἶχον αἱ διαστάσεις τῶν ἀγωνιζομένων πλοίων. Σήμερον ὅμως ὁλίγοι ἰδιοκτῆται ἰσιοφόρων στὴν Εὐρώπη μποροῦν νὰ διαθέσουν τὰ ἀπαιτούμενα ἐκατομμύρια, γιὰ τὴν κατασκευὴν τὸν ἐφοπλισμὸν καὶ τὸ προσωπικὸν ἑνὸς ἰστιοφόρου πληροῦντος τοὺς ὅρους τοῦ κανονισμοῦ.

Τὸ σταράτημα τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀμίλλας, φαίνεται λυπηρὸν εἰς ὅλους τοὺς ἐνδιαφερομένους κύκλους, διεγνώσθησαν δὲ ὅτι ἂν ἐπέρασαν, σὲ μικρότερα πλοῖα νὰ λαμβάνουν μέρος στὸν ἀγῶνα ἂν δὲν θὰ ἦτο πολὺ ὠφελιμότερον διὰ τὴν ναυτικὴν αὐτὴν κίνησιν Πολλοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ κύπελον θὰ ἔπρεπε νὰ τεθῇ ὡς ἆθλον καὶ διὰ πλοῖα τῶν 12 μέτρων. Ὁ μεγάλος Ναυτικὸς Ὅμιλος Ἰστιοπλοΐας τῆς Νίς Ὑόρκης, τοῦ ὁποίου τὴς βιτρίνες στολίζει τὸ ὀρειότερο Ἐπαθλον, διατείνεται ὅτι δὲν ἔχει τὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, κεφάτι εἶναι δεσμευμένος δυνάμει συμφωνίας τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1867 μεταξὺ τοῦ Προέδρου του καὶ τοῦ κ. Γεωργίου Σοῦλερ τοῦ τελευταίου ἐπιλόν τος τότε ἰδιοκτήτου τῆς «Ἀμερικῆς» κατὰ τὴν ὁποίαν τ' ἀγωνιζόμενα πλοῖα διὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ κυπέλου, ὀφείλουν νὰ ἔχουν 65—90 πόδες ἐν ἢ περιπτώσει φέρουν ἕνα ἰστὸν καὶ 80—115 ἂν ἔχουν δύο

Τὰ ἰστιοφόρα τῶν 12 μέτρων δὲν ἐκπληροῦν τὸν ὡς ἄνω ὅρον

Ἔρχεται κατόπιν τὸ ζήτημα ἂν τὰ μικρὰ αὐτὰ πλοῖα θὰ μποροῦν νὰ φθάνουν εἰς τοὺς τόπους τῶν ἀγώνων μὲ δικά τον μέσα, ἀπολαυστικῶς μὲ τὸ πανὶ δηλαδή. Αὐτὸ δὲν εἶναι ἀπραγματοποίησιν. Πολλὰ πλοῖα—ἀρκετὰ μικρότερα ἀπὸ 12 μέτρα, διέπλευσαν συχνὰ τὸν Ἀτλαντικόν. Ἐὰν ὁ κ. Γεώργ. Σοῦλερ βρίσκεται ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ, θὰ μποροῦσε νὰ τροποποιήσῃ ὁ ἴδιος τοὺς ὅρους τοῦ ἀγωνίσματος, ἐὰν ὅμως ἀπέθανε καὶ ὁ τελευταῖος αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτήτας τῆς «Ἀμερικῆς», τότε κανένας δὲν θὰ μποροῦσε τὰ ἐκάβῃ ἢ νὰ θέρῃ ἀντίρρησιν ἐὰν ὁ Ναυτικὸς Ὅμιλος τῆς Νέας Ὑόρκης ἐτροποποίει τοὺς ὅρους τοῦ 1887. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι σκέπτονται τὰ κάμουν σχετικὰ διαβήματα διὰ τὴν τροποποίησιν αὐτήν.

Ὑπαξιωματικοὶ τοῦ «Ἄρεως» στὴν Βενετία συνομιλοῦντες μὲ ἕνα τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν μας.

Πολεμικὲς Διηγήσεις

Μὲ τὴν «Λόγχην» στὴ Μαύρη Θάλασσα

Ὁ Ἑλληνικὸς στόλος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς Ὀδεσσανίας.—Ἕνα ταξεῖδι ἀπὸ τὴν πόλι στὴ Σεβαστούπολι.—Οἱ ἐφαρμογὲς κακοκαιρίας τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας

Ἐντυπώσεις Ἕλληνος ναύτη

Στὸ καφενεδάκι τοῦ γέρο - Πέτρου γίνονται οἱ συζητήσεις κάθε βράδυ. Ἐκεῖ μαζεύονται καὶ λένε τὸ τί καθένας εἶδε στὰ ταξίδια του, τὸ τί καθένας ἄκουσε κι' ἀπάντησε. Ὁ τόπος εἶναι ναυτικὸς κι' ὅλοι μιλοῦνε γιὰ τὴ θάλασσα.

Κρεμασμένη ἀπὸ τὴν ὀροφὴ μιὰ λάμπα τοῦ παληοῦ καιροῦ ἐφώτιζε τὰ ράφια μὲ τὰ λίνα πράγματα καὶ τὶς εἰκόνες τῶν τοίχων, τὴν πυροπλήρη τῆς Τουρκικῆς Ναυαρχίδος ὑπὸ τοῦ Κανάρη καὶ τὴ ναυμαχία τοῦ Ναυαρίνου. Ἐφώτιζεν ἀκόμη καὶ τὶς ἐπιγραφὲς τοῦ γέρο—Πέτρου: «ΑΠΑΓΟΡΕΒΕΤΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ!.. ΜΗΛΑΤΑΙ ΜΟΝΑΧΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΑΡΑΒΗΑ!..» Κάτω ἀπὸ τὴ λάμπα, στὸ στρογγυλὸ σιδεροτράπεζο, ἑπτά—ὀκτὼ τριγύρω καθισμένοι συζητοῦσαν κ' ἔλεγαν γιὰ τοῦ Μεγάλου πολέμου τὰ ναυτικὰ κατορθώματα. Εἶπαν γιὰ τὰ ὀποβρύχια, εἶπαν γιὰ τοὺς τορπιλλισμούς, εἶπαν γιὰ τὶς νάρκες καὶ στὸ τέλος ἐρώτασεν ἡ συζήτησι τὸ πῶς ἐπῆγεν ἡ Ἑλλάδα στὴ Ρωσσία κατὰ τὰ δέκα—ἐννιά. Κ' ἐδῶ χωρίστηκαν οἱ γνώμες τους. Ὁ γέρο—Νικόλας εἶχε χάσει τὸ γιὸ του κατὰ τὶς ἐπιχειρήσεις ἐκεῖνες στὴν Οὐκρανία καὶ δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ συγχωρήσῃ τὴν Ἑλλάδα ποὺ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ στρατὸ καὶ στόλο στὰ μέρη ἐκεῖνα. Ὁ καπετὰν—Γιάκωβος πάλι ἔκρινε τὰ πράγματα πιὸ πλατειὰ κ' εἶχεν ἀντίθετη γνώμη. Ὁ γέρο—Πέτρος καθόταν δίπλα κ' ἐκείνος καὶ κοίταζε μιὰ τὸν ἕναν καὶ μιὰ τὸν ἄλλο συζητητή, ἑτοιμος νὰ τοὺς ὀπενθυμίσῃ τὸν κανονισμὸ τοῦ καταστήματος, ἂν ἔβλεπε πῶς ἐφταναν σὲ πολιτικά.

—Δὲν εἶχε, λέω, καμμιὰ δουλειὰ νὰ πάῃ ἡ Ἑλλάδα στὴν Οὐκρανία. Ἐχάθηκαν ἄδικα, καπετὰν—Γιάκωβε, τὰ παιδιὰ σὲ ξένες χῶρες.

—Ἤμαστε σύμμαχοι, Νικόλα, κ' εἴχαμε ὑποχρέωσι νὰ πᾶμε. Οἱ Μπολσεβίκοι εἶχαν ἐπικρατήσει στὰ πιὸ σπουδαῖα μέρη τῆς Ρωσσίας καὶ ἀπὸ τὰ βορεινὰ προχωροῦσαν ἀδιάκοπα πρὸς τὰ κάτω. Κόκκινα στρατεύματα ἐβάδιζαν γιὰ τὴν Οὐκρανία, τὴν Κριμαία καὶ τὸν Καυκάσο, γιὰ νὰ χτυπήσουν τὰ λίγες δυνάμεις τοῦ ἐθνικιστικοῦ κινήματος δυὸ —τριῶν Ρωσσῶν ἀξιωματικῶν, ποὺ ἦταν συγκεντρωμένες ἐκεῖ.

»Ἦταν πολλοὶ λόγοι ποὺ ἔκαμαν τοὺς Συμμάχους νὰ ζητοῦν εὐκαιρία νὰ ἀνακατευτοῦν στὰ πράγματα τῆς Ρωσσίας. Πρῶτα—πρῶτα ὁ φόβος νὰ μὴν ἀπλωθοῦν οἱ Μπολσεβίκοι καὶ στ' ἄλλα Κράτη κ' ὑστερ' ἀκόμη καὶ σπουδαῖα γαλλικὰ συμφέροντα. Κ' ἐδόθηκεν ἡ εὐκαιρία αὐτὴ γρήγορα, ὅταν μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ Ρώσσους ἔφταασε στὸ Ἰάσιο τῆς Ρουμανίας καὶ ζήτησε τὴ βοήθεια τῶν Συμμάχων καὶ τὴν ἐνίσχυσι σὲ πολεμοφόδια καὶ χρήματα τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπρόσμενεν νὰ σωθῇ ἡ Ρωσσία. Κ' ἔτσι, ποὺ λές, ἀποφασίστηκε ἡ ἐπέμβασις τῶν Συμμάχων στὴ νότια Ρωσσία. Ἄσχετο μιὰ φορὰ πῶς ἐτέλειωσεν ἄδοξα καὶ ἔξευτελιστικά. Ἀποφασίστηκε νὰ καταλάβουν ἀρκετὰ λιμάνια τῆς Μαύρης Θάλασσας καὶ νὰ βγάλουν ἐκεῖ μικρὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα γιὰ τὴν ὀργάνωσι τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ Στὶς ἐπιχειρήσεις τὸ λοιπὸν ἔτοῦτες ἔλαβε μέρος κ' ἡ Ἑλλάδα κ' ἐκείνος καὶ κοίταζε μιὰ τὸν ἕναν καὶ μιὰ τὸν ἄλλο συζητητή, ἑτοιμος νὰ τοὺς ὀπενθυμίσῃ τὸν κανονισμὸ τοῦ καταστήματος, ἂν ἔβλεπε πῶς ἐφταναν σὲ πολιτικά.

Μία ἄλλη εἰκὼν πλοηγμάτων τῶν πολεμικῶν μας ἀκμῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὸν Εὔξεινον.

»Ἔτσι ἀρχίσανε τὴ δουλειὰ μας ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὴ Μαύρη Θάλασσα. Ἐκεῖ ἀρχίσανε τὴ δουλειὰ μας τὸ πρωὶ ἀπὸ τὴ μεσημεριανὴ ὥρα καὶ τὸ βράδυ ἀργὰ ἀργὰ ἀπὸ τὴ μεσάνυχτ

Ἀναμνήσεις ἀπό τή Σμύρνη

Θαλασσινές Γιορτές

Ἦτον ἀκόμα ἡ ὡραία ἐποχή ποὺ ἡ μισὴ ἀνθρωπότης δὲν εἶχε ἀπλωθεῖ ἐναντίον τῆς ἄλλης μισῆς, καὶ τὰ Ἐθνικὰ πάθη ἐκοιμῶντο βαθειὰ μέσα στὶς καρδιὲς τῶν λαῶν. Ἰούλιος τοῦ 1910. Ἡ Σμύρνη, ἡ ὡραία νύμφη τῆς Ἰωνίας ἀμέριμνη γλεντζοῦ, τρελλή, κοπέτνα, σκόρπιζε τὰ χαμόγελά της σ' ὅλους τοὺς ξένους ποὺ ἄρριζαν τὰ καράβια τους στ' ὡραῖο λιμάνι της.

Ἡ προκυμαία της, πλακόστρωτη, μὲ τὴν σειρὰ τῶν κομψῶν μεγάρων της καὶ τῶν Κέντρων διασκεδάσεως καὶ ἀναψυχῆς, ἐγέμιζε τὶς βραδυνὲς ὧρες ἀπὸ κόσμο ποὺ ἤρχόμαστε νὰ ξεκάνε στὰ θέατρα, τοὺς Κινηματογράφους, τὰ καφενεῖα, τὶς λέσχες καὶ νὰ θαυμάσῃ τὶς ὄμορφες δύσεις τοῦ ἥλιου, πίσω ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ Κορδελιοῦ.

Τὸ κῦμα παιχνιδιάριο ἔβρεχε τὸ μαρμάρινο πεζοδρόμιο τῆς ἀκρογιαλιᾶς, κ' ἤνάγκαζε τὶς κυρίες νὰ σηκώνουν λίγο τὸ μακρὺ ἀκάμπτοφουστάνι, γιὰ νὰ μὴ βρεχοῦν.

Ἐκεῖ ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Φοῦτ—Μπάλ ποὺ ἔγίνοντο τακτικὰ κάθε Κυριακὴ στὸν Μπουρνόβα, ἔνιοι ἀπὸ τὰς Ἱπποδρομίας ποὺ ἄνοιγαν τὴ θερινὴ σαιζὸν στὸ ὡραῖο στάδιο τοῦ Παραδείσου, κοντὰ στὸν Μπουντζᾶ, ἐγένοντο τακτικὰ καὶ λειβοδρομίες καὶ Κολυμβητικοὶ ἀγῶνες καὶ ἀγῶνες ἱστιοπλοΐας.

Ἀφετηρία τῶν ἀγώνων ἦταν πάντα οἱ δυὸ λέσχες τῶν Κυνηγῶν, ἡ λέσχη Φρέαρίδδ καὶ ἡ Λέσχη Πανταζοπούλου. Ὁ συνωστισμὸς τοῦ κόσμου στὶς λέσχες, στὴν προκυμαία καὶ στὶς φορηγίδες ποὺ δημένες στὴ σειρὰ ἐπέζευν θέσεις θεωρείων, ἦταν πρωτοφανές.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἑορτῶν ποὺ ἐδίδοντο κατὰ καιροὺς μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν ἦταν καὶ μιὰ ἐνετικὴ ἑορτὴ ποὺ ὀργανώθηκε ἀπὸ Κυρίες τοῦ καλοῦ Κόσμου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Κυρίας τοῦ προξένου τῆς Ἰταλίας Τασσάνι κατὰ τὸ 1910, στ' ἀκρογιάλι τοῦ Κορδελιοῦ.

Ἕνα μεγάλο μέρος τῆς προκυμαίας τοῦ ὡραίου προσαστείου, εἶχε διακοσμηθεῖ μὲ ἄνθη, μὲ γιρλάντες ἀπὸ πρασινους κισσοὺς καὶ μὲ βενετσιάνικα φαναράκια. Ἦταν τέλος Ἰουλίου. Ἡ θάλασσα καθρέφτης μὲ πορφυρὲς ἀντανάκλασεις ἀπὸ τὴ δύση τοῦ ἡλιου. Μὲ τὴν ἔναρξιν τῆς ἑορτῆς ἐπαιάνισε ἡ μεγάλη ὀρχήστρα μιᾶ θριαμβευτικὴ μάρς. Καὶ δύο νεαροί, ντυμένοι μὲ βενετσιάνικα φορέματα, προχώρησαν στὴν ἐξέδρα τῆς ἐπιτροπῆς μὲ

Τὸ Κορδελιό

σάλπιγγες, κ' ἐδόλπισαν τὴν ἔναρξι τῆς παρελάσεως τῶν λέμβων.

Τὸ θέαμα ἦταν μεγαλοπρεπέστατο:

Μιὰ γόνδολα βενετσιάνικη κατάμαυρη μὲ νεαρὸ γονδολιέρη ἕνα γνωστὸ ἀθλητὴ καὶ μιὰ κυρία τῆς καλυτέρας κοινωνίας, ντυμένη Βενετσιάνα μὲ μαύρη μάσκα, παρνάει πρώτη.

Ἀκολουθεῖ μιὰ βάρκα λευκὸς—κόκκινος μέσα στὴν ὁποία ξαπλωμένη μιὰ ὡραιοτάτη ἰσπανίδα Δήδα μὲ γαλάζιο χιτώνα καὶ χρυσὸ διάδημα.

Ξωπίσω εἶναι οἱ φαράδες τῶν μαργαριταριῶν. Τρεῖς νεαροὶ ντυμένοι ὡς φαράδες κα δυὸ μικροῦλες ντυμένες μὲ λευκὰ φορέματα κατάσκιωτα ἀπὸ κέρλες.

Μιὰ βάρκα οἱ σχῆμα ἀρχαῖκό, κατασκευασμένη σιεσωμένη μὲ φύλλα, ἔχει μέσα δυὸ γυριωμένες ἡλιγιωμενες νεράϊδες, κρυμμένες ἀνάμεσα σὲ κλώνους τεχνητοὺς ἀπὸ κυράλλια.

Ἄλλη παρουσιάζει τοὺς ὀφυεγγαράδες ἡλιγιωμενους ἡλιοφωτισμένους νησιώτες τῆς Κολόμνου, ἀε ὅλα τους τὰ σύνεργα.

Μιὰ τράτα μὲ τραγουδιὰ προκαλεῖ τὰ χειροκροτήματα, πίσω δὲ ἀπ' αὐτὴν μιὰ ναπολιτάνικη βάρκα μὲ ταραντέλλες καὶ ντέφια τραγουδάει τὸ τραγουδάκι τῆς Νάπολης: «Μαρία-Μαρῃ».

Δὲν λείπουν οἱ πιρόγες τῶν Ἰνδιῶν καὶ οἱ βάρκες μ' ἐρυθρόδερμους, οὔτε μιὰ Ἰαπωνέζικια μὲ πολύχρωμα φαναράκια, μιὰ κίτρινη σημαία μὲ μαύρα γράμματα καὶ δύο χαριτωμένες μουσμὲ μὲ πολύχρωμα κιμωνό.

Ἕνα τσοῦρικο καΐκι σρωμένο χαλιά, μὲ δυὸ ὀδαλίσκες, περνάει ἀργά, ἀργά. Ὁ καΐκτσῆς τρυβεῖ νυσταλέος τὸ κωπί καὶ τραγουδᾶ ἕνα μακραυγὸ ἀμανέ, ποὺ προκαλεῖ νοσταλγικοὺς πόθους.

Μιὰ μικρὴ βάρκα μετοικευουσμένη σὲ κοχύλι σινιεφένιο, κωπηλατεῖται ἀπὸ ἕνα νεαρὸ Ἔρωτα μὲ φτερὰ καὶ φαρέτρα, ἐνῶ ἀπὸ τὸν καθισμένη ψηλὰ μιὰ ἀνδυομένη Ἀφροδίτη κρατοῦσε περιστέρια καὶ τριαντάφυλλα.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἑορτῆς ἐκείνης εἶχε μείνη ἀξέχαστη ὅστε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου στὴ Σμύρνη, προσελήφθησαν ὅσοι ὀργανωταὶ τῆς ἔμειναν ἀκόμα ἐκεῖ, νὰ ὀργανώσουν μιὰ βραδυὰ παρουσία.

Δυστυχῶς ἦταν τύχη ἡ θαλασσοταραχὴ ποὺ ἐπεκράτησε τὴν ὁρισμένη μέρα καὶ τόσος ὁ ἄνεμος ποὺ ἡ ἑορτὴ ἐκείνη ἐματαιώθηκε.

ΣΥΛΒΙΟΣ

μαστε. Μὲ τὴν πρωΐα ποὺ εἴχαμε μονοχα στὴν Ὀδησσὸ μπορούσαμε νὰ πᾶμε, μὰ δὲν ἠξέραμε κ' ὅλα ἂν ἦταν ἀκόμη στὰ χέρια τῶν Συμμάχων ἢ ἂν τὴν εἶχαν καταλάβει οἱ Μπολσεβίκοι. Θαλασσοδέρναμε ἕνα καὶ κατὰ τὸ μεσημέρι συναντηθήκαμε μ' ἄλλο καράβι, ποὺ πάλευε κ' αὐτὸ κ' ἀγωνιζόταν μὲ τὴ θάλασσα. Ἦταν ἡ «Λήμνος», ποὺ σὰν ἔμαθε πὼς οἱ Μπολσεβίκοι κατάλαβαν τὴν Ὀδησσὸ ἄλλαξε πλώρη γιὰ τὴ Σεβαστούπολη. Τὰ καταφέραμε κ' ἐμεῖς τότε, μὲ κίνδυνο μεγάλο μέσα στὴν περιοχὴ ἐκείνη, ποὺ ἦταν γεμάτη νάρκες, νὰ ἀγκυροβολήσωμε τὸ βράδυ στὶς βορεινὲς ἀκτὲς τοῦ Φειδονησιοῦ, λίγα μίλια μακρυὰ ἀπὸ τὸ Σουλινά. Ξαγρυπνήσαμε τὴ νύχτα νὰ βγάλωμε τὰ νερὰ ἀπὸ τὸ καράβι μας καὶ τὸ πρωΐ ποὺ καλλιτέρεψεν ὁ καιρός, κινήσαμε γιὰ τὴ Σεβαστούπολη.

«Καμμιὰ εἰκοσαριὰ ἡμέρες ἐμείνα μ' ἐκεῖ. Καὶ θυμοῦμαι ποὺ τὰ πληρώματα μερικῶν γαλλικῶν καραβιῶν θέλησαν νὰ ἐπαναστατήσουν καὶ νὰ ἑνωθοῦν μὲ τοὺς Μπολσεβίκους.

Οἱ ναῦτες τοῦ «Κιλκίς» ποὺ βρισκότανε κοντὰ τους, τοὺς διώξαν ἤσυχοι, κ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐφώναζαν:

—"Ε! ἀπὸ τὸ «Κιλκίς,» τί ζητᾶτε ἐδῶ; Φύγετε γιὰ τὴν Πειραιᾶ τὸ γρηγορώτερο.

"Ημεῖς ὅμως σὰν ρωμηοὶ ποὺ εἴμαστε σταθήκαμε ἐξυπνότεροι καὶ ἔτσι οἱ Μπολσεβίκοι δὲν τὰ κατάφεραν νὰ μᾶς ξεγελάσουν. Μείναμε πιστοὶ στὸ καθήκον μας σὰν πραγματικοὶ "Ελληνες θαλασσινοί.

»Μετὰ τὴν ἀνακωχὴ μὲ τοὺς Μπολσεβίκους, κατὰ τὶς δέκα ἐννιὰ τοῦ Ἀπρίλη, ἐβγαμε γιὰ τὸν Πειραιᾶ, χωρὶς νὰ δοκιμάσωμε στὸν ἐρχομό μας τοῦ πηγαιμοῦ μας τὸν ἀγῶνα. Ἡ φουρτοῦνα ἐκείνη τῆς Μαύρης Θάλασσας ἡ ξαφνική, ποὺ βρῆκεν ἄρκετὰ καραβάκια καὶ ρυμουλκὸ στὴ μέση τῆς θάλασσας, ἔβερε πολλὰ δυστυχήματα καὶ μάλιστα διαλύθηκεν ὅλος ὁ ἑλληνικὸς στόλος ποὺ ἔπλεε γιὰ τὴ Νότιο Ρωσσία καὶ τὰ καράβια σκορπίστηκαν στὰ διάφορα λιμάνια γιὰ νὰ προφυλαχθοῦν».

ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ

Τροποποιήσεις εἰς τὰ ἐξαρτήματα τῶν ἱστιοφόρων

Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν μεγάλαι ἀλλαγαὶ ἔγιναν εἰς τὰ ἱστία καὶ ἐξαρτήματα τῶν ἱστιοφόρων, πολλὰς τῶν ὁποίων ἐνδιαφέρουν ἰδιαιτέρως τοὺς ἐφοπλιστὰς τῆς ἱστιοπλοΐας.

Ἀπὸ τὸ 1920 ἤδη εἰς τὰ ναυπηγεῖα τοῦ τύπου τῆς γολέττας ἔγιναν ταχυκαὶ καὶ πολλαὶ μεταβολαί.

Πρόκειται περὶ τοῦ σχήματος ἀλλὰ καὶ τῆς χρησιμοποιούσης ὑφισαίνων τύπων ναυπηγείων, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ἄλλοτε ἐν χρήσει.

Μεταξὺ τοῦ προσθίου ἱστοῦ καὶ τοῦ μεγάλου, ἐχρησιμοποιεῖτο ἕνα πανὶ μὲ ἐλεύθερες ἄκρες. Ἡ ἀνάγκη μιᾶς εὐμεθόδου χρήσεως αὐτῶν, δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἐγκατάστασιν σεμπληρωματικοῦ ἱστίου εἰς τὸ πρόσθιον μέρος. Ἔπρεπε νὰ μετακινεῖται τὸ πανὶ σύμφωνα μὲ τὰς κινήσεις τοῦ σκάφους εἰς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου.

Τὸ ἱστίο αὐτὸ λοιπὸν καταργήθηκε καὶ ἀντικατεστάθη ἀπὸ ἕνα ἀντερείσμα μὲ πανί

Τὸ Κάστρο

Διακ. Διον. Ψαριανοῦ

Τὸ κάστρο τὸ παλιό!

Τὰ ρέτια, τὰ χαλάσματα ποὺ σώζονται πάνω στὸν ἀκρηνὸ τὸ βράχο. "Ηρως τοῦ παλιοῦ καιροῦ ποὺ ὁ χρόνος ἔρριξε τὰ τειχιά του καὶ τοὺς πύργους καὶ κρήμνισε τὶς πολεμίστρες. "Ηρως παλιὸς ποὺ ἡ θάλασσα σκάβει μερόνυχτα τὰ ρίζα του καὶ νὰ τὸν καταπῇ δὲν καταφέρνει. Τρώγ' ἡ ἀρμύρα τὰ πλευρά του καὶ στὰ τειχιὰ τὰ χαλασμένα μέσα σφυρίζει φίδι καὶ στοιχειὸ τὶς νύχτες ὁ ἀέρας. Κι' ὁ βράχος μένει ἀσάλευτος κι' ἀκούνητος. Καὶ στὴν κορφὴ του ὑψώνεται, ἀπομεινάρι μοναχό, ὁ πύργος ὁ τετράγωνος. Ὑψώνεται γίγας κι' ἀνοίγει τὰ στήθια του στὶς πνοὲς τοῦ πελάου κι' ἀγναντεύει τὴ θάλασσα κι' ὧς τῆς Ἀνατολῆς τὰ μάκρη βλέπει.

Τὸ κάστρο τὸ παλιὸ τῆς χώρας, ποῦναι στὴν ἄκρη κάτω-κάτω, ποὺ φτάνει ὁ δρόμος ὁ πλακόστρωτος. Τὸ κάστρο τὸ παλιό, ποῦν' δῶ ἀπὸ τὸ θόρυβο κι' ἀπὸ τῆς χώρας τὴ ζωή. Ὁ δρόμος ὁ πλακόστρωτος σὲ φέρνει μπροστὰ στὴν πέτρινη τὴ γέφυρα, ποὺ λές κεῖν' ἑτοιμη νὰ πέση. Κ' ἡ γέφυρα σ' ἀντιπερνᾷ στὸ βράχο τὸν ξερὸ μὲ τὰ χαλάσματα. Ἐκεῖβε εἶν' ἡ ζωή κ' ἐδῶ ἡ γέρα. Ἐκεῖθε εἶναι τοῦ κόσμου ἡ κίνηση καὶ δῶ μιᾶς ἐποχῆς παλιᾶς ρημάδια. Πέτρες ριχτές, πύργοι πεσμένοι. Χορτάρια φυτρωμένα κι' ἀγριολούλουδα στὰ λίγο χῶμα ζοῦνε καὶ ποτίζονται στὴν ἀρμύρα τῆς θάλασσας κι' ἀνασαίνουν τοῦ πελάου τὸ μύρο.

***

Οἱ δυὸ φαράδες μπάλωναν τὰ δίχτυα τους, κάτω στὴ Ρίβα στὸ πλακόστρωτο. Κάτω στὸ κάστρο τὸ παλιὸ μὲ τὴν πετρένια γέφυρα, ποὺ χρόνια λὲς κ' εἶν' ἑτοιμη νὰ πέση.

— Ποτὲς σου νὰ μὴν πῆς πὼς ἀποθαίνεις, προτοῦ νὰ νοιάσης πὼς ἀτόθανες!...

Εἶπεν ὁ γέρος ὁ ψαρᾶς κι' ἄθησε τὴ σαΐτα στὰ ποδάρια του κ' ἔβγαλε κι' ἄναψε τσιγάρο. Ὁ νιὸς ψαρᾶς δὲν ἀποκρίθηκε, μὰ μέσ' στὸ λογισμό του παραμίλησε.

— Τάχασες, γέρο, τάχασες καὶ τὸ μυαλό σου πῆρε βόλτα....

— Προτοῦ νὰ νοιώσης πὼς ἀπόθανες, ποτὲς σου νὰ μὴν πῆς πὼς ἀποθαίνεις!...

Εἶπεν ὁ γέρος πάλι μὲ τὴν πίπα στὸ στόμα κ' ἔπιασε πίσω τὴ σαΐτα. Καὶ πάλι ὁ νιὸς ψαρᾶς δὲν ἀποκρίθηκε, μονάχ' ἀπὸ τὰ στήθια του βγῆκε ἀναστέναγμα βαθό.

— Μὴν τήνε σκιάζεσαι τὴ ζῆση, Δημητρό. "Ακου τὸ λόγο μου κι' ἄς εἶναι παράξενος κι' ἀλλόκοτος. Ὅσο φοβᾶσαι τὴ ζωή, τόσο κ' ἐκείνη σ' ἀγριεύει. Κάνει πὼς σὲ σκεπάζει καὶ σὲ πνίγει, μὰ σοῦ τὰ κάνει ψέματα γιὰ νὰ σὲ δοκιμάζῃ. Διάβολε! Ἐκείνη εἶναι γυναίκα καὶ σοῦ παίζει, μάθε καὶ οὐ σὰν ἄντρας ποῦσαι νὰ τῆς παίζῃς!

— Παραμύθια λές, μπάρμπα-Μαθέ;

— Τὰ παραμύθια τὰ λένε τὸ χειμῶνα στὴ γωνιὰ μὲ τὶς σταφίδες καὶ μὲ τὴ ρακή. Ἐγὼ σοῦ λέω, σὰ σοῦ παίζῃ ἡ ζωὴ καὶ σὲ πειράζῃ, παίζε τῆς καὶ οὐ σὰν ἄντρας ποῦσαι. Κατάλαβες τὸ λόγο μου; Ὅσοι πεθαίνουνε πεθαίνουνε κι' ὅσ' εἶναι ζωντανοὶ πρέπει νὰ ζοῦνε.

— Τέτοια ζωὴ!...

— Στάσου! καὶ πῆρες ἄσκημο κατήφορο. Δὲν εἶν' ἀντρίκιο πρᾶμα, Δημητρό, ν' ἀποζητᾷς τὸ θάνατο. Τὰ παλληκάρια ξέρουν καὶ παλεύουνε. Κι' ὅποιος παλεύει ἔχει ἀξία. Κερδίζει ὅ,τι κερδίζει μὲ τὸν κόπο του. Καὶ ζαΐρεις; Πρᾶμα δυσκολοαπόχτητο ἔχει τιμὴ περίσσια! Ἐκεῖνος ἔχει πρῶτ' ἀπ' ὅλους τὸ δικαίωμα νὰ ζῇ καὶ νὰ πατῇ τῆς γῆς τὸ χῶμα, ποὺ τὴ ζωή του τὴν κερδίδει μὲ τὸ μάχθο του, ποὺ τήνε διατηρεῖ μέσ' στὶς φουρτοῦνες. Δὲ ρωτᾷς καὶ μένα;

Ἄνδρας: Γέφυρα τοῦ μέσα Κάστρου.

Ὁ νιὸς ψαρᾶς ἐμπάλωνε κι' ὁ γέρος διηγόταν. Κι' ἀνιστορεῦσε κ' ἔπαιρνεν ἐρώτησι κ' ἔδινε ἀπάντησι μονάχος.

— "Οταν μ' ἐφέραν οἱ γονιοί μου στὴ ζωή, θαρρεῖς κ' ἤρθαν οἱ μοῖρες στὸ καράβι κ' εἶπαν οἱ πέρες ποὺ θὰ γιὼ νὰν' ὅσο τοῦ πελάου τ' ἀρμυρὸ νερό. Τ' εἶπες; Γιατὶ νἀρθοῦν οἱ μοῖρες στὸ καράβι; Γιατὶ μέσ' στὸ καράβι ἐγὼ γεννήθηκα, μέσα στὴ θάλασσα τὴ γαλανὴ καὶ τὴ μεγάλη. Μεγάλη εἶν' ἡ θάλασσα κι' ὅσοι σὲ ταύτηνε πιστεύουν μεγάλοι εἶναι κι' αὐτοί. Τ' εἶπες; Ποιὰ εἶν' ἡ μεγαλοσύνη τους; "Ἔχουνε δύναμι κι' ἀντρεία ὅση καὶ τοῦ πελάου τὰ μεγάλα κύματα, ποὺ σκώνονται βουιὰ κ' ἀντιβουΐζουν καὶ βέργουν τὰ κρεμνὰ καὶ τὰ τρομάζουν. "Ἔχουν καρδιὰ μεγάλη σὰν τὴ θάλασσα, πλατειὰ σὰν ὅλα τὰ πελάγη. "Ἔχουνε καλωσύνη σὰν τὸν ἡσυχο γιαλέ, ποὺ λάμπει στὶς ὀχτῖνες καὶ γελᾷ στὸν ἥλιο τὸ Μαγιάτικο καὶ σ' Αὐγουστιάτικο φεγγάρι.... Κ' οἱ μοῖρες ποὺ μὲ μοίρωσαν ἐτάξανε νὰ μεγαλώσω, ν' ἀντριεύω, νὰ πλουτίσω μέσα στὴ θάλασσα καὶ σ' ἀρμυρὸ νερό. Εἶπαν τὸν κόσμο νὰ γυρίσω σὲ Δύση καὶ σ' Ἀνατολή, νὰ ἰδῶ ἀτερηὲς καὶ πέλαγα ποῦναι τῆς γῆς οἱ ἄκρες. Εἶπαν νὰ μὴν τὴ φοβηθῶ τὴ θάλασσα. εἶπαν νὰ μὴ σκιοχτῶ τὶς συμφορές. Κ' εἶπαν ἀκόμη νὰ μὴ νοιώσω στὰ μάτια μου τὸ δάκρυ ν' ἀνεβαίνῃ καὶ στενοχωρεῖ νὰ μὴν ἀφήσουνε τὰ στήθια μου στὴ θλῖψι καὶ στὸν πόνο. Νὰ μὴν εἰπῶ ποτὲ μου πὼς πεθαίνω, προτοῦ νὰ νοιώσω πὼς ἀπόθανα... Πέθαναν ἄλλοι κ' ἔζυγαν. "Ἔζυγαν ὅλοι κ' ἔμεινα μονάχος. Μὰ ὅσοι πεθαίνουνε πεθαίνουνε κι' ὅσοι εἶναι ζωντανοὶ πρέπει νὰ ζήσουν. Στοὺς ζωντανοὺς νὰ τῆνε δίνῃς τὴ ζωή σου, τοὺς πεθαμένους ἄς τους τοῦ πεθάνανε. Κ' ἔχ' ἡ ζωὴ στὸν κόσμο ἀξία, μονάχα σὰν κερδίζεται μ' ἀδιάκοπον ἀγώνα. Κι' ἄλλος κανεὶς δὲν ἀγανίζεται σὰν τὸν περήφανο τὸ ναύτη. Γεννιέται μέσ' στὴ θάλασσα, παλεύει μὲ τὸ κῦμα. Στὶς νύχτες τὶς ἀφέγγαρες, τὶς συννεφιασμένες, ποὺ βοοῦν τὰ πέλαγα καὶ φυσοῦν οἱ ἀνέμοι, ποὺ βροντοῦν οἱ χάλαζες καὶ τ' ἀσιροπελέκια, ὁ ναυτικὸς στήνει κουβέντα μὲ τὸ Χάρο. Κι' ὁ Χάρος τὸν τρομάζει στὴν ἀντρεία του καὶ τὸν ἀφίνει στὴ ζωή, γιατὶ τ' ἀξίζει. Ὁ ναυτικὸς πρέπει νὰ ζῇσῃ πρῶτ' ἀπ' ὅλους.

Βλέπεις τὸ κάστρο, Δημητρό; Παλιὸ 'ναι, μὰ δὲν πέφτει. Τὸ σκάβει κάτω ἡ θάλασσα μερόνυχτα καὶ τὰ πλευρά του τρώει ἡ ἀρμύρα, μὰ νὰ τὸ καταπῇ δὲν καταφέρνει. Κι' ὁ πύργος ὁ τετράγωνος ποὺ στέκεται ποτὲ δὲ γονατίζει, ὅσοι κ' ἂν ἔρθουν οἱ ἀνέμοι ἀπὸ τὸ πέλαγο. Παλιώσαν τὰ τειχιὰ καὶ κρημνιστήκανε, μὰ ἡ καρδιὰ τοῦ βράχου εἶν' ἀσάλευτη. Θὰ στέκῃ ὁ βράχος καὶ ποτὲ δὲ θὲ νὰ πῇ πὼς ἐβυθίστηκε στὴν ἄβυσσο προτοῦ νὰ βυθιστῇ. Καὶ στὸ ξερὸ τὸ χῶμα ποῦχει στὴν κορφὴ, χορτάρια καὶ λουλούδια θὰ φυτρώνουν.

Κ' ἐγὼ τοῦ κάστρου μοιάζω, Δημητρό, κ' εἶμ' δξω ἀπὸ τὸν κόσμο καὶ στὴν ἄκρη. Πονοῦνε τὰ ποδάρια μου κ' οἱ κλείδωσες κι' ὁ χρόνος μὲ παλεύει, μὰ δὲν πέφτω, γιατ' ἡ καρδιά μου ἀκόμη εἶναι βουνό. Ποτὲ μου δὲ θὰ πῶ πὼς ἀποθαίνω, προτοῦ νὰ νοιώσω πὼς ἀπόθανα. Καὶ στὴν κορφή μου τὴν ὁλόσπρη τρίχες λευκὲς θὲ νὰ φυτρώνουν γιὰ στολίδι...

Ὁ νιὸς ψαρᾶς ἀρμένιζε σὲ ξένα περιγιάλια κ' ἡ σκέψη του παράδερνε σὲ μακρυνὰ πελάγη.

— Σὲ δυὸ βδομάδες μέσα θανατικὸ τοῦ θέρισε γονιούς, παιδιά, γυναῖκα!...

Τὸ δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια του κυλοῦσε κι' ὁ λόγος στὴ γλῶσσα του ἐξοβόταν. Στὸ γέρο δὲν ἐπρόσεχε. Τὴν πέτρινη τὴ γέφυρα ἐκοιτοῦσε κ' ἔτσι τοῦ φάνηκε νὰ εἰπῇ:

— Ταχειὰ θὰ κρημνισθῇ...

Κι' ὁ γέρος ἀποκρίθηκε:

— Γιὰ τὴν καμάρα θὲς νὰ πῇς; Μὴ μελετᾷς καὶ δὲν κρημνίζεται... Τὰ πιὸ παλιὰ κρατοῦνε πιὸ γερά...

Ἀνδριώτικο φορτηγὸ στὴ θάλασσα τῶν Ἰνδιῶν.

Ξωτικά νησιά

Ἡ Κιουρασό

Ὅλος ὁ κόσμος ξαίρει τὸ λικὲρ Κιουρασό, λίγοι ὅμως ξαίρουν πῶς τ' ὄνομά του τὸ χρωστᾶει σὲ μιὰ νῆσο τῶν Ἀντιλλῶν.

Ποτὲ δὲν ἀπησχόλησε τὸν κόσμο γιὰ πολιτικοὺς ἢ γεωγραφικοὺς λόγους, οὔτε γιὰ τὴ φυτεία, τοὺς κατοίκους ἢ τὰ ζῶα καὶ προϊόντα της. Εἶναι ἕνα μικρὸ ἀσήμαντο νησάκι ποὺ πρέπει νὰ τὸ ζητήσῃς μὲ τὸ φανὸ ἀνάμεσα στὸ ἀχρηπέλαγος τῶν Ἀντιλλῶν.

Δώδεκα ὅσος δεκαπέντε χιλιόμετρα πλάτος, ἑξῆντα χιλιόμετρα μῆκος. Αὐτὸ εἶναι ὅλο.

Καὶ ὅμως ὅσοι περπατοῦν γιὰ λίγες μέρες ἐπίνιο στὸ νησάκι αὐτό, μένουν εὐχαριστημένοι γιὰ τὴν ἁρμονία καὶ τὴν ποικιλία τῆς φυσικῆς ὁμορφιᾶς του.

Εἶναι φτειαγμένο ὅλο ἀπὸ κοράλλια ποὺ βρῆκαν ὡς βάση τους τοὺς ἡφαιστιογενεῖς βράχους τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἕνα κοράλλι ὅμως λευκό, ποὺ κάνει ἀντίθεση μὲ τὸ χρῶμα τῆς τροπικῆς θάλασσας τὸ βαθυγάλαζο.

Σὲ μερικὰ μέρη οἱ βράχοι σχηματίζουν ἀπότομα ἀκρωτήρια μέσα στὴ θάλασσα, σ' ἄλλα δὲ μιὰ πυκνὴ βλάστησις ἀπὸ δένδρα τὰ σκεπάζει ὅλα. Ἐκεῖ ἀφθονοῦν τὰ παραξένα πουλιά, μικροὶ παπαγάλοι, μαῦρα καὶ κίτρινα περιστέρια, δεκοχτοῦπες, κολύβρια καὶ πουλιὰ-μύγες ποὺ λαμποκοποῦν ἀπὸ χρώματα σὰν πολύτιμα πετρόβολα.

Ἄνω: Τὸ δένδρον Νιῖβι-Νιῖβι. Κάτω: Τὸ δένδρον Τιὶλ-Ριζά. Δεξιὰ κάτω: Ἄποψις τῆς νησίδος Κιουρασό.

Ἄγρια ζῶα δὲν ὑπάρχουν καθόλου. Μόνο μερικοὶ ἰγκουάν ἕνα εἶδος μεγάλες σαῦρες κατοικοῦσανε, πολὺ ἥμερες γιὰ δυστυχία τους, γιατὶ θὰ ἐξαφανισθοῦν γρήγορα καὶ μιὰ πυρτοκαλιὰ ἀφάγνη ποὺ τὸ δάγκωμά της εἶναι θανατηφόρο γιὰ τὰ ζῶα κ' ἐπικίνδυνο γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Οἱ κάκτοι φύονται παντοῦ, τόσο, ποὺ δίνουν ἄποψη Μεξικανικοῦ τοπείου. Πόντοι εἶναι πιὸ γαρούμενο, γιατὶ ἀπὸ παντοῦ βλέπεις τὴ θάλασσα.

Ἕνα χαρακτηριστικὸ τοῦ νησιοῦ εἶναι πὼς πουθενὰ δὲν ὑπάρχει νερὸ τρεχό εἶναι τὸ Ντίβι—Ντίβι. Ἔχει μιὰ παράξενη σιλουέτα. Φυτρώνει μονάχο πάντα, χωρὶς κανένα σύλλο στὸν κορμό καὶ μὲ κλωνιὰ στραμμένα στὴν ἴδια διεύθυνσι. Δὲς κ' εἶναι μιὰ μαρίζα. Εἶναι χρήσιμο γιατὶ οἱ καρποί του δίνουν ἕνα πολύτιμο χρῶμα γιὰ τὴ βυρσοδεψία, μαῦρο πολὺ σταρεό.

Ἀνάμεσα στὸ νησάκι εἶναι τὸ Πιὶλ—Ρυζά. Ἕνας κορμὸς μὲ κλωνιὰ σὰν τζίφρες κολλιγραφικές, στριμένες, περίεργα. Δὲς κ' εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης μὲ τὰ φίδια της.

Ὅπου κατορθώνει νὰ βγάλουν νερὸ φύτεψαν καρυδιές, φοινικιές, μπανανιές, ἀνανάδες καὶ ζαχαροκάλαμο.

Ἡ κτηνοτροφία ἀνασχολεῖται μὲ τὰς στουρθοκαμήλους ποὺ ἀναπτύσσονται καλὰ ἐκεῖ.

Τὰ μικρὰ πορτοκάλια ἀπὸ τὸ ὁποῖα βγοίνει τὸ δρῶμα τοῦ Κιουρασὸ στέλλουν τοὺς στὴν Ὁλλανδία γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ λικὲρ.

Τὸ νησὶ ὅμως ἔχει ἀλυκὲς καὶ στέλνει θαυμάσια ἁλάτι στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καθὼς καὶ φωσφωρ. ἀοβεστον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξάγουν 100.000 τόνους τὸ χρόνο.

Ἐκεῖ πηγαίνουν καὶ καθαρίζονται ἐπίσης ὅλα τ' ἀπάθυρα τὸ πετρέλαιο τῆς Βενεζουέλας ἀπὸ κεῖ δὲ στέλλονται στὴν Εὐρώπη, ὥστε τὸ Βιλλεμοστὰτ ἀπὸ πόλις τοῦ ἀρώματος τοῦ Κιουρασὸ ἔγινε γενικὴ ἀποθήκη πετρελαίων. Ἐκέρδισε σὲ πλούτον ἀλλὰ ἔχασε σὲ ὄμορφιᾶ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ Κιουρασό... Μ.—

Ἡ ἐξέλιξις τῶν ἱστιοφόρων ἀγώνων

Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1906 μέχρι 1914, τὰ μεγαλύτερα ἱστιοφόρα κούρσας, ἦσαν περιορισμένα γιὰ λόγους σκοπιμότητος στοὺς 75 πόδας ἀπὸ τὴν ὕφαλο ἐπειδὴ ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ ἔχουν πολὺ πλατύτερα ἱστία ἀπ' ὅτι ἔχουν σήμερα.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ ἱστοὶ ἦσαν ἐψηλότεροι καὶ λεπτότεροι, τὰ δὲ πανιὰ εἶχαν ἀγκύας διαστάσεις.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ κίνδυνος τοῦ χειρισμοῦ αὐτῶν ἦταν μεγάλος, ἐχρειάζετο δὲ πολὺ πλήρωμα κατὰ τοὺς ἀγώνας, καὶ στοίχιζε πολὺ ἡ διατήρησίς των.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι καὶ πρὶν ἀπὸ μιὰ ἀπὸ τὴν μνημονευθεῖσα ἐποχή, δὲν ἦταν σπάνια τὰ ἱστιοφόρα μὲ μεγαλύτερες διαστάσεις, κάτωτς ὅμως τὰ περισσότερα ἦσαν χειπλά, φαρδιά, μὲ βαρεῖς καὶ δυνατοὺς ἱστούς.

Στὰ 1906—1914 ὅπως ἀναφέραμε τὸ μέγεθος των περιορίστηκε στοὺς 75 πόδας—20 πόδ. ἀνώτατον πλάτος, 175 τοννων καταμέτρησις, 9000 τετρ. πόδας ἱστία. Λίγο κατ' ὀλίγο ηὐξήθησαν ὅλα εἰς διάμετρον καὶ περιωρίστηκαν τὰ πανιά. Ἔτσι ηὐξήσε ἡ ταχύτης.

Τὸ σύνθημα τῆς τροποποιήσεως αὐτῆς, τὸ ἔδωκαν ἐκεῖνοι ποὺ μέσα στὴν μπόρα τοῦ μεγάλου πολέμου, παρέβαλαν τὸ ἀεροπλάνο μὲ τὸν ἱστιοφόρο.

Στὴν προπολεμικὴ ἐποχή, καθὼς καὶ λίγα χρόνια μετὰ τὸν πόλεμο, κάθε ἱστιοφόρο κούρσας, εἶχε ἕνα μεγάλο πανὶ καθὼς κ' ἕνα κορυφαῖο ἐπάνω ἀπ' αὐτό. Σήμερα αὐτὰ ἐξηφανίσθησαν καὶ στὴ θέσι τους βλέπουμε ἕνα μόνο τριγωνικὸ πανὶ τὸ ὁποῖον ἀποδίδει πολὺ καλύτερα ἀποτελέσματα, ἀπὸ τὰ δύο ἄλλα ὁμοῦ.

Τὰ ἄκρα τῶν δύο προηγουμένων πανιῶν ἦσαν προσδεδεμένα σὲ κεραίες, πρᾶγμα ποὺ ἐμπόδιζε τὴν εὐχέρειαν τῆς χρήσεως, τὴν μετακίνησιν κ' ἐπέτρεπεν ἐν τῷ μεταξὺ στὸν ἀέρα τὰ κάνῃ ἀιωξίες.

Μὲ τὴν κατάργησίν των καὶ τὴν καθιέρωσιν τοῦ τριγωνικοῦ πανιοῦ σήμερα, ἡ κίνησις γίνεται κυρεράστατα ἀπὸ ἑκάνω ὡς κάτω, καὶ δίδεται ἡ κατεύθυνσις ποὺ θέλει ὁ κυβερνήτης.

Τὰ παλαιότερα ἱστιοφόρα εἶχαν ἐν ὅλῳ ἕξη διαφόρους ἱστοὺς καὶ κεραίες, ἐνῷ σήμερα περιωρίστηκαν μόνον σὲ δύο, ἐννοεῖται δέ, ὅτι μ' αὐτὸ τὸν τρόπο περιωρίστηκαν καὶ τὰ πανιά.

Ἐπίσης κάποιος ἐχρησιμοποίησε ἀντὶ τοῦ τριγώνου στὸ φλόκο, ἕνα πανὶ τετράγωνο μὲ καλὰ ἀποτελέσματα.

Ὑπάρχει δὲ σήμερα μιὰ τάσις εἰς τὸ νὰ περιωρίσουν τὸ τρίο ἐπάρτοντα ἀκόμη πανιὰ σὲ δύο, γιατὶ ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη ὅτι ὅταν πηγαίνει τὸ καράβι ἀπάνω στὸν ἄνεμο, τὰ τρία πανιὰ ὁμοῦ, δυσκολεύουν τὸν πλοῦν.

Γενικῶς τὰ πανιὰ τείνουν νὰ πάρουν τὸ σχῆμα ἑνὸς ἀλεξίπτωτου, μοντερνοποιούμενα ἀναλόγως.

Ὁ σχεδιαστὴς τῶν νέων ἱστιοφόρων προσπαθεῖ νὰ δώσῃ ἐν γεμμῆν τοῦ ἀμφιλαίου στὰ τελευταῖα ἱστιοφόρα, καμψότερη ὅμως καὶ σὲ σχῆμα λόγχης.

Ἔτσι σιγὰ σιγὰ θὰ λείψουν τὰ σχέδια 1906—1914.

Ἡ προϋποποιημένη χάρις. Κύτερα τῶν 6 μέτρων εἰς ἕνα ἀγώνισμα ταχύτητος.

Εἰς τὸ περιθώριον τῆς ἱστορίας

Ὁ Σκύλος τοῦ «Ο.Σ 13»

Ἀπόπειρα ἀποβιβάσεως καταυκόπου εἰς τοὺς βράχους τοῦ Παρέντσο.—Ὁ ἥρεμος πλοῦς εἰς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ ὁ ἀνέλπιστος ἐπιβάτης.—Οἱ προβολεῖς τῶν Ἀυστριακῶν ὀχυρωμάτων καὶ ὁ διεθνὴς κῶδιξ συνεννοήσεως.—Ἡ ματαίωσις τῆς ἀποβάσεως καὶ τὸ παράπονο τοῦ «Τσιριμπίρι»

Μία εὔθυμος ἱστορία τοῦ μεγάλου πολέμου

Μὲ ἕνα ἐλαφρὸ παλιόμ,σὰν χελιδόνι ποὺ ἐγγίζει μόλις τὰ νερὰ μὲ τὸ θρόσμα μιᾶς ἀόρατης φτερούγας, τὸ τορπιλλοβόλο προχωρεῖ πρὸς τὴν ἠρεμάτατη Ἀδριατικὴ.

Ἡ νύχτα τοῦ Μαΐου ἄρχισε νὰ ἁπλώνεται στὴ θάλασσα φορτωμένη μὲ ἀρώματα καὶ ἀναθυμιάσεις, σὰν προερχόμενα ἀπ' τὴ μακρυνὴ ζηρὰ τῆς Ἐνετικὲς πεδιάδες.

Τὸ «Ο Σ 13» ἄφησε πιὰ πίσω του τὴν Βενετία καὶ βγῆκε ἀπὸ τριῶν ὡρῶν στὸ πέλαγος γιὰ μιὰ τολμηρὴ ἀποστολή.

Πρόκειται νὰ ἀποβίβασῃ στὸ Παρέντσο, ἐπωφελούμενο τοῦ σκότους, ἕνα ἀξιωματικὸ ποὺ γνωρίζει καλὰ τὸ μέρος καὶ μιλεῖ τὴν τοπικὴ διάλεκτο τῆς Ἰστρίας καὶ πὸς ἀνέλαβε τὴν συλλογὴ πολυτίμων πληροφοριῶν γιὰ τὸν ἐχθρὸ ἀπ' τὴν κοντινὴ ἀκτή.

Εἶναι προφανὲς ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς μιᾶς κινδυνεύει τὴ ζωή του. Ἂν τὸν ἀνακαλύψουν καὶ τὸν πιάσουν τὸν περιμένει ἡ κρεμάλα. Ἀλλὰ τί πειράζει: Κανένας ἀπ' ὅλους ἐκείνους ποὺ ὑπηρέτησαν τὴν «μεγάλη σιωπηλή», τὴν πατρίδα τους, δὲν ἀναμέτρησε ποτὲ τὸν κίνδυνο καὶ τὸν ὑπελόγισε τὸ θάνατο.

Στὴ χλιαρὴ νύχτα, ἐνῷ τὸ τορπιλλοβόλο γλυστράει σιγὴν ἤρεμη θάλασσα καὶ τὸ ἀκολουθεῖ ρυμουλκούμενο τὸ ἄνθυπ βρόχιο, μὲ τὸ ὁποῖον σὴν κατάλληλη στιγμὴ θὰ ἀποβιβασθῇ ὁ ἀξιωματικός, ὁ τελευταῖος αὐτὸς λέει σ' ἕνα συνάδελφό του, τοῦ Ναυτικοῦ.

— Ἂν ἡ ὑπόθεσις τελειώσῃ καλά, θὰ κάνω ἕνα πόκερ μὲ ἄσσους.

Πρὸς τὴν ἐχθρικὴ ἀκτή.

Ἐπάνω στὴ γέφυρα ὁ ὑποπλοίαρχος Γκαμπερίνι, τυλιγμένος στὸ ἀδιάβροχόν του, παρακολουθεῖ τὴν πορεία τοῦ σκάφους μὲ τὴν πυξίδα φωτισμένη ἀπὸ τὴν ὑποκόκκινη ἠλεκτρικὴ λάμπα. Τὸ τορπιλλοβόλο πρέπει νὰ ἀναπαλιφῇ ἕνα νεμονωμένο βράχο σὲ ἀπόσταυι τριῶν μιλίων ἀπ' τὸ Παρέντσο καὶ σ' αὐτὸν πρόκειται νὰ ἀποβιβασθῇ ὁ ἀξιωματικὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει ἀνατεθῇ ἡ ἐπικινδυνη ἐκείνη ἀποστολή.

Δὲν εἶναι εὔκολο νὰ εὑρεθῇ τὴν ὁρισμένη ὥρα ἡ ἀτρὸς ἀπ' τὸν βράχον αὐτόν. Ὅλη ἡ πεῖρα καὶ ἡ καλὴ θέλησις τοῦ κυβερνήτου δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ σκάφος νὰ πορεκκλίνῃ ἀπ' τὴν πορεία ποὺ πρέπει ἀκριβῶς νὰ τηρῇ.

Ἐκείνη τὴν νύχτα ὅμως ὁ Γκαμπερίνι διπλασιάζει τὴν προσοχή του, γιατὶ γνωρίζει «ὅτι πρέπει νὰ φθάσῃ στὸ ἀκριβὲς σημεῖο τὴν κατάλληλη ὥστιγμή. Κ' ἔχει ἐπικεφαλῆς του τὸν κυβερνήτη Γκόζεμπαχ, ποὺ προηγεῖται κατὰ 50 μέτρα μὲ τὸ τορπιλλοβόλο του.

Ἀδιόκοπες διορθώσεις τοῦ τιμονιοῦ ἐξασφαλίζουν τὴν πορεία τῶν δυὸ μικρῶν πλοίων, κατὰ τρόπον ὥστε στὰς δύο μικτὰ τὰ μεσάνυχτα νὰ φθάσουν αὐτὰ ἀκριβῶς μπρὸς ἀπ' τὸ βράχο Παρέντσο.

Ἡ σιγὴ εἶναι βαθυτάτη, ἀπόλυτη σὴν Ἀδριατικὴ. Ἀπέναντι μανεύεται τὸ Παρέντσο μὲ τὸ μικρό του λιμανάκι γεμάτο ἀπὸ ψαρόβαρκες, τοῦ ὁποίου βεσπόζουν τρεῖς κανονιοστοιχίες ποὺ τὶς ἐποποθέτησαν οἱ Ἀυστριακοὶ γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν πόλι ἀπ' τοὺς «Ἰταλοὺς πειρατάς». Οἱ Αὐστριακοὶ ἀγρυπνοῦν. Δὲν ξέρει κανέναχο· τί μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπ' τὴ μιὰ στιγμὴ στὴν ἄλλη...

Ἀπὸ τὰ γυμνάσια τοῦ σόλλον πας. Ναυτάκια μιᾶς ὁμοχειρίας προσβόλου κατὰ τὴ ἐτεέτεσιν βολῆς.

Ἂς ξαναγυρίσωμε στὸ «Ο Σ 13». Στὸ βάθος, κοντὰ στὸ μικροσκοπικὸ σαλόνι τῆς πρύμνης, μέσ' στὰ ὁποῖον μόλις δύο ἄνδρες μποροῦν νὰ κινηθοῦν, βρίσκεται ἕνα εἶδος κρύπτης κάτω ἀπ' τὴ σκάλα.

Ἐκεῖ, μέσα στὸ σκοτάδι, κινεῖται ἕνα περίεργο «πρόσωπο», ἕνας ἐξαιρετικὸς ἐπιβάτης. Εἶναι ἡ μόνη ζωντανὴ ὑπαρξις ἐπάνω στὸ σκάφος ποὺ δὲν ἀνήκει οὔτε στὸ Στρατὸ οὔτε στὸ Ναυτικὸ καὶ δὲν φέρει ἀριθμὸ μητρώου.

Εἶναι ἕνας «λαθραῖος» τῆς ἀποστολῆς. Ὅταν τὸ τορπιλλοβόλο ἔφυγε ἀπὸ τὴν Βενετία ἕνας ναύτης τὸν ἔκλεισε ἐκεῖ μέσα ἔσκυψε πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ τὸ δάκτυλο στὰ χείλη τοῦ εἶπε: «Ἐπλώσου ἐκεῖ καὶ κάθισε ἥσυχα!».

Καὶ τὸ σκυλάκι, ἡ μασκότ τοῦ «ΟΣ 13» ἐκάθησε ἥσυχα ἕως τώρα.

Φαίνεται ὅτι ἐκατάλαβε ὅτι ἡ συμμετοχή του στὴν ἀποστολὴ ἐκείνη ἦταν παράνομη.

Στὸ σημεῖον αὐτὸ πρέπει νὰ δώσωμε μερικὲς ἐξηγήσεις γιὰ «κείνος ποὺ δὲν ἔτυχε νὰ βρίσκωνται μεταξὺ τῶν ναυτικῶν κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ πολέμου.

Ἀπ' τὴν ἡμέρα ποὺ ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος ὅλα τὰ πλοῖα τοῦ στόλου,ἀπ' τὰ τεράστια ντρεντνοὺς ἕως τὰ μικρὰ τορπιλλοβόλα, ἔχουν ἕνα σκυλάκι.

Ἀνήκει στὶς πλέον διαφορετικὲς καὶ ταπεινὲς ράτσες δὲν κατάγεται ἀπὸ καμμιὰ διασταύρωσι εὐγενῶν σκύλων, εἶναι παιδὶ τοῦ λαοῦ. Προέρχεται ἀπ' τὸ ἀνώνυμο πλῆθος τῶν ἀδεσπότων σκύλων, ποὺ περιφέρονται στὶς προκυμαῖες ὅλων τῶν λιμανιῶν τοῦ κόσμου, συναθροιζόμενοι ἔξω ἀπ' τὰ λαϊκὰ μαγειρεῖα, μέχρις ὅτου εὑρεθῇ ἕνας ποὺ τὸ μεταφέρει στὸ πλοῖο του καὶ τὰ ἐγγράφει γιὰ πάντα στὴ δύναμή του.

Ἔτσι ἡ μικρὴ ἐκείνη ὀπαρξις μὲ τέσσερα πόδια καὶ οὐρὰ γίνεται «μασκότ» τοῦ καραβιοῦ.

Εἶναι ἀπαραβίαστος γιὰ τοὺς ναῦτες, ἀκόμη δὲ καὶ οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τὸν παρατηροῦν χωρὶς καθόλου νὰ ἐξαναστοῦν.

Τὰ ναυτικὰ ἐπιτελεῖα τῶν ἐμπολέμων διέταξαν τὴν ἀποβίβασι ἐκ τῶν πλοίων τῶν μασκὸτ σὲ κάθε ἀποστολὴ καὶ εἰδοποίησαν σχετικῶς τοὺς ἀρχηγοὺς μοιρῶν καὶ τοὺς κυβερνήτας τῶν μονάδων.

— Κανένας σκύλος ἐπάνω στὸ καράβι. Σύμφωνοι;

Μὲ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ὑπηρεσιῶν δὲν ἀστειεύεται κανένας.

Πράγματι αὐτοὶ ἔχουν ἀπόλυτο δίκαιο. Ξέρουν ὅτι σὲ ὁρισμένες στιγμὲς τὰ σκυλιὰ αὐτὰ μποροῦν νὰ προκαλέσουν τὴ ματσίωσι μιᾶς πολεμικῆς ἐπιχειρήσεως. Καὶ ἔδωσαν κατηγορηματικὲς διαταγές ποὺ μετεδόθησαν ἀπὸ τὸ ἕνα καράβι στὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν ἐπιθεωρήσεις τῶν κυβερνητῶν ποὺ εἶδαν ζωγραφισμένη τὴ λύπη στὰ βλέμματα τῶν πληρωμάτων τῶν ... μολονότι τὰ πληρώματα κατορθώνουν κάποτε νὰ συμβιβάσουν τὶς ἀθῶες ἀκαταστασίες των μὲ τὶς αὐστηρὲς διαταγὲς τῶν ἀνωτέρων των.

Ἀπὸ τὰ τορπιλλοβόλα ποὺ φεύγουν ἀπὸ τὴ Βενετία καὶ τὸ Πρίντεζι εἶχαν λυθῇ τὰ σχοινιά, ὅταν φάνηκε στὴν προκυμαία ἕνας σκύλος νὰ τρέχῃ καὶ νὰ ρίγνεται στὴ θάλασσα,προσπαθώνας νὰ φθάσῃ τὸ πλοῖο ποὺ τὸ βλέπε μὲ θολωμένα μάτια ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸ μουράγιο. Ἦταν τὸ σκυλάκι ποὺ δὲν ἤθελε «νὰ λιποτακτήσῃ» .....

Ἔπρεπε νὰ τὸ ἀφήσουν νὰ πνιγῇ:

Καὶ ἐνῷ ὁ κυβερνήτης ἔστεκε στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τῆς γέφυρας καὶ παρακολουθοῦσε τὸ νετάρισμα τοῦ καραβιοῦ, οἱ ναῦτες ἀνέσυραν τὸ ναυαγὸ ἀπὸ τὴν δεξιὰ κλευρά,τοῦ ἔκλεισαν τὸ στόμα καὶ ἔσπευσαν νὰ τὸν κρύψουν σὲ ἕνα μέρος ἀσφαλές.

Νὰ λοιπὸν γιατὶ τὴ νύκτα ἐκείνη τοῦ Μαΐου, ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ βράχο τοῦ Παρέντσο τὸ «Ο Σ 13» μεταφέρει κάποιον ποὺ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν ἐπιβάτης του, καὶ ζοῦσι τώρα μὲ τὰ ποδαράκια του τὴν πόρτα τῆς κουζίνας ποὺ δὲν εἶναι καλὰ κλει-

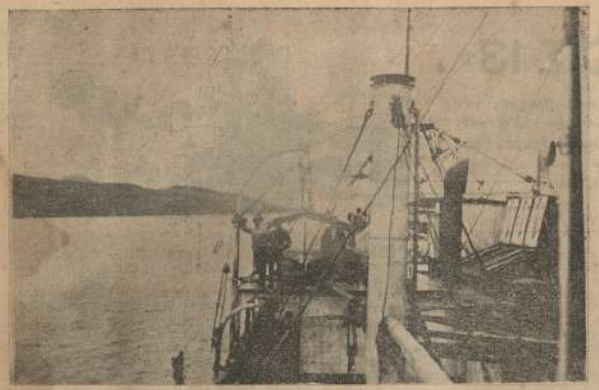

Ἐνῷ πρνῷ τὰ Γάζδο.

σμένη. Ὅλοι τ' οἱ ἄνδρες εἶναι στὶς θέσεις τους σκιὲς μέσ' ζοτὴ σκιά. Τὸ τορπιλλοβόλο «ψεταφέρεται» ἀπὸ τὸ ἐλαφρὸ φύσημα τῆς Ἀδριατικῆς καὶ τὸ ἀνθυπόβρυχιο τὸ ἀκολουθεῖ ἀπὸ κοντά. Οὔτε μιὰ φωνὴ ἀπάνω στὸ κατάστρωμα, οὔτε ἕνας ψιθυρος στὶς μηχανές. Τὸ ὡρολόγι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Παρέντσο κτυπάει δυὸ καὶ τέταρτο. Κανένα φῶς στὴν ξηρά. Οἱ προβολεῖς τῶν Ἀοστριακῶν ἐξερεύνησαν τὴ θάλασσα ἐδῶ καὶ μισὴ ὥρα μὲ μιὰ γρήγορη πινελιὰ φωτὸς καὶ ἔπειτα ἔσβησαν.

—Ἕτοιμοι ; ἐρωτάει ὁ Γκαμπερίνι.

Ὁ ἀξιωματικὸς ποὺ πρόκειται ν' ἀποβιβασθῇ εἶναι στὴ πρύμνη μετημφιεσμένος σὰν ψαρᾶς. Ὁ κυβερνήτης τοῦ σφίγγει δυνατὰ τὸ χέρι καὶ τοῦ δίνει ἕνα πακέτο καπνό.

Τὰ σιγάρα μὲ ὡρισμένη μάρκα θὰ ἦταν πολὺ ἐπικίνδυνα. Ὅλων τὰ μάτια εἶναι καρφωμένα στὴν ξηρά, ποὺ εἶναι τόσο κοντά. Ξαφνικὰ στὴν ξηρὰ αὐτὴ ἀκούγεται μιὰ φωνή. Δὲν εἶναι φωνὴ ἀνθρώπου. Εἶναι τὸ ζερό, γρήγορο σχεδὸν κροταλίκρ γαύγισμα ἑνὸς μικροῦ ἀγνώστου σκύλου, χαμένου ἐκεῖ κάτω στὴ νύχτα. Ἀκουσε τίποτε ; Ἀντελήφθη μήπως ἐκεῖνο ποὺ οἱ Ἀοστριακοὶ δὲν κατώφθασαν νὰ τὸ μυρισθοῦν; Τὴν παρουσία δηλαδὴ τῶν Ἰταλῶν; Ἡ μήπως γαυγίζει ἁπλῶς γιὰ κάποια μυστικὴ λύπη, ὅπως γαυγίζουν κάποτε οἱ σκύλοι καὶ οἱ ἄνθρωποι ;

Ἡ μικρὴ τραγῳδία ἐκτυλίσσεται γρήγορα πρὸς τὸ τέλος της. Κάποιος ἄκουσε τὸ γαύγισμα ἐκεῖνο στὸ βάθος τῆς κρυφάνας τοῦ «Ο Σ 13». Ὁ «Τσιριμπίρι» σήκωσε τὰ αὐτιά του, στάθηκε σὲ προσοχή, στήριξε τὸ μπροστινά του πόδια στὴν πόρτα. Ὑπάρχει λοιπὸν σ' ἕνα κοντινὸ σημεῖο τοῦ ἀπεράντου κόσμου ἕνας σκύλος ποὺ γαυγίζει καὶ ὁ «Τσιριμπίρι» δὲν θ' ἀπαντήσῃ; Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ παραβιασθοῦν οἱ αἰώνιοι νόμοι τῆς ὑπέροχης αὐτῆς διεθνοῦς συνεννοήσεως τῶν ζῴων,μὲ τὴν ἀποίαν σὲ ὅλα τὰ μήκη καὶ τὰ πλάτη ἀναγνωρίζεται ὁ φίλος ἀπὸ τὸν ἐχθρό;

Ἡ πόρτα τῆς κρυφάνας ὑποχωρεῖ ἀπὸ τὴν ὤθησι τοῦ σκύλου. Καὶ προτοῦ οἱ ἄνδρες κινηθοῦν ἀπὸ τὴ θέσι τους ὁ «Τσιριμπίρι» ἀνέβηκε στὴ μικρὴ σκάλα καὶ ὅρμησε εἰς τὸ κατάστρωμα ποὺς τὴν τσιμινιέρα γιὰ νὰ σταθῇ σὲ θέσι μάχης. Καὶ ἀπαντᾷ... Φαίνεται ὅτι ἐκεῖνη τὴ νύχτα ὁ μικρὸς του λατινὸς ἔχει ἐπενδυθῇ μὲ μέταλλο ἐξαιρετικῆς ἠχηρότητος...

Ὁ «Τσιριμπίρι» γαυγίζει μανιωδῶς πρὸς τὴν ξηρὰ καὶ φαίνεται ὅτι ἡ φωνὴ τοῦ ἄλλου εἶναι ἡ ἠχὼ τῆς συναυλίας του ἀντανακλωμένη ἀπὸ τὴν ξηρά. Ὁ κυβερνήτης Γκαμπερίνι ἔστρεψε ἀποτόμως:

—Τὸ Θεό.του!!!

Δὲν λέει τίποτε ἄλλο. Οἱ ναῦτες ὅμως ἔγιναν κατάχλομοι. Ξέρουν ὅτι ὁ Γκαμπερίνι εἶναι καλός, ἀλλὰ δὲν ἀστειεύεται. Καὶ ἡ διαταγὴ ἦταν κατηγορηματική. Ἕνας ὑποκελευστὴς ὁρμᾶει κατὰ τοῦ ἐνόχου ! !!

Ὅλα διορθώνονται.

Ὁ «Τσιριμπίρι» δὲν ἔννοεῖ νὰ ἡσυχάσῃ. Ἀπέκτησε τὴν ἐλευθερία του καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀπολαύσῃ.

Ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ Μαΐου εἶναι μυροφόρα καὶ θέλει νὰ γλεντήσῃ κατὰ τὸν ἰδικό του τρόπο. Τρέχει στὰ κατάστρωμα καταδιωκόμενος ἀλλὰ χαρὰς ἀποτέλεσμα. Καὶ δὲν σωπαίνει. Δὲν σωπαίνει, μέχρις ὅτου τὸ γονδρὸ καὶ ροζασμένο χέρι ἑνὸς ναύτη τοῦ ἀρπάζει τὸ μουστάκι καὶ τοῦ ψιθυρίζει στὰ αὐτί :

—Κακοῦργε, τί ἔκανες!...

Εἶναι ἀργὰ ὅμως.Τὸ Παρέντσο ἄκουσε. Ἕνας σκύλος νὰ γαυγίζῃ στὴν ξηρά, ἐσκέφθηκαν οἱ Ἀοστριακοί, εἶναι πολὺ φυσικό.Ἀλλὰ νὰ ἀπαντᾷ ἕνας ἄλλος ἀπὸ τὴ θάλασσα εἶναι κάπος περίεργο. Τρεῖς προβολεῖς ἀνάβουν μὲ μιᾶς κοντὰ στὰ τηλεβόλα. Τρεῖς τεράστιες φωτεινὲς δέσμες σαρώνουν τὴ θάλασσα καὶ περνοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὸ «Ο Σ 13» χωρὶς νὰ σταματήσουν. Δὲν τὸ εἶδαν ἀκόμα, ἀλλὰ εἶναι ζήτημα λεπτῶν τῆς ὥρας. Καὶ τίποτε πλέον δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ. Τὰ δύο μικρὰ πλοῖα δὲν ἐστάλησαν ἐκεῖ γιὰ νὰ ἀναμετρηθοῦν μὲ τὸ πυροβολικὸ τοῦ «Παρενόζο» ποὺ ἀνοίγει πῦρ μετὰ τρία λεπτὰ στὴν τύχη, ἀλλὰ γιὰ κάποια ἄλλη ἀποστολή, ἡ ὁποία μὲ τὶς συνθῆκες αὐτὲς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχῃ.

Ὁ Γκαμπερίνι ἐκλησίασε στὸ τιμόνι καὶ τὸ τηλεβόα:

—Μηχανή ἐμπρὸς ὁλοταχῶς. Πηδάλιο εὐθεῖα.

Τὸ τορπιλλοβόλο τοῦ Γκόζεμπαχ, ποὺ εἶναι σὲ ἀπόστασι ἑκατὸ περίπου μέτρων, κατάλαβε ἀμέσως καὶ στρέφεται ἐπὶ τόπου, κατακλυζόμενο ἀπὸ τὸ φῶς τῶν προβολέων, ἐνῷ οἱ ὀβίδες σφυρίζουν ἀπάνω ἀπὸ αὐτό.Ἀλλὰ ὁ Γκαμπερίνι, κατάλαμπος ἀπὸ θυμὸ ἔχει ἀλλοῦ ἑστραμμένη τὴν προσοχή του. Οἱ ναῦτες τοῦ «Ο Σ 13» παρατηροῦν μὲ βλέμμα ἱκεσίας τὸν κυβερνήτη τους, ἐνῷ οἱ πυροβολητὰ θωπεύουν τὰ πυροβόλα. Θὰ ἤθελαν ν' ἀπαντήσουν... Ν' ἀπαντήσουν. Αὐτὸ μόνον ἔλειπε ! Ὁ κυβερνήτης ἔλαβε ὡρισμένες διαταγὲς καὶ ἕνας στρατιώτης δὲν συζητεῖ ποτὲ τὶς διαταγὲς τῶν ἀνωτέρων του. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς ἐματαιώθηκε γιὸ τὴ νύχτα ἐκείνη. Θὰ δοκιμάσουν καὶ ἄλλη μιὰ φορά. Καὶ οἱ λογαριασμοὶ μὲ τὸ σκόλο καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὸν ἐπεβίβασαν θὰ ἐξοφληθοῦν στὴ Βενετία.

***

Στὴ Βενετία ὅμως ὅταν τὰ δύο τορπιλλοβόλα εἰσέρχονται στὸ λιμάνι καὶ δένουν στὴ προκυμαία, ἐνῷ οἱ ἄνδρες ἀνεβαίνουν στὸ κατάστρωμα σὰν βρεγμένοι καὶ ἀναμένουν τὴν καταιγίδα, ὁ δὲ «Τσιριμπίρι» περιμένει τὴν ἀποβίβασί του, ὁ Γκαμπερίνι καὶ ὁ Γκόζεμπαχ παρατηροῦνται κατὰ πρόσωπον καὶ τὸ σκάζουν στὰ γέλια. Ὅλα διορθώνονται στὴ θάλασσα. Ὥστε θὰ διορθωθῇ καὶ αὐτό.

Τὸ «Ο Σ 13» ἐπαναλαμβάνει τὸ πείραμα τὴν τρίτη νύχτα, φθάνει μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια στὸ βράχο τοῦ Παρέντσο καὶ ἀποβιβάζει τὸν ἀξιωματικό. Ἡ ἀποστολὴ ἐπέτυχε πλήρως τοῦ σκοποῦ της.

Πῶς ἐγαύγιζε ὅμως ἐκείνη τὴ νύχτα μὲ ἀγανάκτησι στὴ Βενετία ὁ δυστυχὴς «Τσιριμπίρι» ποὺ κρατήθηκε στὴν ξηρὰ διὰ τῆς βίας!

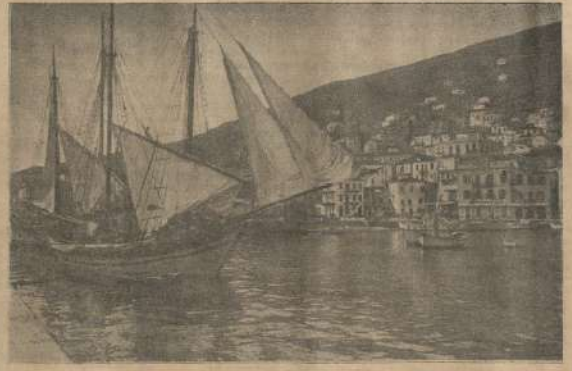

Γύθειον: Τὸ ἀτέγνωστα τῶν πανιῶν.

Νησιώτικες σκιαγραφίες

Τὸ Θιάκι

Σὰν ἕνα σχεδίασμα ἀπὸ θεϊκὸ χέρι φαντάζει τὸ Θιάκι 'πάνω ἀπ' τὸ «Νήριτο».

Τυλιγμένο μέσα στὸν αἰώνιο θρῶλό του ἀπαλογέρνει στὴν ὁλόβροση ἀγκαλιὰ τοῦ Ἰονίου.

Ἀνάμεσα στοὺς τόσους γραφικούς του κόλπους ξεχωρίζει τὸ πανέμορφο λιμάνι τοῦ «Φόρκυνος», καθὼς τὸ εἶπε ὁ "Ομηρος ποὺ δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ εἶχε γνωρίσει τὸ χάρμα τοῦτο τῶν ματιῶν γιὰ νὰ πλέξῃ τοὺς ἀθάνατους στίχους του.

Τὸ λιμάνι αὐτό, ποὺ ἔχει τὴν ἀτάραχη ὄψη μιᾶς λίμνης καὶ ποὺ τὸ τρίσβαθα νερὰ του ἔχουν κάποιο ἀνάσσομα μελῳδικό, εἶναι ὁ μαγικὸς καθρέφτης ποὺ μέσα σ' αὐτὸν φαίνεται καὶ τὸ πιὸ παραμικρὸ ψεγάδι. Κατάκλειστο μέσα στὰ κυλλίγραμμα βουνά του, μὲ μόνον ἕνα ἀνοιγμα σὰν μιὰ μεγάλη πόρτα, εἶναι σὰν μιὰ φιλόστοργη φωλιὰ καὶ στὶς φουρτοῦνες τὸ πιὸ ἀσφαλισμένο ἀραξοβόλι.

Σὰν προχωρήσῃ τὸ καράβι στὸν βαθύκολπο προλιμένα τοῦ 'Λετοῦ», ἔχοντας ὁδηγὸ τὸ φανάρι τ' "Αγι—Ἀνδρέα, βάζει πλώρη κατ' κόθεΐαν γιὰ τὸ λιμάνι.

Ἡ εἴσοδός του εἶναι, λές, θριαμβική, γιατὶ ἡ πόλις τοῦ Θιακιοῦ, δαπεσα ἀπὸ τόσα ζίγι—ζάγ, παρουσιάζεται ἐξάφνα σὰν μιὰ ἀληθινὴ ἔκπληξις μὲ τὴν ἀποψή της τὴν ὀτέρυχη.

Λίγο τροτοῦ νὰ μπῇ τὸ καράβι στὸ λιμάνι καὶ πρὸς τὰ δε.

Τὸ λιμανάκι τοῦ Θιακιοῦ ἀπὸ τὸ Νήριτο. Εἰς τὸ κέντρον διακρίνεται ἡ νησὶς «Λαζαρέττο».

ειά 'εἶναι τὸ χαριτωμένο λιμανάκι τῶν «ΔεΕιδν» (ἴσως ἀπὸ ἐκεῖ ἔχει πάρει τὸ ὄνομα), τὸ σμαραγδένιο καὶ σκιερό, καὶ σὰν ὀρουρὸς 'στέκεται μπροστά του ἕνα μικροῦλικο νησάκι, τόσο δό, τὸ «Σκαρτσουμπονῆσι».

Προχωρῶντας ἀκόμη καὶ πρὸς τ' ἀριστερὰ εἶναι ὁ μικρὸς κόλπος τῆς «Λούσας», ποὺ στὶς ἀμμόστρωτες ρίχες του κάθε πρωΐ, τὸ καλοκαίρι, ἕνα σωρὸ βαρκοῦλες μ' ἁπλωμένες τὶς πέντες φέρνουν χαρούμενες παρέες γιὰ νὰ πάρουν τὸ μπάνιο τους.

Στὴν εἴσοδο τοῦ «Πόρτου», ἀπ' τὸνα μέρος κι' ἀπὸ τ' ἄλλο, ἔστεκαν δυὸ κάστρα τὸν παλιὸ καιρό. Τώρα μονάχα τὰ ἐρείπιά τους σώζονται καὶ μερικὰ κανόνια, ποὺ σκουριασμένα κοίτονται 'μέσ' στὰ χορτάρια, στερνὰ ἀπομεινάρια μιᾶς περασμένης ἐποχῆς...

Στὸ ἕνα ἀπὸ τὰ κάστρα αὐτά, τὸ πιὸ ρωμαντικό, ἔχουνε στήσει τὸ Ἥρῳον τῶν νεοδντων. Καὶ εἶναι πραγματικὰ μοναδικὴ ἐκείνη ἡ θέσις γιὰ ἕνα τέτοιο μνημεῖο. Οἱ βράχοι πνίγονται ἀνάμεσα στὰ φουντωμένα σχίνα καὶ τ' ἄπειρα ἀγριο'ὸ.λουδα, ποὺ φθάνουν ὡς κάτω στὴ θάλασσα.

Μέσα στὸ λιμάνι εἶναι κι' ἕνα ἄλλο μικρὸ νησάκι, ποὺ ἐπάνω σ' ὅλη του τὴν ἐπιφάνεια εἶναι χτισμένο ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς Ἐνετοκρατίας ἕνα κτίριο κυκλικό, σὰν νὰ βγαίνῃ μεσ' ἀπ' τὰ νερά. Τὸ κτίριο αὐτὸ πρῶτα ἦταν τὸ Λοιμοκαθαρήσιο, γι' αὐτὸ τοῦ ἔμεινε καὶ τὸ ὄνομα «Λαζαρέττο», κατόπιν ἦταν φυλακὲς γιὰ τοὺς βιρτουοζινίες. Τώρα, μισογκρεμισμένο κι'αὐτό, δὲν χρησιμεύει παρὰ σὰν ἕνας σταθμὸς δστερα ἀπὸ μιὰ δωρφὴ βαρκαρόλα καὶ γιὰ τοὺς κολυμβητὲς ποὺ δίνουν ἀπὸ 'κεῖ τὶς' βουτιὲς τους.

Ὁ παραλιακὸς δρόμος φέρνει γύρω τὸ λιμάνι ἀπὸ τὴν μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη.

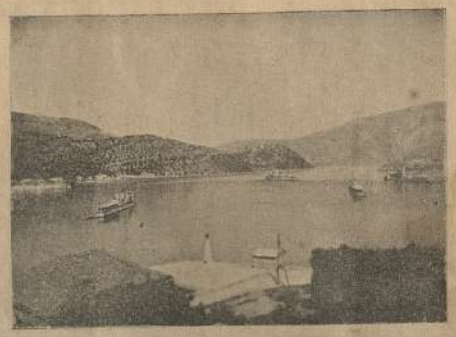

Ὁ ὁτόλος μας ὁτὸ λιμάνι τοῦ Θιακιοῦ.

Στὴ μιὰν ἄκρη βρίσκεται ἡ Ναυτικὴ Σχολή, ποὺ πιὰ κι' αὐτὴ δὲν λειτουργεῖ. Ὅταν λειτουργοῦσε ἦταν ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλπίδα τοῦ τόπου. Μὰ ἔλα ποὺ τὰ πάθη τὶς περισσότερες φορὲς εἶναι δυνατότερα ἀπὸ τ' ἀληθινὸ αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας.

'Αλ' τ' ἄλλο μέρος εἶναι τὸ μικρὸ «Κασνόνιο» καὶ λίγο πάρα πέρα ἡ «Παληοσοφιά». Ἔτσι τὸ λένε αὐτὸ τὸ μέρος, γιατὶ ἐκεῖ εἶναι θαμμένο ἕνα παληὸ καΐκι ποὺ τὸ λέγανε «Σοφιά». Ὅταν παρατηρήσῃ κανεὶς καλὰ, βλέπει τ' ἀχνάρι του σὰν μιὰ σκιά.

Μεσ' στὸ λιμάνι τὰ ψάρια ἀφθονοῦνε, μὰ τὰ μέσα γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση εἶναι τόσο λιγοστά... Ὡς τόσο οἱ φτωχοὶ ψαράδες πολεμάνε μὲ τὰ μικρά τους παραγάδια, ποὺ τὰ ἐσσέρνουν τὶς νύχτες τὶς φεγγαρόλουστες καὶ τὰ θαμπόφωτα πρωΐ.

... Ἔτσι τὸ Θιάκι ὁλοένα κι' ἐρημώνει, γιατὶ δὲν ἔχει κανέ' ναν ἄλλο πλοῦτο ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μαγευτική του φύση. Οἱ πλούσιοι μετοικίζουν στὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ ζήσουν καλύτερα καὶ οἱ φτωχοὶ τάνε μακρυὰ στὰ ξένα κυνηγῶντας τὴν τύχη... ποὺ πάντα τὴν βρίσκουν. Καὶ οἱ γυναῖκες, ὅλες κοινούργιες Πηνελόπες, καρτεροῦν ἡ κάθε μιὰ τὸν 'Οδυσσέα της μ' ἀβάρετη ὑπομονή.

'Αλλὰ κι' ἐκτὸς αὐτοῦ οἱ Θιακοὶ ἀπανέκαθεν εἶναι ναυτικοὶ κι' ἀπὸ τ' ἀπαγαῖα χρόνια ἀσχολοῦνται μὲ τὴ ναυτιλία. Γεννημένοι τέτοιοι, ἔχουν μέσα σ' ὁλόκληρο τὸ εἶναι τους βαθειὰ ριζωμένη τὴν ἀγάπη γιὰ τὶς περιπλανήσεις, κι' αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον δνειρό τους.

Σωστὰ θαλασσοπούλια, ἀπὸ πολὺ μικροὶ κάνουν τὴ γνωριμία τους μὲ τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο. Παιδάκια ἀκόμη ξανοίγοντι στὴ θάλασσα μὲ τὴ σκάφη τοῦ πλουσίματος, ὅταν δὲν ἔχουν βόρκα. Ἔτσι κάνουν, μπορεῖ νὰ πῇ κανείς, τὴν καρριέρα τους καὶ ὁστερα ἀπὸ λίγο καιρὸ μπαρκάρουν στὰ καράβια. Στὰ καράβια τοῦ Θιακιοῦ, γιατὶ τὸ Θιάκι ἔνει τὸν ἐμπορικὸ του στόλο, καμμιὰ τριανταριὰ φορτηγὰ ὡραῖα καὶ μεγάλα, ποὺ περιοέρουν περήφανα τὴ σημαία μας σ' ὅλες τοῦ κόσμου τὶς θάλασσες, ὡς τὶς πιὸ μακρυνές.

Οἱ Θιακοί, ὄχι πὼς δὲν πονᾶνε τὴν πατρίδα, τὰ ἐναντίον μάλιστα τὴν θυμοῦνται πάντα ἀπὸ τὰ ξένα. Μὰ ἡ νοσταλγία τοῦ γυρισμοῦ ἀς μὴν ἀργήσῃ νὰ ξυπνήσῃ στὴν ψυχή τους. Ἀπόψε ἀκόμα στ' ὡραῖο νησί μας βουβὰ ἁπλωθοῦν ἡ λησμονιὰ καὶ ἡ ἐρήμωσις...

ΔΙΜ. ΔΕΔΟΤΣΗ

Σάμος: Στὴν ὤμορφη ἀμμουδιὰ τοῦ Κόγκου.
(Φωτ. κ. Ι. Παπαζογλου)

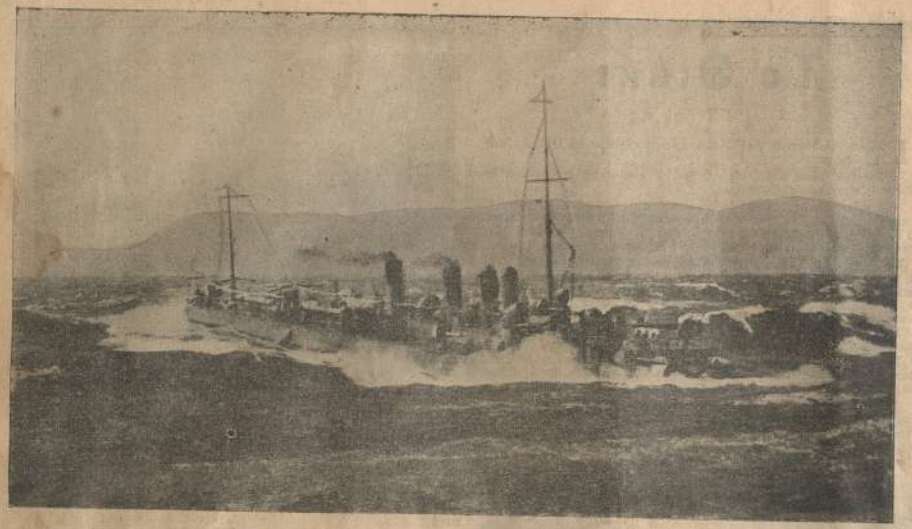

Ἕνα ἀπὸ τὰ ἀντιτορπιλλικά μας μὲ μελτέμι εἰς τὸ πέλαγος

Ναυπλιον: Ὁ Ἀργολικὸς καὶ τὸ νησάκι Μπούρτζη στὸ βάθος

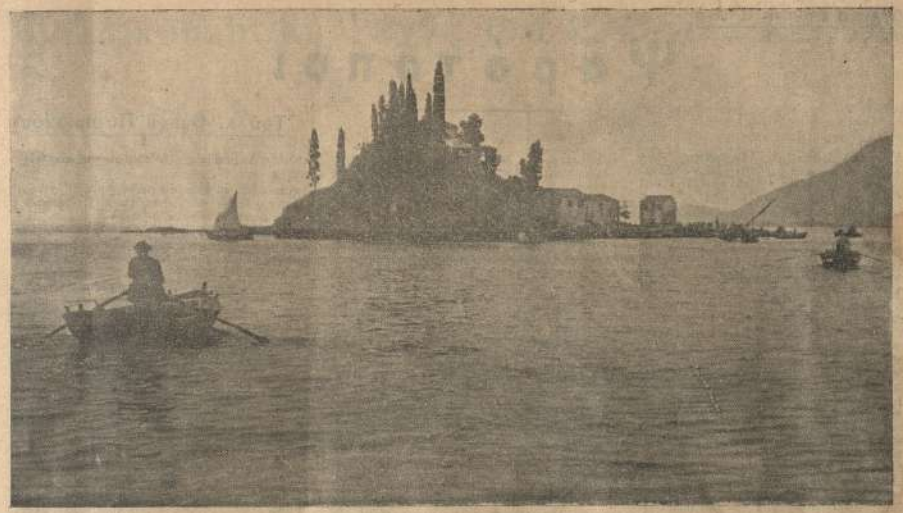

Κέρκυρα: Μία ἄποψις τῆς νησίδος Ποντικονῆσι

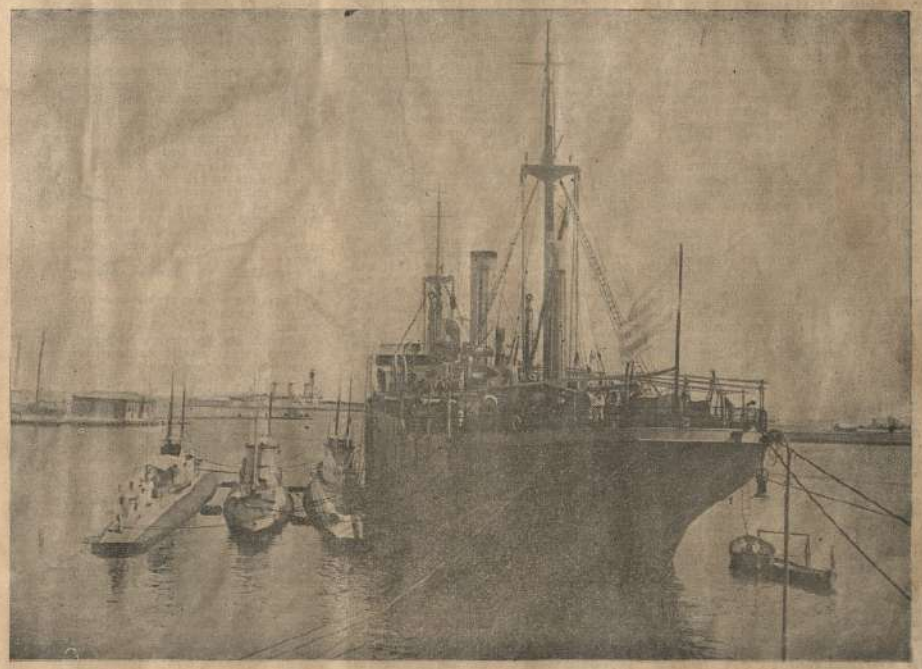

Τὸ πλωτὸν συνεργεῖον τοῦ Π. Ναυτικοῦ μας «Ἥφαιστος» καὶ παρ' αὐτὸ τρία τῶν ὑποβρυχίων μας

Θαλασσινή ζωή

Ψαρότοποι

Τοῦ κ. Θέμου Ποταμιάνου

Τὸ καλὸ ψάρεμμα ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλοὺς παράγοντας. Ἀπὸ τὸ δόλωμα, ἀπὸ τὸν καιρό, ἀπὸ τὴν ὥρα καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὴ θέσι. Ἡ θέσι, τὸ μέρος ὅπου θὰ ψαρέψῃ κανεὶς, παίζει τὸ σπουδαιότερο ρόλο στὴν ἔκβασι τῆς ἐπιχειρήσεως. Δὲν ὑπάρχουν σ' ὅλη τὴ Θάλασσα ψάρια, κι' ἂν ὑπάρχουν δὲν τσιμποῦν, δὲν πιάνονται. Ὑπάρχουν μάλιστα καὶ πολλὰ ψάρια—καὶ αὐτὸ συμβαίνει νὰ εἶναι καὶ τὰ καλύτερα, αὐτὸ ποὺ λένε οἱ ψαράδες «καθαρό», τὸ λαθρίνια, οἱ συναγρίδες κ.τ.λ.- ποὺ δὲν τὸ κουναῦν ἀπὸ ὁρισμένο τόπο, ποὺ ζοῦν μονίμως σὲ ὁρισμένη ἔκτασι, ἢ περιφέρεια, ἂν προτιμᾶτε, τοῦ βυθοῦ. Τῆς περιφέρειας αὐτὲς οἱ ψαράδες τὴ λένε ψαροτόπους. Ὑπάρχουν βέβαια εἰδῶν-εἰδῶν ψαροτόποι, ἀναλόγως τὸ ψάρι κι' ἀναλόγως τὸ ψάρεμμα. Ψαρότοπος, λόγου χάριν, γιὰ μιὰ τράτα εἶναι μία ἀμμώδης καθαρὴ παραλία, ὅπου ὑπάρχει μαρίδα κι' ὅπου δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μπλέξουν τὰ δίχτυα. Ἡ ἴδια δμως παραλία δὲν εἶναι ψαρότοπος γιὰ ἕνα δικτυάκικο ἢ γιὰ ἕνα παραγαδιάρικο. Τί θὰ βρῇ στὴν ἄμμο τὸ παραγάδι γιὰ νὰ ψαρέψῃ; Ψαρότοπος γιὰ τὸ παραγάδι εἶναι ἡ τραγάνα. Τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ βυθοῦ ὅπου ὑπάρχουν φιλὰ χόρτα, πετροδάκια, ζωάφυτα καὶ σκουλήκια. Ἐκεῖ βρίσκουν πολλὰ ψάρια τροφὴ κι' ἐκεῖ τριγυρνοῦν ὅλη μέρα. Ἐκεῖ λοιπὸν εἶναι τὸ καταλληλο μέρος γιὰ νὰ ρίξῃ κανεὶς τὸ παραγάδι του. Μὰ ἀνάμεσ τὶ καλὸς τόπος γιὰ νὰ ψαρέψῃ κανεὶς μὲ παραγάδι εἶναι ὁ «μπάγκος». Τί εἶναι ὁ μπάγκος; Ἕνα ὄψωμα, ἕνα φούσκωμα τοῦ βυθοῦ. Ἕνα βουναλάκι ἢ ὀροπέδιο κάτω στὸ βυθό, σκεπασμένο μὲ πέτρες, χόρτα, ζωάφυτα. ὅπως ἡ τραγάνα, δηλαδὴ μιὰ τραγάνα... ὀρεινή, μιὰ.. δασις μέσα στὴν ἀξυμπρὴ ἐρημία τῶν ἄμμων. Αὐτὸ ἐπάνω-κάτω εἶναι ὁ μπάγκος. Λοιπὸν ἐκεῖ, στὴν δασι αὐτή, δάσκουν λογιῶν λογιῶν ψάρια, ἐνῷ γύρω-τριγύρω στὴν ἄμμο δὲν συναντᾷς οὔτε λέπι. Ὁ ψαρᾶς λοιπὸν πρέπει νὰ φροντίζῃ νὰ ρίχνῃ τὸ παραγάδι του ἀπάνω στὸν μπάγκο.

Ναί, ἀλλὰ πῶς θὰ βρῇ, πῶς θὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς μπάγκους; Πῶς θὰ ξέρῃ ποῦ εἶναι ὁ μπάγκος; Τὸ πέλαο εἶναι πλατὺ καὶ ἀνεξερεύνητο, σημάδια δὲν ὑπάρχουν, οὔτε λεπτομερειακὸς χάρτης τοῦ βυθοῦ ἔχει κατρτισθῆ. Μὰ γι' ἂν ξέρῃ κανεὶς ἕνα μπάγκο, ἐκ πληροφοριῶν ἄλλων ψαράδων, πῶς θὰ τὸν βρῇ τὴν ὥρα τοῦ ψαρέμματος; Σοῦ λέει, λόγου χάριν, ἕνας ψαρᾶς ὅτι ἕνα μίλι ἀνοιχτὰ ἀτ' αὐτὸ τὸν κάβο, σ' αὐτὴ τὴ γραμμὴ εἶναι μπάγκος. Καὶ σοῦ δείχνει μὲ τὸ χέρι. Ἔ. λοιπόν, νομίζεις πὼς αὐτὸ φτάνει; Ἄ, ὄχι, σὲ βεβαιῶ. Ὅταν πᾷς ἐπὶ τόπου μὲ τὴ βάρκα χάνεις καὶ τὰ σημάδια καὶ τὴ γραμμή.Ἢ κι' ἂν πέσῃς ἀπάνω στὸν μπάγκο, δὲν εἶσαι βέβαιος, ἐξακολουθεῖς ν' ἀμφιβάλλῃς. Οὔτε ξέρεις καὶ τὸ πόσο κρατεῖ. Γι'αὐτὸ πρέπει νὰ σπουδάσῃς καλὰ τὴν...ἐπιστήμη τῆς ἀνακαλύψεως τῶν μπάγκων. Λοιπὸν τὸ πρόβλημα ἔχει δύο ἄξῆς: Πῶς ἀνακαλόντει κανεὶς ἕναν ἄγνωστον μπάγκον καὶ πῶς βρίσκει ἕναν γνωστὸν εἴτε τὴν ἡμέρα εἴτε τὴ νύχτα;

Ὁ ἄγνωστος μπάγκος ἀνακαλύπτεται τυχαίως ἢ ἔπειτα ἀπὸ ἔρευνα πολλῶν ἡμερῶν.Ἐκεῖ ποὺ φαρεύεις κουτουρού, βλέπεις ὅτι ἕνα μέσος τοῦ παραγαδιοῦ, κα θὰς τὸ σηκώνεις ἔχει ἀσκετὰ ψάρια, ἐνῷ τὸ ὑπόλοιπο δὲν ἔχει καθόλου. Λές, λοιπόν: Σὲ καλὴ μερὶ ἔπεσε αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ παραγαδιοῦ! Γιὰ νὰ κοιτάξουμε τώρα καὶ τ' ἀγκίστρια. Κοιτᾷς τ' ἀγκίστρια καὶ βλέπεις ἀπάνω χορτάρια καὶ ζωάφυτα τῆς τραγάνας. «Ἄ, λές τότε, ἐπέσαμε σὲ τραγάνα. Ναί, ἀλλὰ γύρω εἶναι ἀμμοῦδιά ἢ λάσπη, νὰ σημάδια στὸ ρέστο παραγάδι, πορφυρίτης κ.τ.λ. Σίγουρα λοιπὸν ἐδῶ θὰ εἶναι μπάγκος».

Γιὰ νὰ βεβαιωθῆς ἐντελῶς δὲν ἔχεις παρὰ νὰ ρίξῃς τὸ «σκαντάχιο», τὴ βολίδα ὅπως τὴ λένε ἐπιστημονικῶς. Βολίζεις λοιπὸν καὶ μετρᾶς τὸ βάθος. Μὲ τὸ πρῶτο ποὺ ρίχνεις, βλέπεις βάθος τριάντα ὀργυιές Προχωρεῖς λίγο παρακεῖ μὲ τὴ βάρκα, ξαναρρίχνεις, βλέπεις βάθος εἰκοσιπέντε. Ρίχνεις πέλος μιὰ φορὰ ἀκόμα τὸ σκαντάχιο, βλέπεις βάθος εἴκοσι. Τότε λές με βεβαιότητα: «Εἶμαι ἀπάνω στὸν μπάγκο». Εἶναι ἐκεῖ ποὺ σημειώνεται τὸ μικρότερο βάθος. Ἔτσι λοιπὸν ἀνακαλύπτεται ὁ ἄγνωστος μπάγκος Λαμπρὰ, ἄλλα ἡ ἀνακάλυψις αὐτὴ εἶναι κτῆμα τῆς σιγυμῆς. Ὅσο εἶσαι ἐκεῖ, εἶσαι κύριος τῆς ἀνακαλύψεώς σου, ὅταν ρόγης δμως τὴ γάνες, Γιατὶ βέβαια δὲν θ' ἀφήσῃς πίσω σου τσαμαδούρα. Καὶ τώρα ἔρχεται τὸ δεύτερο μέρος τοῦ προβλήματος. Πῶς θὰ ξαναβρῆς τὸν μπάγκο ποὺ ἀνεκάλυψες. Μισὸ μίλι νὰ μακρύνῃς μὲ τὴ βάρκα σου, τὸν ἔχασες Ποιθενὰ δὲν γυλιέται τὸ μάτι σου τόσο πολὺ ὅσο στὴ θάλασσα. Λοιπὸν τί γίνεται ἐπὶ τοῦ προτειμένου; Μήπως πρέπει ν' ἀρχίσουμε τὰ βυθομετρήματα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ νὰ βυθομετρήσουμε ὅλο τὸ πέλαο; Ὄχι βέβαια. Μὰ τότε. Τότε θὰ κάμουμε τὸ ἑξῆς: "Αν εἴμαστε σὲ ἄγνωστα νερὰ κι' ἀνακαλύπτουμε τὸ μπάγκο ἀνὰ πρώτη φορά, ἢ πρώτη μας δουλειὰ θὰ εἶναι νὰ ρίξουμε ἐκεῖ μιὰ τσαμαδούρα. Καὶ πιὸ πρόχειρη τσαμαδούρα εἶναι ἡ κολοκύθα τοῦ παραγαδιοῦ. τὸ ὁποῖον ἄλλωστε ὑποχρεωτικὰ θὰ ρίξουμε γιὰ νὰ ψαρέψῃ. Ρίχνουμε λοιπὸν τὴν τσαμαδούρα, δηλαδὴ ὁλόκληρο τὸ παραγάδι καὶ τραβοῦμε γραμμὴ γιὰ τὴ στεριά. Ἐκεῖ ρεμπτάρουμε τὴ βάρκα. Βγαίνουμε ἔξω καὶ ρίχνουμε σημάδια. Λέμε δηλαδὴ "Ἐμεῖς εἴμαστε ἐδῶ. Ἡ τσαμαδούρα ἐκεῖ "Ἀπὸ μᾶς ὡς τὴν τσαμαδούρα μισὸ μίλι "Ἄρετε ὁ μπάγκος βρίσκεται μισὸ μίλι ἀνοιχτὰ ἀπὸ τὴ θέσι μας, ἀπὸ τὸν κάβο, ἂς ποῦμε. ποῦ βρισκόμαστε Κατὰ πιὸ διεύθυνσι δμως; Κατὰ τὴν ἀνατολή. Ναί, ἀλλὰ ἡ ἀνατολὴ εἶναι ἀχανής. "Α, στάσου! Νά, ἐκεῖ, γραμμὴ ἴσια μὲ τὴν τσαμαδούρα μας ἕνα νησάκι. 'Αν' ἐδῶ ποδμαστε ἢ τσαμαδούρα ἀκριβῶς προβάλλεται στὴν κορφὴ τοῦ νησιοῦ. "Ἔτσι μποροῦμε νὰ ξαναβροῦμε τὸ μέρος καὶ χωρὶς νὰ ἔχουμε ρίξῃ τσαμαδούρα. Δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ πᾶμε στὸν κάβο, νὰ βάλουμε τὴν πλώρη μας ἀπάνω στὴν κορφὴ τοῦ νησιοῦ καὶ νὰ τραβῆξουμε μισὸ μίλι ἀνοιχτά. "Οταν πιὰ φτάσουμε ἐκεῖ, σίχνουμε τὸ σκαντάχιο καὶ βεβαιωνόμαστε στὴν ἐντέλεια. Αὐτὸ μποροῦμε νὰ τὸ κάνουμε καὶ τὴν ἡμέρα καὶ τὴ νύχτα. Τὴν πρώτη δμως φορὰ, ὅταν θὰ ρίξουμε τὸ σημάδια, πρέπει νὰ εἶναι ἡμέρα, γιατὶ ἀλλοιῶς δὲν θὰ μποροῦμε νὰ διαρίνουμε τὴν κολυκύθα. "Ἔτσι λοιπὸν βρίσκει κανεὶς τοὺς μπάγκους. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν εἶναι καὶ τόσο εὔκολη ἡ δουλειὰ αὐτή, ἰδίως ὅταν ὁ μπάγκος εἶναι πολὺ ἀνοιχτά, κατάμεσῆς στὸ πέλαο.

Οἱ ψαρότοποι δμως δὲν περιορίζονται στοὺς μπάγκους. Ἀλλοίμονο στοὺς ψαράδες καὶ στοὺς ψαροφάγους ἂν τὸ ψάρεμμα ἤταν περιωρισμένο σ' αὐτὲς τὶς ἀνάρπες καὶ μικρὲς ψαροπεριές. Τότε θὰ πουλιόταν πενταπλάσιες δραχμὲς ἡ ὀκᾶ τὸ ψάρι καὶ ἴσως καὶ χίλιες. Εὐτυχῶς ὑπάρχουν ψαρότοποι ἐκτεταμένοι, οἱ τραγάνες γιὰ τὰ παραγάδια, μερικὲς φυκιάδες καὶ πολλὲς ἀμμουδιὲς γιὰ τὰ δίχτυα καὶ τὶς τράτες.

Καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ καθαρίσουμε κάτι. "Οταν μιλοῦμε γιὰ ψαρότοπους, ἐννοοῦμε τὸ βυθό. Κάνουμε δηλαδὴ διάκριση μεταξὺ βόω βυθῶν, καὶ λέμε αὐτὸς κρατεῖ ψάρια. ἄρα ψαρότοπος, καὶ ὁ ἄλλος δὲν κρατεῖ καὶ δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Δὲν τοῦ δίνουμε οὔτε ὄνομα.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουν ψαρότοποι καὶ πιὸ ψηλὰ ἀπ' τὸ βυθό, ψαρότοποι τοῦ ἀφροῦ, κινητοὶ καὶ ἀστάθητοι. Τοῦτο προκειμένου γιὰ τὰ ἀρρῶψαρα. Ὑπάρχουν βάλασσες, στενὰ μπουγάζια, ποὺ γεμίζουν, κατὰ διάφορες ἐποχές, ἀπὸ μπουλούκια περασικῶν ψαριῶν. Τῶρα περνοῦν οἱ παλαμίδες, ἀργότερα οἱ καλιοί, πάρα πέρα τὸ σκουμπριά, τὰ σαβρίδια, οἱ σάλπες. "Ολες αὐτὲς τὶς ἐποχές, ὡρισμένες θάλασσες, ὡρισμένα στενά, ὡρισμένα μπουγάζια, γίνονται πρώτης τάξεως ψαρότοποι.

"Ας γυρίσουμε δμως στοὺς κασουτὸ ψαρότοπους, στοὺς μονίμους. Ἡ τραγάνα, ὅπως εἴπαμε πρίν, εἶναι σπουδαῖος ψαρότοπος. Κρατεῖ λεβρίνια, σουρίδες, στῆρες, ροφοὺς, συναγρίδες, βλάχους, φαγκριά. Κρατεῖ πελαμίδες σκορπιοὺς καὶ κακοβιοὺς. Κρατεῖ ἀκόμα καὶ ἀστακοὺς καὶ μπαρμπούνια. Καὶ πολλοὺς χάνους καὶ πέρκες. Τὸ σπουδαιότερο δμως εἶναι ὅτι ὑπάρχουν τραγάνες ἐκτεταμένες, ἐπάνω στὶς ὁποῖες χωροῦν νὰ πέσουν τρία καὶ τέσσερα μεγάλα παραγάδια ἢ δίχτυα χιλιάδων ὀργυιῶν.

Μὲ λίγα λόγια, τὰ περισσότερα ψάρια ποὺ τρῶμε—ἐκτὸς ἀπ' τὴ μαρίδα καὶ τὰ ἀρρώψαρα—προέρχονται ἀπὸ τὶς τραγάνες. Ἐκεῖ μπορεῖ νὰ ψαρέψῃ κανεὶς ἀπὸ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ δίχτυα καὶ μὲ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ παραγάδια. Φτάνει νὰ κανονίζῃ τὸ ψάρεμμα του σύμφωνα μὲ τὴν ἐποχή. Μπορεῖ νὰ ψαρέψῃ ἐπίσης καὶ μὲ πυροφάνι, ἂν τὰ νερὰ εἶναι ρηχὰ. καὶ μὲ καθητῆ καὶ σὲ ρηχὰ καὶ σὲ βαθειὰ νερά. Μὰ καὶ μὲ αὐστὴ ἀν περάσῃ ἀπάνω ἀπὸ τὴν τραγάνα δὲν χάνει τὸν κόπο του, γιατὶ κάποια συναγρίδα θὰ πιάσῃ. Οἱ συναγρίδες βόσκουν κάτου στὸ βυθό, μὰ ρίχνουν καὶ συχνὲς μπιτιὲς πρὸς τὸν ἀφρὸ κι' ὅταν ἴδοῦν τὴ συρτὴ νὰ περνᾷ τρέχουν ἀπὸ πίσω τῆς.

Ἡ φυκιάδα ἐπίσης εἶναι ψαρότοπος. Ὑπάρχουν πολλὲς φυκιάδες ποὺ κρατοῦν ἀρκετὰ ψάρια, ἰδίως πέρκες καὶ ἄλλα πετρόψαρα καὶ ἀρκετοὺς κοκοβιούς. Ἐκεῖ συναντᾷ ἐπίσης κανεὶς καὶ σμέρνες καὶ μουγκριά, ποὺ γυρίζουν διάφορα μικρὰ ψάρια καὶ καβούρια, τὰ ὁποῖα εἶναι τροφὴ γιὰ τὰ ψάρια. Νὰ καὶ ἄλλος λόγος, γιὰ τὸν ὁποῖον τὰ ψάρια προτιμοῦν τὴν ἀπόχη. "Ισως νὰ εἶναι καὶ ἡ θάλασσα πιὸ ἥσυχη ἐκε. Ἰδοὺ καὶ τρίτος λόγος. Ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ καὶ τέταρτος ἢ καὶ πέμπτος. Πάντως, ἂν ὑπάρχῃ, ἐγὼ τὸν ἀγνοῶ. Δι' ὁ καὶ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς δώσω περισσότερες πληροφορίες.

Τέλος, στοὺς ψαρότοπους μποροῦμε νὰ κατατάξουμε καὶ μερικὲς ἀμμοῦδιές. Ὑπάρχουν μερικὲς ἀμμοῦδες ποὺ κρατοῦν ἀρκετὰ ψάρια, μουρμοῦρες σκολμοὺς, τσιπούδες, δράκαινες, γλῶσσες. Ἐὰν μιὰ ἀμμοῦδιὲ ἔχῃ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ψάρια αὐτά, μπορεῖ νὰ τὴν πῇ καινεὶς ψαρότοπο. Ψαρότοπους μπορεῖ κανεὶς ἐπίσης νὰ ὀνομάσῃ καὶ ἄλλες τὶς μεγάλες ἀμμοῦδιερὲς παραλίες, ὅπου καλόβρυν οἱ πράτες. Εἶναι τὰ μέρη ποὺ ψαρεύεται κυρίως ἡ μαρίδα. "Ἐτσι μὲ τὴ λέξι «ψαρότοπος» μπορεῖ κανεὶς νὰ προσδιορίσῃ καὶ μιὰ μικρὴ ξέρα καταμεσῆς τοῦ πελάου καὶ μιὰ μεγάλη θάλασσα.

ΘΕΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

Ἡ Διακοσμητικὴ Τέχνη στὰ Ἑλληνικὰ καράβια

Τοῦ κ. Κ. Φαλτάϊτς

Τὰ σκυριανὰ καραβάκια, καὶ ἄλλα καράβια καὶ καραβάκια, θὰ μᾶς ἀπασχολήσουνε σήμερα· εἶναι κάτι μικρὰ πολύχρωμα ἀπὸ μετάξι καράβια, ποὺ θυμίζουν τὰ βυζαντινὰ πλοῖα· ἐπάνω σὰ κατάρτια χορεύουν συνήθως ἀνθρωπάκια ποὺ κρατοῦν μαχαίρια καὶ κάτω σὰν θάλασσα ὁλόγυρα εἶναι γοργόνες. Καμμιὰ φορὰ οἱ γοργόνες ἀνεβαίνουν καὶ ὡς τὰ κατάστρωμα καὶ φτάνουν καὶ σὰν πανιά. Τὸ σύνολο εἶναι θαυμάσιο. Δημιουργεῖ μιὰ χαρὰ σ' αὐτὸν ποὺ τὰ βλέπει, καὶ οἱ σιλλέκτες-ἀρχαῖων κενημάτων καὶ τὰ μουσεῖα διακοσμητικῶν τεχνῶν τὸ θεωροῦν ὑπερηφάνεια καὶ μιὰ τύχη νὰ ἔχουν ἢ νὰ ἀποκτήσουν ἀπὸ αὐτὰ τὰ καραβάκια.

Γιατὶ πρόκειται γιὰ κεντήματα, ποὺ ἔχουν ὡς σχέδια τὰ καραβάκια. Εἶναι αὐτὰ τὰ κεντήματα πολύτιμα καὶ ἀρχαῖα, καὶ στὴ Σύρο κυρίως, κεθ' ὅσον ξεύρω ἔχουν βρεθῆ καὶ βρίσκονται. Τὸ γνώρισμα μάλιστα τὸ χαρακτηριστικώτερο τῶν συριανῶν κεντημάτων εἶναι αὐτὰ τὰ καραβάκια. Πρὸ λίγων ἡμερῶν μιλοῦσαμε μὲ τὸν ἀγαπητὸ συνάδελφο κ. Νώντα Μπαμπούρη, τὸν σιωπηλὸ ἀλλὰ τόσο δραστήριο διευθυντὴ τῆς «Ναυτικῆς Ἑλλάδος»γιὰ τὰ νοτιινὰ σχέδια στὴ λαϊκὴ μας διακοσμητικὴ τέχνη. Ὁ ἴδιος μοῦ ἔρριξε τὴν ἰδέα νὰ γράψω γιὰ τὸ θέμα τοῦτο.

«Εἶναι ἕνα πράγμα ἀνεκμετάλλευτο, μοῦ εἶπε. Ἀξίζει κάτι νὰ γραφῆ».

Πραγματικὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ναυτικὴ λαογραφία δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ. Εἶμεθα ἕνας λαὸς θαλασσινὴ ζωὴ καὶ ναυτικὸς κάτω τὴν πεποίθησιν τοῦλάχιστον ἔχομεν, ἀλλὰ μὲ τὴν θαλασσινὴ ζωὴ καὶ τὰς ἐκδηλώσεις της πολὺ λίγο συγγραφικὸς ἀπησχολήθημεν. Καὶ

Ἀνρόπρωρον παλαιοῦ καραβιοῦ.

πιὸ πολὺ ἔχει ἀπασχολήσει τοὺς συγγραφεῖς μας, νομίζω, ἡ ζωὴ τῶν ποιμένων.

***

Ἡ λαϊκὴ διακοσμητικὴ τέχνη, ἡ ὁποία ἀντλεῖ τὰ θέματά της ἢ ἀπὸ τὴν σύγχρονη ζωὴ καὶ τὴν φύσι ἢ ἀπὸ τὴν παράδοσι, εἰς τὰ ναυτικὰ θέματα, προτιμᾷ περισσότερο τὴν παράδοσι, τὰ πιρισαένα. Εἰς τὴν προσήλωσί της δὲ αὐτὴν πρὸς τὰ περασμένα ἀρέλονται καὶ τὰ σκυριανὰ κεντήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέδια καραβάκια ποὺ ἐπενθυμίζουν τὰ βυζαντινὰ πλοῖα. Ἢ σύγχρονη μορφὴ τῶν ἱστιοφόρων δὲν ἀπασχολεῖ τὴν νησιωτοποῦλα κεντήστρα. Δὲν αἰσθάνεται τὰ σχέδιαν αὐτά, ποὺ δὲ περισσότερο δὲν αἰσθάνεται τὰ πλοῖον μὲ τὰ φουγάρα καὶ τὸν ἀτμό.

Ὑπάρχουν στὴ Σύρο κεντήματα τετρακοσίων καὶ πεντακοσίων ἐτῶν, κληρονομούμενα ἀπὸ τὴν μάνα τὸ παιδί. Μπορεῖ τὰ κεντήματα αὐτὰ νὰ εἶναι καὶ παλαιότερα. Καὶ χίλιων ἐτῶν ἴσως. Ἡ ἐξακρίβωσις δὲν εἶναι εὐκολος, διότι αὐτὰ τὰ πράγματα διατηροῦνται μὲ σιλλέρια καὶ δὲν χαλοῦν. Σπολίζονται μόνον στεῦς γάμους, καὶ στὴν ὀνομαστικὴν ἑορτὴ τοῦ μεγαλυτέρου κατὰ σειρὰν λεύτερου γυιοῦ, ποὺ ἐγύρισεν ἀπὸ ξερ" τιώτης. "Ὅλον τὸν ἄλλον καιρὸ φυλάσσονται στὶς κασσέλες, στὰ σεντούκια καὶ σὲς μαρ' νάρες. Οἱ «μαρνάρες» εἶναι ἀρχαῖα μεγάλα σκαλιστὰ σεντούκια. Τὸ δὲ δνομά των δείχνει ὅτι ἐχρησιμοποιοῦντο κυρίως ἀπὸ τὴν «μαρίνα», δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς ναυτικούς· νομίζω ἀπὸ τοὺς καπεταναίους καὶ ἀπὸ τοὺς καπετανοεμπόρους.

Ἀρχαίοτατα λοιπὸν τὰ κεντήματα αὐτά. Ἀλλὰ καὶ τὰ κεντήματα ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ κάνουν σήμερα τὰ κορίτσια τῆς Σύρου δὲν ἔχουν νεωτεριοῦς. Ἀποτελοῦν σεβασστὴν ἀντιγραφὴν τῶν παλαιοτέρων σχεδίων καὶ εἰς τὰ ἀντικείμενα ἢ σχέδια, καὶ εἰς τὴν βελονιά, καὶ εἰς τὸ χρῶμα τοῦ ὑφάσματος, καὶ εἰς τὸ εἶδος τοῦ ὑφάσματος, καὶ εἰς τὰ χρώματα τῶν μεταξιῶν.

Τὸ ὕφασμα πρέπει νὰ εἶναι ἐντόψιον. σγοτρὸ λινὸ ἢ κουκουλόρικο. Ἐν ἐλλείψει θὰ εἶναι ἀπὸ βαμβάκι. Βάφεται δὲ ὡρὸ αὐτὸ τὸ ὕφασμα γιὰ νὰ μοιάζῃ μὲ τὰ ἀρχαῖα ὑφάσματα. Καὶ τὰ χρώματα τῶν μεταξιῶν δὲν εἶναι χτυπητά, πρέπει νὰ ἔχουν ἐλαφρὸ ξεθώριασμα. Ἔτσι καὶ τὰ σημερινὰ κεντήματα ὑπενθυμίζουν κεθ' ὅλα ἀπολύτως τὰ ἀρχαῖα. Καὶ ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ σύσημα πρέπει νὰ ἐπικρατῆ ἀπὸ ἑκατοντάδων ἢ χιλιάδων ἐτῶν. βγάζοιμεν ἀναγκαστικὸς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἀνέκαθεν ἡ παλαιότατα τὰ κεντήματα τῆς Σύρου ἔχουν σχέδια τὰ καράβια. καὶ ὅτι ὅσον παλαιοτέρας μορφῆς εἶναι τὰ καράβια αὐτά,τόσῳ πιὸ παλαιότερα καὶ ἡ συνεχιζομένη παράδοσις τοῦ κεντήματος.

***

Δὲν εἶναι ὅμως μόνον τὸ πανὶ καὶ τὸ μετάξι ποὺ μᾶς διετήρησαν τὰ παιλιαὰ σχέδια τῶν πλοίων.

Εἶναι γνωστὴ ἡ σκυριανὴ ξυλογλυπτικὴ τῶν ἐπίπλων, γιὰ νὰ μὴ ἐξηγήσω τὰ σχετικὰ μὲ αὐτήν.

Τὰ σκυριανὰ ἔπιπλα, τὰ κατὰ μίαησίν των δηλαδὴ κατασκευαζόμενα σήμερα καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Πειραιά, καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκη, καὶ τὸν Βόλο, καὶ τὰς Πάτρας, καὶ ἴσως καὶ ἀλλοῦ,τείνουν νὰ ἀντικατασταθοῦν τὰ εὐρωπαϊκὰ εἰς τὰ ἔπιπλα αὐτά, ἰδίως εἰς τὰ σκαμνιά, βρίσκομε σχέδια ἀρχαίων νηῶν· εἶναι πολὺ πολεμικά, χωρὶς κατάρτια, μακρύστενα, μὲ ψηλὴ τὴν πλώρη καὶ τὴν πρύμνα. Αὐτὰ τὰ σχέδια τῶν πλοίων, ποὺ τὰ εὑρίσκομε στὰ σκαλιστὰ σκαμνιά, προδίδουν ἀρχαιοτάτην τὴν καταγωγὴν τῆς σκυριανῆς ξυλογλυπτικῆς. Ἀφοῦ δὲ τὰ σχέδια ἀναφέρονται σὲ πλοῖα ποὺ ὑπῆρχαν πρὶν ἀπὸ δύο ἢ πρὶν ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες χρόνια, βγαίνει καὶ ἐδῶ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ σκυριανὴ ξυλογλυπτικὴ διατηρεῖται κατὰ παράδοσιν ἢ ἴδιο τοὐλάχιστον ἀπὸ ἐδῶ καὶ δύο ἢ τρεῖς χιλιάδες χρόνια.

Ἔτσι τὰ σχέδια αὐτά, ποὺ βρίσκομε εἰς τὰ κεντήματα καὶ εἰς τὰ σκαλίσματα εἰς τὸ ξύλο. μᾶς κάνουν νὰ ἰδοῦμε ποιὰ ἦτο τὸ παλαιότερο ναυτικό, ὅσον ἀφορᾷ τὰ πλοῖα Καὶ ἀποτελοῦν τὰ σχέδια αὐτὰ καλύτερο στοιχεῖο διὰ τοὺς ἐρευνητὰς τῆς παλαιοτέρας ἑλληνικῆς ναυτικῆς ζωῆς.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

Εὔθυμα σκίτσα ἀπ' τό ταξίδι τοῦ «Ἄρεως»

Ἡ τρομάρα τοῦ Στουφῆ

Δικηλαρόσα μεστό «Κιλκίς», γυρίζοντας ἀπ' τή Σάμο.

Ζέση ἀνωμόφορη!

Καλά τῶχε προβλέψει ὁ Μπάμιας, ὁ κομπογιαννίτης μετεωρολόγος, κατέβη ἀπ' τήν Κούλουση, πῶς θάχουμε «θέλλα μετά ριπαρῶν βροχῶν καὶ ζέστη ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ μηδέν!...»

Γι' αὐτό ἀπ' τό πρωΐ εἶχε ἀνεβάσει ὅλες τίς νιτσεράδες ἀπό τὸ μπαλασοῦρο τοῦ νουκλήρου, γιά κάθε ἐνδεχόμενο!

Τό μεσημέρι πιά οἱ νιτσεράδες «ἔχαν τεντωθῆ ἀπ' τή ζέστη καὶ στάζανε.

Ἔσκαζε τό τζιτζίκι.

Καὶ ὁ Μπάμιας, ἀπογοητευμένος ἀπ' τήν ἀποτυχία τῆς προγνώσεώς του, ξανακατέβαζε τίς νιτσεράδες, ψηφένες σάν δίπλες, στό μπαλασοῦρο.

Περνόντας δμως ἀπ' τὸ ὀπόσραγμά τοῦ, γιά τό στρῖτσο, τὸν περιλάβανε μερικοί συνάδελφοι καλοθελητάί, ποὺ τοὺς εἶχε τοιτσιρίσει ἡ ζέστη, καὶ ἔξεσπασαν ἀπάνω του Τοῦκαναν τὴν πλάτη ἀμόνι...

«Νά μᾶς ζῆση ὁ νέος μετεωρολόγος»...

Δὲν κατάλαβε ὁ φουκαρᾶς πῶς βρέθηκε στό στρῖτσο...

Εἶχε κατεβῆ ἀεροπορικῶς, χωρίς γραμματόσημο, καὶ μόνον τίς σφαγίδες προλάβαν νά τοῦ βάλουν στή πλάτη...

Τὸν σήκωσε ὁ ἀποθηκάριος Καραμπαλίκης, στενός φίλος του, ποὺ τόμαθε νά τοῦ Ἐξκολλήση τίς νιτσεράδες ἀπό πάνω του.

«Μπάμια, βλαμμένος εἶσαι; Τί ἔπαθες;»

«Ἄστα, βρέ Καραμπαλίκη. Καλά τάπα. πῶς θά ξεσπάση ἡ θέλλα».

«Τί θέλλα τσαμπουνᾶς», τὸν ρώτησε ἀπορῶν ὁ Καραμπαλίκης, ποῦχε μαῦρα μεσάνυχτα ἀπό τήν κίνησι τοῦ «πάνω πατερμάν», ὅπως συνήθιζε νά λέη τό ὑπόφραγμα τοῦ πληρώματος. Βριακόμενος συνήθως σάν τυφλοπόντικας στό τελευταῖο στρῖτσο.

Κι' ὁ Μπάμιας ἀπήντησε θριαμβευτικά: «Αὐτός εἶναι καινοῦργιος Μετεωρικός ὅρος, ποὺ μόνο ἐγώ τὸν ἔχω καταλάβει καλά, γιαυτό μοῦ δώσαν καὶ συγχαρητήρια.»

—«Κατάλαβα», ἀπήντησε ὁ Μπάμιας, «καὶ εἰς ἀνώτερα! εἶσαι μάρτυρας τῆς ἐπιστήμης σου κι' ἀξίζει τὸν κόπο.»

Δέν ἔφτανε ἡ μεσημεριάτικη ζέστη, ποὺ χτύπαγε κατακέφαλα. ἀλλά εἴχαμε ἀπ' ἀριστερά μας καὶ τὸ βουνό τῶν σιδερικῶν, τὸ «Κιλκίς» ποὺ ἀκτινοβολοῦσε φωτιά, σάν νάταν πυρωμένο.

Ἀμέσως μετά τὸ συσσίτιον ἄρχισε ἡ ἀνθράκευσι, καὶ ἡ προμήθεια τροφίμων. Αὐτό ἦταν ὅ τι χρειαζόταν!.

Ὁ Ἰδρώτας ἔτρεχε ποτάμι πρὶν ἀκόμη διπλορώση ἡ μαοῦνα.

Ἤρθε καὶ ἡ ἄκατος μὲ τά τρόφιμα στή δεξιά σκάλα.

Δουλειά μὲ σύρα.

Τά κεπόνια καὶ τά καρποῦζια κατρακυλοῦσαν στό κατάστρωμα μόνα τους.

Κάθε τόσο στίβαμε τίς φανέλλες μας νά φύγη ὁ ἰδρώτας.

Χωρίς ὑπερβολή. ἀπ' τ' αὐγά ποὺ πῆρε ὁ Μαστρομανώλης, ὁ χοντρός μάγειρας τῶν δοκίμων, δὲν πρόφτασε νά τά τηγανίση, κι' ἀπ' τήν ἀνυπόφορη ζέστη τῆς πλωτῆς Σαχάρας ἐξπετάχτηκαν μικρά κλωσσόπουλα, ποὺ τιτιβίζαν χαριτωμένα...

«Παιγνιά μου, θάμα!» Σταυροκοπήθηκε ὁ Μαστρομανώλης, καὶ ξεπροβάλλοντας τό κουρεμένο του κεφάλι, ποῦμοιαζε σάν μπαγιάτικη μυτζήθρα, ἀπ' τοὺς τεντζέρέδες του, ὅρισε νά φωνάζη: «Βαλαμοπίπολο (θαλαμηπόλος), ντέν ἠμπορεῖ τηγανίσει ζωντανό κλωσσόπουλο... Ἄγιε μου Ρόκκο, τοῦτο εἶναι μεγάλο θάμα...»

Τό σάλιο μας ἐξατμιζόταν πρὶν ἀκόμα τὸ φτύσουμε.

Ἤρθε κ' ἡ σειρά τοῦ τυριοῦ

Ὁ μικροσκοπικός ναυτόπαις Στουφῆς προσπαθοῦσε ἀπεγνωσμένως νά ξεφορτώση στή σκάλα ἕνα τεράστιο τσαμπάλι μὲ δώδεκα κεφάλια τυρί, ποὺ τὸ βάρος τουὑπερέβαινε κατά πολύ τή δύναμί του.

Γιά μία στιγμή ἡ ἄκατος ἀπομακρυνθῆκε λίγο ἀπ' τή σκάλα, καὶ ὁ Στουφῆς βρέθηκε μετέωρος μὲ τά κεφαλοτύρια ἀγκαλιά.

Ἀρχίζει ἕνα ἡρωϊκό δρόμα.

Τό σακκί μέσ' στή θάλασσα τραβοῦσε τὸν Στουφῆ πρός τά κάτω κι' αὐτός, κολλημένος σά βδέλλα. δὲν ἐννοοῦσε νά τ' ἀφήση μόνο του.

Δὲν τὸν πρόσεξαν ἀμέσως, ἀλλ' ὅταν γύρισε καὶ φώναξε ὁ ἀξιωματικός τῆς ὑπηρεσίας, ἀπ' τὴ σκάλα, «νά τελειώνουν γρήγορα», εἶδε ἕναν ὄγκο περίεργο στό νερό νά βγάζη μπουρμπουλῆθρες. Σέ λίγο ξενέρισε ὁ Στουφῆς, κίτρινος σάν νάχε βουτήξει νιά σφουγγάρια. Τὸν τράβηξε ἕνας συνάδελφός του καὶ τὸν ἀνέβασε.

Ἀνέβηκε τίς σκάλες στάζοντας ὅλος σάν ἀρουραῖος βουτηγμένος σέ κιοῦπι γεμάτο λάδι, καὶ στό κεφαλόσκαλο τὸν σταμάτησε ἡ αὐστηρή μορφή τοῦ συνωφρωμένου ὑποπλοιάρχου.

«Γιατί, Στουφῆ, ἄφησες τό τυρί νά πέση στή θάλασσα;»

Ὁ Στουφῆς κόντηνε μιά πιπιθιαμή, κι' ἡ τρίχα του σηκώθηκε τόσο, ποὺ ἄν δὲν τόζυε πέσει τό κεφέλλο στό νερό, σίγουρα θά τοῦ σηκώνόταν ψηλά...

«Κύριε ποπλοίαρχε...», κατώρθωσε νά τραυλίση ὁ Στουφῆς, «ἐγώ δὲν ἤθελα νά τ' ἀρήσω, ἀλλά μὲ τραβοῦσε κάτω σάν..σάν... ρουφήχτρα...Εἶδα τὸ Χάρο μπροστά μου... καὶ μοῦ μπήκαν δυό μπουγέλα νερό ἀπ' τή μύτη...»

«Τροχόδην πλῶρα», τὸν διέταξε ὁ ὑποπλοίαρχος, «στὴν ἀνθρακευσι».

Νόμισε πῶς σώθηκε. Πήδησε ἀπ' τὴν κουπαστή στή μαοῦνα καὶ μπεσδεύτηκε μὲ τὸ μπουλοῦκι τῶν δραπάδων τῆς ἀνθρακεύσεως.

Ἀπ' τὸ φτυάρισμα τοῦ κόπηκε ἡ μέση. Ἀπ' τή Σχόλα στή Χάρο δδι. «Δὲν θά τελειώση αὐτή ἡ κόλασι». σκέφτηκ' ὁ Στουφῆς καὶ κοίταξε τή σκάλα λέγοντας: «Μ' ἔφανε ἡ Λερναία μὲ τά δώδεκα κεφάλια· καλά σκέφθηκα νά μήν ἀφήσω τό σακκί καὶ νά τοῦ κάνω παρέα στό βυθό. Θά ἔχα τούλάχιστο τό δροσιά». Σκουπίστηκε νά διόξη τὸν Ἰδρώτα ἀπ' τὸ πρόσωπό του καὶ μουντζουρώθηκε περισσότερο...

Ἀγγλικά πολεμικά εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ναυαρίνου.
Κάτω: Τὸ Ναυαρίνον μ' τὴν νησίδα Ζράκτηρία εἰς τὸ βάθος.

Ἀγάλματα τοῦ Ναυτικοῦ ἐκτελοῦν ἀπό τινος πεζοναυτικάς ἀσκήσεις εἰς τὸν παρά τοὺς Στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διός χῶρον. Ἀνωτέρω μία εἰκών ἐκ τῶν ἀσκήσεων.

Ἀπό τή ζωή τοῦ ἑναλίου κόσμου

Βερνάρδος ὁ Ἐρημίτης

Ἡ περίεργη ζωή ἑνός κατοίκου τοῦ βυθοῦ

Φτάνει νά κάνετε ἕνα περίπατο στά ρηχά νερά, σὲ θάλασσα πετρώδη, γιά νά παρατηρήσετε κάτω ἀπό τὴν πρώτη πέτρα ποὺ θά σηκώσετε, ἕνα περίεργο θαλασσινό τρυπωμένο μέσα σ' ἕνα κοχύλι ποὺ ἔχει ὅμως πόδια καὶ λαβίδες. Εἶναι μαλάκιο, καβούρι ἢ σαλιγκάρι;

Ὅλοι τὸν γνωρίζουν τὸν περίεργο αὐτό κάτοικο τῆς θάλασσας. Ποὺ λέγεται Βερνάρδος ὁ Ἐρημίτης κ' ἔχει χίλια δυό ὀνόματα ἄλλου: Παγοῦρι, καβοῦρι, καλόγηρος, στρατιώτης, σύμβολος κτλ.. ἀνάλογα μὲ τὸ ὄστρακο ποὺ θά κάνῃ κατοικία του γιά τὸν ὁποῖον καὶ ἄλλοτε ἡ «Ναυτική Ἑλλάς» ἐσχολήθη.

Γιά νά χαρακτηρίσουμε τὸ εἶδος τοῦ θαλασσινοῦ αὐτοῦ, πρέπει νά τὸ πετύχουμε τὴν ὥρα ποὺ θά βγῆ ἔξω ἀπό τὸ οἴκημά του μονάχο, τότε μόνο θά μποροῦσαμε νά καταλάβουμε πῶς ἔχουμε μπροστά μας ἕνα εἶδος καβουριοῦ. Ἕνα μαλάκιο ποτέ δὲν ξεγυμνώνεται ἀπόλυτα ἀπό τὸ ὄστρακό του, φιζόνει, κρατιέται καὶ μέσα σ' αὐτό, στεγάζεται. Τή στιγμή ποὺ ἕνα θαλασσινό βγαίνει κι' ἀρήνει τ' ὄστρακο, φαινεται καθαρά πῶς δὲν εἶναι ἰδιοκτήτης του, ἀλλά προσωρινός ἔνοικος. Ἀλλά γιατί τό κάνει τότες;

Ἀπλούστατα γιά νά προστατεύση τή ράτσα του, ποὺ κινδυνεύει ἀπό τά δόντια καὶ τίς λαβίδες τῶν ἐχθρῶν του. Μπροστά εἶναι ὥπλι τσικο τῆς θάλασσας. Ἀπό λέγεται Βερνάρδος ὁ Ἐρημίτης κ' ἔχει χίλια δυό ὀνόματα ἄλλου: Παγοῦρι, καβοῦρι, καλόγηρος, στρατιώτης, σύμβολος κτλ.. ἀνάλογα μὲ τὸ ὄστρακο ποὺ θά κάνῃ κατοικία του γιά τὸν ὁποῖον καὶ ἄλλοτε ἡ «Ναυτική Ἑλλάς» ἐσχολήθη.

Γιά νά χαρακτηρίσουμε τὸ εἶδος τοῦ θαλασσινοῦ αὐτοῦ, πρέπει νά τὸ πετύχουμε τὴν ὥρα ποὺ θά βγῆ ἔξω ἀπό τὸ οἴκημά του μονάχο, τότε μόνο θά μποροῦσαμε νά καταλάβουμε πῶς ἔχουμε μπροστά μας ἕνα εἶδος καβουριοῦ. Ἕνα μαλάκιο ποτέ δὲν ξεγυμνώνεται ἀπόλυτα ἀπό τὸ ὄστρακό του, φιζόνει, κρατιέται καὶ μέσα σ' αὐτό, στεγάζεται. Τή στιγμή ποὺ ἕνα θαλασσινό βγαίνει κι' ἀρήνει τ' ὄστρακο, φαινεται καθαρά πῶς δὲν εἶναι ἰδιοκτήτης του, ἀλλά προσωρινός ἔνοικος. Ἀλλά γιατί τό κάνει τότες;

Ἀπλούστατα γιά νά προστατεύση τή ράτσα του, ποὺ κινδυνεύει ἀπό τά δόντια καὶ τίς λαβίδες τῶν ἐχθρῶν του. Μπροστά εἶναι ὥπλι

Ἕτοιμο γιά ξεκουβάλιτρα.

ὁμένος γερά μὲ ὀστράκινο θώρακα καὶ μὲ πόδια, τά ὁποῖα τοῦ ὅμως εἶναι πρωκλητικάτατα μαλακά καὶ ἀσθενή, γι αὐτό καταφεύγει στό στρατήγημα τῆς στεγάσεως.

Εἶναι διασκεδαστικό νά τὸν δῆ κανείς τήν ὥρα ποὺ δὲν τὸν χωράει πιά τό πολύ καβουκι καὶ τρέχει γυμνός μὲ τὸ πουκάμισο,σάν ἄνθρωπος ποὺ ἀναζητιαει μιά φορεσιά ἢ μιά παυπλία.Ψάχνει δεξιά κι ἀριστερά,κοιτάει τ' ἀδειακαβούκια τῶν μ α τ ι ῶ ν, τῶν ἀχι ν ω ν καὶ ὅλων τῶν ὀστρακοδέρμων τῆς ἀμμουδιάς. Διαλέγει πανταλόνι. Πρέπει νά βρεθῆ ἕνα νά τὸν προστατεψῆ.

Ἀλλά νά μπῆ μέσα στό σκοτεινό κοχύλι ἐκθέτοντας τά μαλακά νάτε του σέ δάγκωμα τοῦ πρώτου ἐχθροῦ ποὺ θά βρίσκεται τριγυρωμένος μέσα δὲν εἶναι φρονιμο. Πρέπει νά δῆ κολο!

Τόσες χῶνει μέσα τή μεγάλη λαβίδα του καὶ μὲ τήν πανάλια αὐτήν, ἐξερευνά τὸ κοίλωμα. Δὲν ὑπαρχει φόβος. Μπορεί νά μπῆ. Καὶ μπαίνει μὲ τὰ πίσω. Ἀν τυχ ἔρχεται στενόχωρο ζητάει ἄλλο, ὡς ποὺ νά βρῆ τὸ κατάλληλο. Τὸ δοκιμάζει μάλιστα ἀν τούρχεται στενο ἢ εὐρύχωρο, σαν παπουτσι καινουργιο, κάνοντας μερικές κινήσεις στήν ἄμμο. Ἀν τὸν στενοχωρῆ, ἀν τὸν πιέζῃ κάκου, θά ζητήσῃ φαρδύτερο. Τά μαγαζια τῆς θαλασσας εἶναι γεμάτα. Ἀλλά πῶς θά τό σεσῆ ἐπάνω του;

Ἀπλούστατα. Ἰο μαλακό μερος τῶν ὀκιασβίων του χρησιμευει γιο συγκολληση. Ἐφαρμόζεται καὶ „προσκολλάται στό ὄστρακο τόσο καλά ποὺ ἄν θέλῃς νά τὸν ἀποσπάσῃς ἀπ' αὐτό, θά τὸν πληγώσῃς. Εὐθὺς ποὺ θά ἐξασφαλισθῆ μέσα ἐκεῖ, κοίρνει ἄφρος. Τό κοχύλι τοῦ χρησιμεύει γιό κολείστρα.

Τότες πιά ἀρχίζει νά ζῆ τή ζωή ποὺ τοῦ ἐπιβάλλει ἡ κοινωνική του θέσις. Ζῆ μὲ ψαφήμια, ὥστε δὲν ὑπάρχει φόβος νά τοῦ λείψῃ τροφή μέσα στή θάλασσα καὶ τρώγοντας παχαίνει, μεγαλώνει, γίνεται ὀγκωδέστερος. Νά μιά εἰπία πάλι, ποὺ τὸν ἀναγκάζει νά ζητήση μεγαλύτερο κατάλυμα. Ὁ Συβαρίτης ὅμως αὐτός δὲν κάνει ὅπως τ' ἄλλα ὀστρακόδερμα, καβούρια, ἀστακοί, καραβίδες. Ἐκεῖνα ἀλλάζουν τ' ὄστρακα ποὺ δέν τούς χωρᾶει, ἀλλά μὲ χημικά μέσα ἀγνωστα σκεπάζονται μὲ ἄλλο, χαρις σε εἰδικές κινήσεις κ' ἐργασία ποὺ κάνουν. Αὐτός δὲν κοπιάζει. Βρίσκει τά δικά τους. Φτάνει ποὺ κοπιάζει ν' ἀλλάξῃ λαβίδες καὶ κεφαλοθώρακα. Καὶ μπαίνει στὸ μεγαλύτερο. Ἀλλά εἶνει βαφῆ, τοῦ περιορίζει τίς κινήσεις. Εἶναι μεγάλο γι αὐτόν. Πρέπει νά βρῆ κάποιον νά τὸ μοιρασῆ. Καὶ νοιαιάζει τή σέγη σε μιάν Ἀνεμώνη (κολλιτσάνο).

Πῶς ὅμως κατόρθωσε νά τὴν πείση μὲ τίς κινήσεις τῆς λαβίδας του νά μαζέψῃ τά κόρσια της, καὶ νά πέση στὴν ἀγκαλιά του; Μὲ ποιά λόγια τὴν ἔπεισε ν' ἀνεβῆ στή σέγη τοῦ ὀστράκου του καὶ νά καθίση ἐκεῖ συντροφιά του ἀχώριστη; Γίνεται βεντοῦζα σωστή ἐπάνω ἐκεῖ, καὶ μένει πιστή του γειτόνισσα μέχρι θανάτου.

Καὶ ἄν κάποτε ἀπό μιά ἀπότομη κίνηση ἢ ἀπό κανένα κύμα ἡ Κυρία αὐτή πέση ἀπό τὸ θεωρεῖό της, ἀκείνος σάν ἀληθινός ἱππότης τὴν ἀνεβάζει πάλι στή θέση της μὲ δίκες τίς τιμές. Πολλές φορές τὸ προσωπικό αὐξάνει. Δυό-τρεῖς ἀνεμώνες κοζεύονται ἐκεῖ καὶ ζοῦνε ὅλοι μαζί.

Κι' ἄν μεγαλώσῃ ἀκόμα τί γίνεται τώρα; Δὲν εἶναι μονάχος πιά. Θά ἐγκαταλείψῃ τό χαρέμι του; Κυβόλου. Σέη φωτογραφία μας φαίνεται ἡ μετοίκησις. Γίνεται ὁ ἴδιος κάρρο καὶ μεταφέρει σάν καλός ἀνῆψιός τίς παρολυτικές αὐτές θεῖες, μιά, μιά, στό καινουργιο σπίτι. Οἱ περιπιτήσεις του μακρούν νά χρησιμεύσουν γιά οἰκονομικαιό παράδειγμα. Εἶνει περίεργο πῶς τίς πείθει νά τὸν ἀκολουθήσουν καὶ νά καθίσουν πάλι μαζί του.

Ὁ σύνδεσμος εἶναι τόσο στενός μεταξύ των, ὥστε πολλές φορές ἡ Ἀνεμώνη δὲν μπορεῖ νά ἐπιζήσῃ τοῦ θανάτου τοῦ καλοῦ της. Τὸ ἄδειο κοχύλι του τῆς φέρνει τὸ μαρασμό καὶ τὸ θάνατο. Ἡ θλῖψη τῆς στεφῆ σεώς του τὴν σκοτώνει.

Περίεργα προβλήματα— χαμείης ζωως—ποὺ ἡ ἀνθρώπινη σοφία θά ζητῆ γιά πολύ καιρό ἀκόμα νά λύσει τους.

Ὁ Ἐπ-ΣΤΗΜΩΝ

Τὸ ὀνειροπόλημά του διέκοψε ἕνα ζεμπίλι ποὺ τοῦρθε στά πόδια.

—Τὸ τελευταῖο, Στουφῆ Ἴσα καὶ τελειώνουμε».

Γύρισε ποδς τὸ μέρος ἀπό που ἦρθε τὸ ζεμπίλι καὶ εἶδε τὴν μουντζουρωμένη μοῦρη τοῦ Μπάμια. ποῦμοιαζε σάν ἄπλυτη μαϊμοῦ, νά τὸν κοιτάζῃ μὲ συμπάθεια. Τά βλέμματά τους συναντήθηκαν καὶ μιά ἀμοιβαία ἀγάπη γεννήθηκε μέσα τους.

«Ἔλα, κατσαρίδα», τοῦπε ὁ Μπάμιας, «καὶ θά σοῦ φτυαρίσω ἐγώ τὸ τελευταῖο ζεμπίλι»

«Κι' ἐγώ γιά πληρωμή», ἀπήντησε μὲ ἑτοιμότητα ὁ Στουφῆς, «θά σοῦ φτιάξω τό ἐπόμενο]Μετεωρικό γιά νά μή σέ ξαναμπλαστρώσουν.»

Ἐπί τέλους... Ἤταν πιά ἀργά.. Ὁ ρυθμικός κρότος τῆς ὀδροφόρου εἶχε πάψει κι' αὐτός Ὁ «Ἄρης», σαν τεράστιος βόας ποὺ χώνευε τὴν τροφή του, ἀναπαυόταν στά ἥσυχα νερα τοῦ Ναυστάθμου, δροσιζόμενος ἀπ' τίς εὐχάριστες πνοές τοῦ δειλινοῦ.

Ὁ Μπάμιας καὶ ὁ Στουφῆς παρέα τώρα πιά κάθουνται στό καμπούνι, ἀποκαμωμένοι ἀπ' τίς περιπέτειες τῆς ἡμέρας μ' ἕνα κομμάτι ψωμοτόρι στά χέρια.

«Δὲν σοῦ φαίνεται πῶς τὸ τυρί εἶναι μαλακό καὶ πολύ ἀλατισμένο;» Ρώτησε ὁ Μπάμιας τὸ Στουφῆ εἰρωνικά.

«Ἀ! Ξέρεις, Στουφῆ, τάβγαλε ὁ δότης πρό μιᾶς ὥρας ἀπ' τὴ θάλασσα.»

Ὁ μικροσκοπικός μας ἥρως ἀνατρίχιασε, ὅλες οἱ δραματικές σκηνές τῆς ἡμέρας πέρασαν ἀπ' τὸ μυαλό του μέ κινηματογραφική ταχύτητα.

Ἡ κουρασμένη του φαντασία τὸν ἔκανε νά ξαναδῆ τὸ τρομερό σακκί, μεταμορφωμένο ὅμως σέ τρομερό δωδεκακέφαλο θηρίό.«Τὸ τέρας τοῦ Λοχνᾶς», ἐτραύλισε ἔντρομος ὁΣτουφῆς, καὶπέταξε ἀηδιασμένος τὸ τυρί στή θάλασσα... Η. Τ. Η.Φ.

Ἡ καινοῦργια κατοικία εἶναι ἐν τάξει τὴν στιγμὴν ποὺ ἡ παλαιά ἐγκαταλείπεται.

Ἱστορία πού μοιάζει μέ παραμύθι

Ἕνας Ἕλλην στὴ Νέα Ζηλανδία

Ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι Ὀδυσσεῖς, καμμιὰ δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία. Δὲν ὑπάρχει γωνιὰ τῆς γῆς στὴν ὁποία δὲν θὰ βρῆτε πέντε-δέκα Ἕλληνες ἀνὰ τὸν κόσμο πάντα μὲ τὴν ζωτικότητα καὶ τὴν δραστηριότητά τους. Καὶ μολονότι οἱ νέες ἱστορικές συνθῆκες, οἱ νέοι ὅροι ζωῆς γιὰ ὅλα τὰ ἔθνη ἔκλεισαν τὸ παληὸ πεδίο ἑλληνικῆς δράσεως, τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα νὰ δίνη τὸν τόνο του σὲ ἀριθμημένες πόλεις. Ἡ Βάρνα καὶ ὁ Πύργος τῆς Βουλγαρίας, ἡ Κωνσταντζα, τὸ Γαλάζι καὶ ὁ Σουλινᾶς τῆς Ρουμανίας ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν κάτι ἀπὸ τὴν παλιὰ τους ἑλληνική μορφὴ καὶ στὴν Ἀλεξάνδρεια παρουσιάζεται κανεὶς ἀκούοντας καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἀραπάδες βαρκάρηδες νὰ μισοξέρουν τὰ ἑλληνικά.

Ὅσο γιὰ τὴ Σμύρνη, ἂν καὶ τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο λίγες μόνον ἑκατοντάδες περιλαμβάνει — δὲν λογαριάζουμε τοὺς Ἕλληνες ποὺ ἔχουν ξένη ὑπηκοότητα — ἐξακολουθεῖ νὰ ζῆ κάτω ἀπὸ τὴν πνοὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ στὸ λιμάνι τῆς μαραμένης πολιτείας ἀναπνέει κανεὶς τὸν ἀέρα τοῦ Πειραιῶς.

Ἑλληνικὰ μιλοῦν στὸν Ἕλληνα ταξιδιώτη οἱ Κρητικοί, βαρκάρηδες, ἑλληνικὰ καὶ οἱ Χιῶτες ἀμαξηλάτες ποὺ περιμένουν στὴν ἔξοδο τοῦ σταθμοῦ τῶν διαβατηρίων. Ἀλλὰ καὶ στὴν Ὀδησσὸ καὶ στὸ Μπατοῦμ συχνὰ θ' ἀκούσετε τὴν ἑλληνική, ὅπως καὶ στὸ Μπρίντζι καὶ στὴν Νάπολι. Ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Μαύρη Θάλασσα ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν κάποια ἀκόμη ἑλληνοπρέπεια ποὺ μᾶς φθάνει ἀπὸ τὰ κατάβαθα τῶν αἰώνων.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνο τὰ νερὰ τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς ποὺ εἶναι γνώριμα στὴν ἑλληνικὴ δραστηριότητα. Σὲ μιὰ ἐποχὴ Ἕλληνες ἐξερευνοῦν πρὶν χιλιάδες χρόνια ἐφθαναν ὡς τὶς πολικὲς περιοχές, καὶ ἄλλοι, τὴ στιγμὴ ποὺ κοιμᾶται ὁλόκληρη ἡ λοιπὴ Εὐρώπη στὸν ὕπνο τῆς βαρβαρότητος, ἐξερευνοῦσαν τὴν Ἀφρικὴ καὶ τὴν Ἀσία. Δὲν πρέπει, συνεπῶς, νὰ παραξενευώμεθα ἂν Ἕλληνες βρίσκονται σήμερα σὲ κάθε γωνιὰ τῆς γῆς, νοσταλγοὶ πάντα τῆς Ἑλλάδος καὶ πρωτοπόροι πολιτισμοῦ.

Ἡ παρακάτω συγκινητικὴ ἱστορία, ποὺ ἀναφέρει ἕνας συνεργάτης τῶν «Ταίμς», εἶναι ἡ πιὸ χαρακτηριστικὴ ἱστορία τοῦ πνεύματος τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Τὴν ἀνέφερε σ' ἕνα τελευταῖο φύλλο τῆς μεγάλης ἐφημερίδος.

Ὁ Ἄγγλος αὐτὸς περιέπλεε τὴν ἀκτὴ τῆς Βορείου Νήσου, ποὺ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὸ σύμπλεγμα τῆς Νέας Ζηλανδίας. Ἐξαφνα μέσα στὸ ζωηρὸ φῶς τοῦ ἡλίου διέκρινε σὲ μιὰ βάρκα ἕναν ἄντρα ἡλιοφημένο, μ' ἀναστημένα τὰ πανταλόνια καὶ μὲ γκρίζα φανέλλα. Ἐφαντάσθηκε πὼς θὰ ἦταν κανένας μιγάς. Τὰ χαρακτηριστικά του ὅμως τοῦ ἔκαμαν ζωηρὴ ἐντύπωση, γι' αὐτὸ ὅταν σὲ λίγο ἀποριθάσθηκε καὶ τὸν ζαλάβε, τὸν ἀνεγνώρισε ἀμέσως. Τὸν εἶδε τὴ φορὰ αὐτὴ ὄρθιο στοὺς βραχους τῆς παραλίας νὰ πετᾶ τὸ γρίπο καὶ νὰ πιάνη μ' ἐξαιρετικὴ ἐπιτηδειότητα σαρδέλλες, ποὺ κατὰ πυκνὰ σμήνη ἐξωθοῦσαν σ' ἕνα μικρὸ ὄρμο τὰ κύματα τῆς παλίρροιας.

Ὁ Ἄγγλος ἐκάθησε ἐκεῖ κοντὰ καὶ παρακολουθοῦσε τέλος πάντων, ποὺ, ἀφοῦ ἔπιασε ἀρκετὲς σαρδέλλες, τὸν ἐπλησίασε καὶ ἄρχισε μαζί του τὴν κουβέντα.

— Θὰ ἀρέσει, εἶπε, νὰ πιάνω πολλὲς σαρδέλλες, ὄχι ὅμως τώρα, γιατὶ τώρα θέλω νὰ πιάσω ὅσες μᾶς χρειάζονται γιὰ νὰ περάσομε μιὰ-δυὸ μέρες. Ἔχει τόσες πολλές, ποὺ ἂν εἶχα μεγάλο δίχτυ θὰ πιάνα δυὸ τόννους καὶ θὰ τὶς ἐπάστωνα. Ἐδῶ ὁ κόσμος δὲν ξέρει ἀπὸ ψάρι. Δὲν καταλαβαίνει ὅτι ἡ σαρδέλλα εἶναι ἀπὸ τὰ νοστιμώτερα ψάρια. Θέλει τὰ μεγάλα ἐκεῖνα σαχλόψαρα γιὰ νὰ κόβη μπιφτέκια. Εἶναι βάρβαροι αὐτοὶ ποὺ κατοικοῦν ἐδῶ.

— Καὶ σὺ ἀπὸ ποῦ εἶσαι; ρώτησε ὁ Ἄγγλος.

— Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Εἶμαι Ἕλλην καὶ λέγομαι Δῆμος, δηλαδὴ Δημοσθένης. Ψάρεψα σ' ὅλες τὶς θάλασσες. Τώρα ἔρριξα ἄγκυρα ἐδῶ.

Ὁ Ἄγγλος ἔμεινε ἀρκετὲς μέρες στὸ νησί, ποὺ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὴ συστάδα τῶν νήσων Μπάρριερ. Ἔτσι ἐγνώρισε καλὰ τὸν Ἕλληνα καὶ ἀκόμη ἄκουσε τὰ καλὰ λόγια ποὺ ἔλεγε ὅλος ὁ κόσμος γι' αὐτόν. Εἶχε μιὰ μικρὴ βάρκα — ὁ Ἕλλην — ποὺ τὴν ὠνόμασε ξ' Ἔρευνα» καὶ μ' αὐτὴν ἀφοβα ἔβγαινε μὲ κάθε καιρὸ καὶ μὲ τὴν πιὸ μανιασμένη φουρτοῦνα νὰ ψαρέψη. Οἱ Ἰθαγενεῖς εἶχαν τόση πεποίθηση στὴν ἱκανότητα ἢ τὸ ἔνστικτο τοῦ Δήμου νὰ βρίσκη τὰ σημεῖα ποὺ ὑπῆρχε ἄφθονο ψάρι, ποὺ ὅταν ξεκινοῦσε γιὰ ψάρεμα τὸν ἀκολουθοῦσαν σὲ μακρὰ σειρὰ μὲ τὶς βάρκες τους.

— Αὐτοὶ οἱ μαῦροι, εἶπε στὸν Ἄγγλο, τίποτα δὲν νοιώθουν. Εἶναι σὰν μικρὰ παιδιά. Οὔτε ἡ πολιτική τοὺς ἐνδιαφέρει, οὔτε ἐφημερίδα θέλουν νὰ διαβάσουν. Ποτὲ δὲν θὰ τὰ βγάλουν πέρα μὲ τοὺς λευκούς.

— Καὶ νομίζεις, ρώτησε ὁ Ἄγγλος, ὅτι νοιώθουν πόσο κατώτεροι εἶναι;

— Αὐτὸ μόνο ὁ Σωκράτης θὰ μποροῦσε νὰ τὸ πῆ.

Τὸ ὄνομα τοῦ Σωκράτη ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὸν Ἄγγλο νὰ θυμηθῆ τὶς σπουδές του, ν' ἀπαγγείλη στίχους μὲ ἐραομιακὴ προφορὰ καὶ νὰ μιλήση μὲ τὸν Δῆμο γιὰ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα. Τότε τὸ πρόσωπο τοῦ Ἕλληνος ἐφωτίσθη ἀπὸ περηφάνεια, γιατὶ ἀνῆκε σ' ἕνα κόσμο ποὺ δὲν ἐξοῦσε μόνο ἐξ ἐνστίκτου — ὅπως οἱ μαῦροι — ἀλλὰ ποὺ ἀνακάλυψε τὴ λογικὴ καὶ τὴ λειτουργία τοῦ πνεύματος.

. . . . . .

— Ὕστερα ἀπὸ ἀρκετοὺς μῆνες, συνεχίζει ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος, βρισκόμουν πολὺ μακρυὰ καὶ διάβασα σὲ μιὰ αὐστραλιανὴ ἐφημερίδα ὅτι σ' ἔναν κυκλῶνα στὴ νέα Ζηλανδία ἐπνίγησαν τριανταέξη φαράδες. Κι' ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἀναφερόταν καὶ ἕνας «Τζὼν Δήμου, Ἰθαγενής».

Ἦταν ὁ Ἕλλην Δημοσθένης.

Τὰ χαλύβδινα μπράτσα ποὺ βοηθοῦν τὸ ψαρωτή.

Νησιωτοποῦλες τοῦ 1821.

Λαογραφικά

Νησιώτικες ἐνδυμασίες

Ἡ πρώτη μοδίστα μέσα στὸν παράδεισο τῶν πρωτοπλάστων, ὅταν συνησθάνθησαν τὴν γύμνιαν των, ἦταν μιὰ συκιά, ἡ ὁποία τοὺς ἔχαρισε τὰ φύλλα της. Ἀπὸ τὴν τυναλέιτα ἐκείνη ξεκινᾶει ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐνδυμασίας τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀρχίζουν σιγὰ-σιγὰ νὰ μετοχειρίζωνται κάθε ὑλικὸν ποὺ ἐφανταζοντο πὼς μποροῦσε νὰ τοὺς καλύψη, νὰ τοὺς ζεστάνη καὶ νὰ τοὺς χρησιμεύση καὶ ὡς στόλισμα.

Ἔτσι ἐδημιουργήθηκε μία βιομηχανία ἐνδυμάτων, στολῶν, ὑφασμάτων, ἡ ὁποία ἐφθασε εἰς τόσην ἀκμὴν καὶ παρουσίασε τόσα θαύματα.

Μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν τῆς Ἀρχαιότητος, τῶν ὁποίων ὁ πολιτισμὸς ἦτο ἀνεπτυγμένος, οἱ Ἕλληνες εἶχαν τὴν πρωτεύουσαν θέσιν, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐνδυμασία ἀπησχόλησε πολὺ ὅλας τὰς ἑλληνικὰς χώρας, ὑπέστη δὲ πολλὰς μεταβολὰς καὶ ἐπιδράσεις, ἐξελιχθεῖσα ἀπὸ τὸν μακρὸν καὶ κομψὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα εἰς τὸν βραχὺν καὶ λιτὸν Δωρικόν, εἰς τὸν τρίβωνα τῆς Λακεδαίμονος, εἰς τὰς χρυσοφάντους ἀμφιέσεις τῶν Λυδῶν.

Ὅταν τὸν Α. μετὰ Χριστὸν αἰῶνα εἰσήχθη εἰς τὴν ὑφαντικὴν τῆς Ἑλλάδος τὸ μετάξι, ἡ πολυτέλεια τῶν ἐνδυμασιῶν δὲν εἶχεν ὅριο. Αἱ γυναῖκες δὲν ἐδίστασαν νὰ φορέσουν ἐνδυμασίας ποὺ ὅλοτε μόνον αἱ ἑταῖραι μποροῦσαν νὰ περιβληθοῦν, οἱ δὲ ἄνδρες ἐφόρεσαν ἀκόμα καὶ τὸν Αἰγυπτιακὸν *Παλέουριν* καὶ τὴν λιβυκὴν *μανδύην*. Ἡ Βυζαντινὴ ἐποχὴ μᾶς, φέρει τὴν μεγάλην πολυτέλειαν μὲ τὰς *δαλματικὰς* χρυσοκεντημένας, μὲ πετράδια πολύτιμα, μὲ τὴν *τήβενον*, μὲ τὰς *χλαμύδας*, ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μὲ τὰ περίφημα *συρματέϊνα* καὶ σωληνωτὰ φορέματα, καθὼς καὶ τὰ διάφορα *σκαραμάγκια*, *καββάδια*, *τζιτζάκια*, *δεβηνήσια*, *ταμπάρια*, *αἰγανάτεσαι* καὶ ὁ *λαπατσᾶς*. Αἱ γυναῖκες φοροῦσαν εἰς τὴν κεφαλὴν πολύτιμα διαδήματα χρυσοκέντητες καὶ πετραδοστόλιστες ταινίες καὶ *φακεωλίδας* (τὸ λεγόμενο σήμερα φακιόλι).

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐξακολουθεῖ ἡ ἴδια πολυτέλεια, τὴν ὁποίαν ἀντιγράφουν οἱ Κατακτηταὶ μεγιστᾶνες, λόγῳ ὅμως τῆς μεγάλης ἐπικοινωνίας μὲ τὰς ἄλλας Χώρας, ἀρχίζουν νὰ εἰσάγωνται εἰς τὴν Τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐπικρατοῦν νέα φορέματα καὶ καλύμματα, ὅπως ἡ *φουστανέλλα*, *ἡ βράκα*, *τὸ φέσι*, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτηρίσθησαν κατόπιν ὡς Ἐθνικά.

Ἡ γυναικεία ὅμως περιβολὴ διετήρησε τὸ πατροπαράδοτον σχῆμα, ἰδίως στὰ νησιά μας καὶ στὰ χωριά. Εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῶν Ἑλληνικῶν νησιῶν παρατηρεῖται μεγαλυτέρα ποικιλία εἰς τὸς γυναικείας ἰδίας ἀμφιέσεις παρὰ εἰς τὰς ἀνδρικάς. Εἰς τὴν Κρήτην, τὴν Κύπρον τὴν Ἀμοργόν, τὴν Σκῦρον, τὰ Δωδεκάνησα συναντᾷ κανεὶς ἕνα μόνον τύπον ἀνδρικῆς ἐνδυμασίας. Ἐνῷ εὑρίσκει ποικιλίαν γυναικείων. Εἰς πολλὰς νήσους, λόγῳ τῆς εὐμαρείας ποὺ ἐπικράτει, βλέπομεν νὰ χρησιμοποιοῦνται πολυτιμότερα ὑλικά, ὅπως τὸ βελοῦδο, ἡ ἰσόχα, οἱ στόφες, οἱ κατιφέδες, τὰ κοντουνιά, τὰ δομασκηνά, τὰ μεταξωτά, τὰ λινομέταξα. Σὲ πολλὰ μάλιστα φορέματα βλέπει κανεὶς πλούσια κεντήματα μὲ χρυσᾶ, ἀπάργυρα καὶ μεταξωτὰ κορδόνια ἢ νήματα συρμάτινα.

Αἱ ἐνδυμασίαι τῆς Σκιάθου μοιάζουν πολὺ μὲ τοῦ Τρίκερι τῆς Θεσσαλίας στὸ πολύτιμο φουστάνι, στὸν μπούστο, τὸ πανωκόρμι καὶ τὸ ὕφασμα.

Πολλὲς φορὲς στὸ ἴδιο νησὶ βρίσκομε τρία καὶ τέσσερα εἴδη ἐνδυμασιῶν τοῦ ἰδίου ὑποδείγματος. Ὅλη ἡ λαϊκὴ τέχνη τῆς Ἑλλάδος ἀναπτύσσεται σὰ κεντήματα, σὰ ἰδιότυπα καλύμματα, σὰ διακοσμητικὰ σχέδια, τοὺς χρωματισμοὺς στοὺς διαφόρους κεφαλοδέσμους, τσεμπέρια, ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ κοσμήματα, τσεπέλικια, κόσσες, μαντήλια.

Ἡ ποικιλία τῶν διακοσμητικῶν ἑλληνικῶν φορεμάτων τῶν νησιῶν μας εἶναι καὶ χαριτωμένη καὶ πολὺ ἐνδιαφέρουσα, γιατὶ μᾶς δίδει μίαν πανοραματικὴν ἐμφάνισιν τῶν γυναικῶν τῶν νήσων στὴν πιὸ καλαισθητική της ἔκφανση.

Ἡ Κέρκυρα, ἡ Ζάκυνθος, ἡ Ὕδρα, τὰ Ψαρά, ἡ Μυκόνη, ἡ Κρήτη, τὰ Δωδεκάνησα, ἡ Σύρος, ἡ Χίος, ἡ Σάμος μᾶς δίδουν δείγματα ἐξαιρετικῆς καλαισθησίας νησιώτικης, μὲ τὶς χαριτωμένες στολές τους, οἱ ὁποῖες δυστυχῶς δὲν φοριοῦνται πιὰ ἀπὸ ὅλες, γιατὶ ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς τὰς ἐξετόπισε ἀπὸ τὰ μεγάλα κέντρα.

Εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων ὑπάρχει μία ὡραιοτάτη καὶ ἀκριβὴς σειρὰ ὅλων αὐτῶν τῶν ἐνδυμασιῶν, ποὺ μιὰ μέρα θὰ λείψουν, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὸ Μουσεῖον Μπενάκη εὑρίσκονται ἐνδυμασίαι ἐξαιρετικῆς τέχνης, μὲ πολυτιμότατα ἑλληνικὰ κεντήματα τῆς Σκύρου, Δωδεκανήσου, Κρήτης, Ἀμοργοῦ, Ἀνάφης, Σίφνου καὶ ἄλλων.

Οἱ καλὲς νησιωτοποῦλες, ὁμῶς εἰς τὰ μοντέλα τῶν παρισινῶν ἐργαστηρίων, ἐκεντοῦσαν ἐπὶ χρόνια μόνες τὰ φορέματά των κ' ἔτσι διεσώθη μία ἐκλεκτὴ χειροτεχνία, ἡ ὁποία μᾶς παρουσίασε ἀριστουργήματα τέχνης, συνδυασμοῦ χρωμάτων καὶ ὑπομονῆς.

Δυστυχῶς ἡ μηχανὴ καὶ ὁ πολιτισμὸς τείνει νὰ ἐξαφανίση καὶ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀρετὴν τῶν γυναικῶν τῶν ἑλληνικῶν νησιῶν μας.

Δ. Σ. Π.

Παιχνίδια στην ακρογιαλιά

Όταν τ' ανέβαινε φυσάει δροσερό στ' ακρογιάλι, δεν πρέπει οι κολυμβηταί νά μένουν ξαπλωμένοι στην άμμο καί ακίνητοι.

Πρέπει νά ξυπνήσουν ότι περνούν τις καλύτερες ώρες τους τοῦ χρόνου, πρέπει νά ξεπαρελθοῦν καί ν' ανοίξουν τοῖς πόρους τοῦ σώματος σε πάθε ζωογόνο αὔρα, νά καθαρίσουν τοὺς πνεμονίας με τὸ ἰώδιο τοῦ μπέτη, νά κινηθοῦν καί νά τρέξουν σάν κοπελιά, νά παίζουν ανέμελοι σάν παιδιά.

Είναι τόσος κόσμος μαζεμένος εκεί γύρω, πού θέλει ν' απολαύσῃ τὴν ἐλευθερία του, νά δώσῃ διέξοδο στις ὁρμές του, νι γελάσῃ, νά χορέψῃ, νά γλεντήσῃ.

Παιχνίδια ὑπάρχουν ένα σωρό, ἀλίνδυνα, διασκεδαστικά καί εὔθυμα.

Σᾶς παραθέτω μερικά γιά νά ξερετε:

Τ' ἀλογάκια.

Οἱ κολυμβηταί διαιροῦνται σὲ δύο κατηγορίες Οἱ μισοί εἶναι τ' ἄλογα, οἱ ἄλλοι μισοί εἶναι οἱ καβαλλάρηδες. Φυσικά οἱ δεύτεροι ἀνεβαίνουν στοὺς ὤμους τῶν πρώτων, οἱ ὁποῖοι μπαίνουν στὴ γραμμὴ καί ὅταν δοθῇ τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως τρέχουν τρεχάτοι πρὸς ἕνα τέρμα. Ὁ καβαλλάρης ποὺ θὰ πιασθῇ ἀπὸ τὸν ὦμο ἀπὸ ἕναν ἄλλον καβαλλάρη γίνεται ἀμέσως ἄλογο καί κατεβαίνει ἀπὸ τὴ θέση του, ἐκεῖνος δὲ ποὺ θὰ φθάσῃ πρῶτος καί ἀνέγγιχτος στὸ τέρμα θεωρεῖται ὁ νικητὴς καί παίρνει τὸ πρῶτο βραβεῖο.

Τυφλόμυγα.

Εἶναι ἀρκετὰ γνωστὸ γιὰ νὰ δώσωμε πολλὲς λεπτομέρειες. Ἐδῶ ὅμως σημαίνεται ἕνας μεγάλος κόβολος γύρω σ' ἐκεῖνον ποὺ τὸν δένουν τὰ μάτια καί καθένας πλησιάζει τὴν τυφλόμυγα καί προσπαθεῖ νὰ τὸν παραπλανήσῃ στὴν ἀναχώρησῃ. Δηλαδὴ ὅλοι αἰλάζουν μπουρνοῦζι, φορεῖν ἕνα σκοῦφο, κάτι ποὺ ὅταν τοὺς φυσᾷ ἡ τυφλόμυγα νὰ μὴν μπορῇ νὰ ξῇ ποιός εἶναι ὁ καθένας τους. Ἐκεῖνον ποὺ θ' ἀναγνωρίσῃ, τὸν ἀναγκάζουν νὰ πάρῃ τὴ θέση τῆς τυφλόμυγας.

Κοκκορομαχία.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ξῇ κανένας οὔτε ράφος, οὔτε νύχια, οὔτε φτερά. Ἀπεναντίας εἶναι ἕνα παιχνίδι πολὺ εὐχάριστο. Κάθεσθε χαμηλὰ στὴ γῆ σὰν τὰ κοκόρια, ὁ ἕνας ἀντικρὺ σὲ ὁποῖον μὲ λυγισμένα γόνατα, πατῶντας στὶς ἄκρες τῶν παπουτσιῶν. Ὁ ἀντίπαλος κάθεται σὲ ἴδια στάση ἀπέναντί σας. Ἀνοίγετε τὰ δάκτυλα τῶν χεριῶν σὰν βενταλίες καί προσπαθεῖτε μὲ τὶς βεντάλιες νὰ ἀγγίξετε τὸν ἀντίπαλο σὲ τὴν κοιλιά, ἐνῶ τὸν κάνετε νὰ χάσῃ τὴν ἰσορροπία καί νὰ πέσῃ στὴν ἄμμο. Μπορεῖ νὰ πιάσῃ κανένας σὰν κοκοιόρι, ἀλλὰ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ μένῃ στὴν ἴδια στάσῃ καί στὴν ἴδια θέσῃ πάντοτε. Τὸ ζευγάρι τῶν πειστεινῶν ποὺ δὲν ἔκεσε καθόλου θεωρεῖται τὸ νικήσαν.

Παιχνίδια

Πάλη Κοζάκων.

Μοιάζει πολὺ μὲ τὴν κοκκορομαχία, ὲε μόνη τὴ διαφορὰ ὅτι οἱ ἀντίπαλοι σέκνται ὄρθιοι, ὁ ἕνας ἀπέναντι στὸν ἄλλον, μὲ τὰ πόδια ἑνωμένα καί τοὺς ἀγκῶνας στὸ σῶμα κολλημένους. Ἡ μάχη διαρκεῖ ὡς ὅτου ὁ ἀσθενέστερος κουφωθῇ καί ἀποχωρήσῃ. Οἱ ἀντίπαλοι μπορεῖ νὰ ἐλλεγοῦν καί μὲ λαχνό. Ὁ νελευταῖος ποὺ θὰ μείνῃ ἐπὶ τῆς ἄμμου ὄρθιος, θὰ εἶναι ὁ νικητὴς (ὑάμπιον).

Ἡ Ἀλεποῦ.

Ὅλοι σχηματίζουν κύκλο γύρω σ' ἕναν ἐφεδρικὸ, ὁ ὁποῖος προσπαθεῖ νὰ βρῇ ποιὸς κρατεῖ ἕνα ἀντικείμενο (ξύλο, χαλίκι, βότσαλο, ὄστρακο) ποὺ πασάρει ὁ ἕνας στὸν ἄλλον μὲ τὰ χέρια πίσω, γρήγορα, γρήγορα. Ὅταν βρεθῇ, ὁ κρατῶν παίρνει τὴ θέσῃ τοῦ ἐρευνητοῦ. Πολλὲς φορὲς τὸ ἴδιο παιχνίδι γίνεται μ' ἕνα ψιλὸ σκοινάκι γύρω στοὺς ποδικούς, μέσα στὸ ὁποῖο εἶναι περασμένο ἕνα δαχτυλίδι.

Κόθρες κωμικές.

Στὴν ἄμμο μπορεῖτε νὰ διοργανώσετε κάθε εἶδος κωμικῆς κούρσας, π. χ. κούρσα βατράχων, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ δρομεῖς πηδοῦν στὴν ἄμμο σὰν τὸ βάτραχο, ἢ κούρσα ἀρόχῃς, ποὺ τρέχουν μὲ ἀνοικτὰ χέρια καί πόδια σὰν ἀράχνες, ἢ κούρσα τῆς μαϊμοῦς, εἰς τὴν ὁποίαν περιπατοῦν μὲ τὰ δυὸ καί μὲ τὰ τέσσερα, ὅπως οἱ πίθηκοι.

Βαρελάκια.

Εἶναι τὸ γνωστὸ παιχνίδι εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ κολυμβητὲς σχηματίζουν μὲ τὸ σῶμά τους ἕνα ἐμπόδιο, ποὺ τὸ πηδᾶει ἕνας ἀπ' αὐτοὺς. Ἀφοῦ τοὺς πηδήσῃ ὅλους σειρά, μένει καί ὁ ἴδιος τελευταῖος ὡς βαρελάκι γιὰ πήδημα.

Μέσα σὲ ὅλα τ' ἄλλα παιχνίδια ποὺ χρειάζονται ἀνακείμενα διάφορα, εἶναι τὰ γνωστά μας Βώλεῦ—μπόλ— τὸ μπέζ—μπόλ ποὺ παίζεται μὲ ἐλαστικὴ σφαῖρα, ἡ ρόδα ποὺ γυρνάει, καί τὸ ντέν—τέννις, ἕνα εἶδος τέννις μὲ μιὰ σφαῖρα καί δίχτυ τεντωμένο σὲ δυὸ σπηνὲς ἢ κυμπίνες. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν τηροῦνται ὅλοι οἱ αὐστηροὶ κανόνες τοῦ τέννις σ' αὐτό.

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ

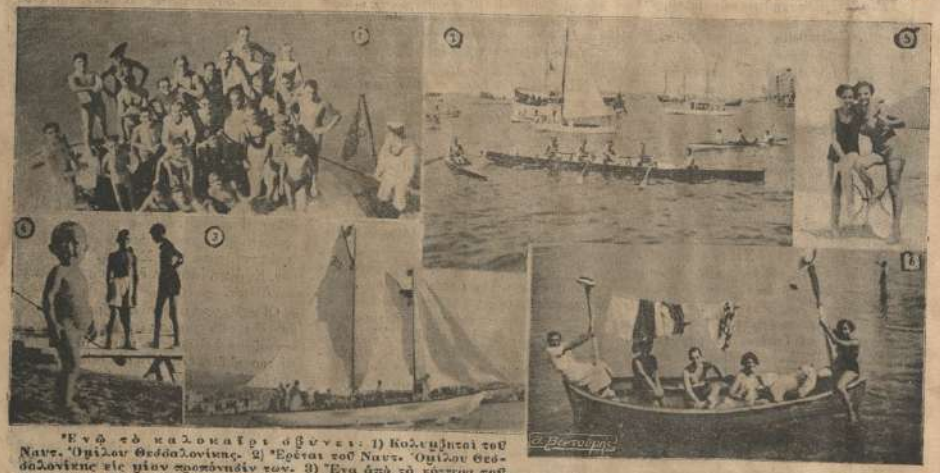

Ἐνῶ τὸ καλοκαίρι σβύνει: 1) Κολυμβηταί τοῦ Ναυτ. Ὁμίλου Θεσσαλονίκης. 2) Ἐρέται τοῦ Ναυτ. Ὁμίλου Θεσσαλονίκης εἰς μίαν προπόνησίν των. 3) Ἕνα ἀπὸ τὰ κότερα τοῦ Ἱστιοπλοϊκοῦ Ὁμίλου Θεσσαλονίκης. 4) Τὰ πρῶτα βήματα ἑνὸς αὐριανοῦ ψίλου τῆς θαλασσας. 5) Στὰ μπάνια τοῦ Ἀργοστολίου. 6) Ἕνα πρωϊνὸ σεὶς Σπέτσαις.

Ναυτικό διήγημα

Ὁ πλοίαρχος «Καραβάκος»

Εἶναι 25 χρόνια περίπου ποὺ ἡ γολέττα «Κλεοπάτρα» μὲ πλοίαρχο τὸν Καραβάκο ἐναυάγησε, ὅπως τόσα ἄλλα καράβια ναυαγοῦνε κάθε χρόνο. Ὁ κόσμος τὴν ξέχασε. Ἐκεῖνοι ποὺ ὑπηρετοῦσαν μέσα, οἱ μισοὶ πνιγήκανε καί ὅσοι ἔμειναν σκορπίστηκαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Μονάχα στὰ χρονικὰ τῆς «Βερίτας» ἀναφέρεται τὸ ναυάγιο μὲ λίγα λόγια :

«25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.—Τὸ ἀγγλικόπλοῖο «Κολομβία» μετέφερε στὴ Ροττερδάμη 10 ναυαγοὺς ἀπὸ τὸ πλήρωμα τῆς «Κλεοπάτρας» ποὺ ναυάγησε κοντὰ στὴν παραλία τῆς Μέας Γῆς. Τὸ καράβι ταξίδευε τὸ πρωϊνὸ τῶν πλοιάρχο Καραβάκο, μὲ φορτίο ἀξίας 6 ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Στὶς 4 Σεπτεμβρίου ὥρα 10 πρωϊνή, ἕνας φοβερὸς κλονισμὸς ἔγινε αἰσθητὸς καί τὰ γύρω νερὰ κοκκίνισαν ἀπὸ αἷμα. Ἕνα τεράστιο κῆτος χτύπησε τὰ πλάγια τοῦ καραβιοῦ, ἀνοιξε μιὰ ὀπὴ στὶς σανίδες καί τὸ νερὸ ἄρχισε νὰ μπαίνῃ ἀκατάσχετο. Στὴ μοναδικὴ βάρκα τοῦ πλοίου, διασώθησαν μόνον 10 ναῦτες. Οἱ ἄλλοι μὲ τὸν πλοίαρχο ἔμειναν στὸ πλοῖο κι' ἐπνίγηκαν.

***

Τὴν ἐποχὴ τοῦ ναυαγίου ὁ Γιῶργος Σίδερης, ἀνεψιὸς τοῦ ἐφοπλιστὴ Μάρκου Βρανᾶ, δὲν ἦταν κἀν γεννημένος, οὔτε ἔλαβε ποτὲ γνῶσιν τοῦ γεγονότος.

Ἕνα πρωϊ, τελευταῖα, μπῆκε στὸ γραφεῖο τοῦ θείου του καί τοῦ λέει :

— Δὲ μοῦ λέτε, θεῖε, ὁ καπετὰν Πανάγος τῆς «Μαργαρίτας» εἶναι καλά ; Πέρνει ἴσως ;

— Τί θὲς νὰ τῆς, παιδί μου ; ἀπήντησε ὁ ἐφοπλιστής.

— Διαβάστε σᾶς παρακαλῶ τὸ ναυτικὸ ἡμερολόγιο τῆς «Μαργαρίτας» γραμμένο ἀπὸ τὸν ἴδιο.

Ὁ Βρανᾶς φέρεσε τὰ γυαλιά του, ἀνοιξε τὸ χοντρὸ βιβλίο καί διάβασε :

«5 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ὥρα 15η Διάμερισμα πλοιαρίου 33 20 πλατ. Ν. 39 «μῆκος» Ἄνεμος ἀνθεμὴς Βόρειος. Θάλασσα ἤρεμη. Τίποτα ἀξιοσημείωτο.

Ὥρα 17η. — Ἐμφάνισις ἑνὸς σκάφους χωρὶς κατάρτια Πρόκειται περὶ κατεστραμμένου καραβιοῦ, ποὺ τὸ δέρνει τόρέμα. Φαίνεται γολέττα. Χωρὶς πανί, κατεστραμμένη, ἕνα ἐρείπιο. Τὴν ὥρα ποὺ περνοῦμε βλέπομε νὰ ὑψώνεται ἐπάνω του μιὰ κίτρινη σημαία καραντίνας Στὴν πρύμνη ἐφαίνετο κακογραμμένο ἕνα ὄνομα «Κλεοπάτρα» Μὲ σήματα πολύχρωμα, μᾶς δίνουν μιὰ διαταγή : «Ἀπομακρυνθῆτε γιατὶ θὰ σᾶς χτυπήσουμε» Προχωροῦμε χωρὶς νὰ τὸ λάβουμε ὑπ' ὄψιν. Μιὰ ὀξίδα μᾶς περνᾷ ἀπὸ πάνω μὲ θόρυβο, δεύτερη, τρίτη, χωρὶς ἀποτέλεσμα, παρὰ τὸ σπάσιμο μιᾶς γωνιᾶς τοῦ καταστρώματος. Φεύγομε μακρυὰ ἀπὸ τὸ περίεργο αἴνιγμα».

Ὁ Γιῶργος κοίταξε τὸ θεῖο του.

— Λοιπόν ;

— Λοιπὸν θὰ πρόκειται περὶ πειρατῶν ποὺ ταμπουρώθηκαν μέσα σ' ἕνα ναυαγημένο σκάφος. Δὲν βλέπω τὴν πνευματικὴν ἀνισορροπία τοῦ καπετάνιου μας πουθενά.

— Μ' ἂν πρόκειται γιὰ πειρατεία, οἱ κακοῦργοι θ' ἄφηναν τὸ δικό μας νὰ πλησιάσῃ καί θάκεφταν ἐπάνω του ἀπότομα. Τί χρειαζόντουσαν τόσες προειδοποιήσεις ;

Τὸ πρᾶγμα συζητήθηκε ἀρκετά, εἶδαν τὸν πλοίαρχο, ἐπιδιόρθωσαν τὶς μικρὲς βλάβες τοῦ καραβιοῦ καί κατόπιν ξεχάστηκε. Μετὰ λίγες μέρες ἕνα πρωϊ ὁ πλοίαρχος ἑνὸς ἰστιοφόρου «Τὰ Δυὸ Ἀδέρφια» διηγότανε τρομαγμένος στὰ γραφεῖα τῆς Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρείας τὰ ἑξῆς :

— Συναντήσαμε ἀνοιχτὰ στὸ πέλαγος ἕνα ρημάδι θαλασσοδορμένο, ποὺ μᾶς ἔκανε σινιάλο μὲ μιὰ κίτρινη σημαία Καθὼς περνούσαμε κοντά, ἀκούσαμε μιὰ φωνὴ βραχνὴ νὰ μᾶς λέῃ : «Τραβᾶτε στ' ἀνοιχτὰ οἱ ζωντανοί. Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ περνᾶτε τὰ νερὰ ποὺ ἀναπαύονται οἱ νεκροί. Εἶμαι ἡ ψυχὴ τοῦ καπετάνιου Καραβάκου. Ἂν δὲν ὑπακούσετε σᾶς στέλνω ὅλους στὴ σκοτεινὴ χώρα ἀπὸ τὴν ὁποία ἔρχομαι».

Ὁ ἐφοπλιστὴς κοίταξε χαμογελώντας τὸν ἀνηψιό του.

Σὰν ἔφυγε ὁ καπετάνιος, ὁ Γιῶργος εἶπε στὸ θεῖο του :

—Πρέπει νὰ μάθουμε τ' εἶναι τέλος πάντων αὐτὸ τὸ καρᾶβι—φάντασμα.

—Ἕνα ταξιδάκι στὸ πέλαγος δὲν θὰ ἦτανε ἄσχημο. Μιὰ ἐκδρομὴ στὴ χώρα τῶν φαντασμάτων. Πές νὰ ἑτοιμάσουν ἕνα ἀπὸ τὰ πλοῖά μας. Μερικὰ κυρομαγκιὰ καί λίγους ἄνδρες δυναμωμένους. Μ' ἀρέσουν οἱ περιπέτειες, γιατὶ μοῦ ξαναφέρουν πίσω τὸ συναίσθημα πὼς εἶμαι νέος.

Ὁ Γιῶργος ἔφυγε ἐνθουσιασμένος...

***

Λίγες ἑβδομάδες πρὶν συμβοῦν τὰ γεγονότα ποὺ ἀναφέραμε ἕνα καράβι μὲ τ' ὄνομα «Δελοὶν» ταξειδεύοντας μὲ κακοκαιρία εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ πάθῃ ὀσβάρες βλάβες ἀπὸ κάποιο κῆτος ποὺ ἔπεσε κατεπάνω του. Πρὶν καταπονισθῇ, τὸ πλήρωμα τὸ ἐγκατέλειψε βιαστικὰ μέσα σὲ μιὰ βάρκα, κι' ἀπομακρύνθηκε μ' ἕναν καιρὸ τρικυμιώδη καί σκοτεινό.

Ὅταν τοὺς περιμάζεψε κάποιο περαστικὸ πλοῖο, μετρήθηκαν κ' εἶδαν πὼς ἔλειπε ἕνας ναύτης Γαβαλᾶς. Θὰ τὸν ἄρπαξε σκέφθηκαν τὰ κῦμα.

Δὲν συνέβη ὅμως αὐτὸ καθ' ὁλοκληρίαν. Ἀφοῦ ἔπεσε στὴ θάλασσα προσπαθῶντας νὰ σωθῇ, ἕνα κῦμα τὸν ἔρριξε λιπόθυμο ἐπάνω στὸ ρημαγμένο σκάφος, ποὺ δὲν εἶχε βουλιάξει, γιατὶ μ' ὅλες τὶς καταστροφὲς ποὺχε πάθει, ἐπέπλεε τώρα στὴ διάθεσι τῶν ἀνέμων. Ὅταν συνῆλθε κοίταξε γύρω του τὰ νερά, κατέβηκε καί μὲ στουπιὰ ξύλα, σακκιὰ, ἔβρασε μιὰ μικρὴ τρύπα ποὺμπαίνε τὰ νερά, ἔδεσε τὸ σκάφος ἀπ' αὐτὰ σὰν ὑπνοβάτης κι' ὕστερα σκοτωμένος ἀπὸ κούραση κάθισε καί κοίταξε γύρω του.

Ψυχὴ πουθενά.

Ἀπελπίστηκε. Ἄρχισε νὰ φωνάζῃ, νὰ καλῇ βοήθεια. Ἡ φωνή του βραχνὴ, ἀπαίσια, ἀντήχοσε στὸ πέλαγος σὰν ἠχὼ πελπιστίας.

Θυμήθηκε τὴν σκηνὴ τῆς καταστροφῆς.

Ἔπεσε μέσα, χώθηκε στὴν καμπίνα τοῦ πλοιάρχου...

Ἐφάνηκε νὰ πλησιάζῃ ἕνα φορτηγό. Ἦταν τὸ «Κολομβία»...

Τὸ ναυαγισμένο καράβι ἐξάνηκε στὴν πλώρη μας.

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ

Τοῦ κ. Συλβίου

Ὁ ἀνθυποπλοίαρχος Φουρτούνας προσπαθεῖ νὰ διδάξῃ τοὺς νεοσύλλεκτους ναύτες πῶς νὰ σχηματίζουνε τετράδες, καθὼς καὶ κάθε κίνηση ρυθμικῆς γυμναστικῆς.

— "Ὅλοι στὴ γραμμή!

Οἱ ναῦτες σχηματίζουν μιὰ γραμμὴ μὲ φάτσες κόβε λογῆς καὶ κάθε ἐφράσιως: Κουτές, ἔξυπνες, νυσταλές, ἐκτληκτες, ἀποβλακωμένες, γελαστές, συνωφρυωμένες. Μιὰ σειρὰ ἀπὸ μάσκες ἀτακρηάτικες κοκκινισμένες ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ Ναυστάθμου.

— Ἀρίθμησις!

— "Ἑν, δυό, τρία, τέσσερα.

Καθένας λέει μὲ τὴ σειρὰ τὸν ἀριθμό του. Πολλοὶ τὰ χάνουν καὶ προχωροῦν κατὰ δυὸ καὶ τρία νούμερα, ἄλλοι ξεχνοῦν καὶ μένουν μὲ τὸ στόμα ὀρθάνοιχτο

— Μά τί ζῷα εἶσθε σεῖς! Ἐκ νέου ἀρίθμηση!

Μετὰ πολλὰ βάσανα καὶ κόπο ἡ ἀρίθμησις τελειώνει.

— Τώρα οἱ ἄρτιοι ἀριθμοὶ νὰ προχώρησουν ἕνα βῆμα ἐμπρός, οἱ περιττοὶ νὰ μείνουν πίσω. Ἐμπρός!

"Ολοι ἐκτελοῦν τὸ γύμνασμα κανονικὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μπουρλῆ, ἕνα Χιώτη, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ τί θὰ πῇ ἄρτιος καὶ τί θὰ πῇ περιττὸς ἀριθμός.

Ὁ ἀνθυποπλοίαρχος ἐξαγριωμένος τοῦ φωνάζει:

— "Ελα δῶ ἐσύ. Ἀπὸ ποῦ εἶσαι;

— Ἀφ' τὴν Χιός! Μπουρλῆς Παντιᾶς τοῦ Τζωρτζῆ καὶ τῆς Δεσποινοῦς νὰ σᾶς χαρῶ.

— Ξέρεις τί θὰ πῇ περιττὸς ἀριθμὸς καὶ τί ἄρτιος;

—Στὸ σχολεῖον τὄξερα, μὰ ἐδῶ εἶναι ἀλλιώτικα. μὰ τὸν μπάη μου! "Αρτιος εἶν' ἐκεῖνος ποὺ ἐν τοῦ λείπει τίποτα καὶ περιττὸς ἐκεῖνος ποὺ ἐν χρειάζεται καλέ.

—"Οχι, ὄχι ἔτσι. "Αρτιος εἶναι ὁ ζυγός, περιττὸς εἶναι ὁ μονός. Μπῆκες;

Ἡ φωνὴ τοῦ διθυποπλοχαγοῦ δὲν ἐπέτρεπε ἀντιρρήσεις.

—"Εκατάλαβα νὰ σᾶς χαρῶ. Μὴν φωνάζετε...

—Στὴ θέση σου τώρα... Μάρς. Ἀρίθμησις. Πρόσεξε νὰ καταλάβῃς τί ἀριθμὸς εἶσαι.

Οἱ ἄρτιοι ἕνα βῆμα ἐμπρός!

Στὴ ἀρίθμηση ὁ Μπουρλῆς εἶχε τὸν ἀριθμὸν ἕξ.

—Οἱ ἄρτιοι ἕνα βῆμα ἐμπρός!

Ὁ Μπουρλῆς ἀκίνητος πάλι.

—Οἱ περιττοὶ ἕνα βῆμα ἐμπρός.

Ὁ Μπουρλῆς κινεῖται.

Ὁ ἀνθυποπλοίαρχος ἐξεμάνη.

—Μπρὲ εἶσαι σωστὸ κωθῶνι! Τί κατάστασις εἶν' αὐτή; Εἶπαμε πῶς ἄρτιος ἀριθμὸς εἶναι ὁ ζυγός, περιττὸς εἶναι ἑνὸς κεῖνος ποὺ δὲν εἶναι ἄρτιος. Κατάλοβες;

Ὁ Μπουρλῆς ξερκατάπινε.

—Νὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω κι' ἀλλιῶς. "Αρτιος εἶναι ἕνας ἀριθμὸς ποὺ διαιρεῖται διὰ τοῦ δύο, κάθε ἄλλος ἀριθμὸς εἶναι περιττός Μπῆκες; Ἐμπρὸς θὰ σοῦ ἀλλάξω θέση γιὰ νὰ καταλάβῃς πότε θὰ εἶσαι ἄρτιος καὶ πότε περιττός. Μιὰ φορὰ θὰ πηγαίνῃς δεξιὰ ἀπὸ τὸν Παραπέτο, καὶ μιὰ φορὰ θ' ἀλλάζῃς θέση μαζί του. Ἀρίθμησις!

Ὁ Παραπέτος ψυχοπόνεσε τὸν κακομοίρη τὸν Μπουρλῆ ποὺ τἄχε χόσει κυριολεκτικῶς καὶ τοῦπε σιγὰ σιγά:

—"Ακουσε μωρέ. Τὴν ὥρα ποὺ θὰ σὲ χτυπάω στὸ μερί, θὰ εἶσαι περιττός, τὴν ὥρα ποὺ θὰ σὲ τσιμπάω πίσω θὰ εἶσαι ἄρτιος. Πρόσεξε.

Οἱ δυὸ ἄλλοι ὅμως ναῦτες ποὺ ἦταν ἐκεῖ πλάϊ του τὸ πῆραν εἴδηση κι' εἴτε γιατὶ ἤθελαν νὰ βοηθήσουν κι' αὐτοὶ τὸν Μπουρλῆ, εἴτε γιὰ νὰ τοῦ παίξουν μιὰ φάρσα, τὸν χτυποῦσαν πότε μπρὸς καὶ πότε πίσω, ὥστε ὁ δυστυχισμένος τὰ θαλάσσωσε ἅ σχημα.

Ὁ ἀνθυποπλοίαρχος ἔξω φρενῶν ὡρέτο:

—"Εξω, μωρὲ κουτάβι, ἔξω ἀπὸ τὴν γραμμή.

"Οταν τέλειωσαν οἱ ἀσκήσεις ὁ Παραπέτος τοῦ εἶπε:

—Γιατί, μωρέ, δὲν ἀκολούθησες τὸ χέρι μου;

—Ποιὸ χέρι ν' ἀκολουθήσω καλέ, ποὺ μὲ γαργαλοῦσανε δυὸ χέρια μπρὸς καὶ ἄλλα τόσα πίσω καὶ τἄχασα ὁ ἔρημος "Αχ! τί κακὸ ποὺ ἔπαθα ὁ δόλιος!

τὸ κῆπος, τὰ κύματα, τὰ νερά, τοὺς χαμένους συντρόφους. "Ολα πέρασαν μπροστά του σὰν ζωντανὴ φρίκη κι' ὕστερα... πόσα χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότες; Χρόνια; Ναί! Μέσα στὸ μυαλό του ξαναεῖδε μιὰν ἄλλη παρόμοια καταστροφή. "Ηταν νέος ναυτικός, πρὶν 25 χρόνια μέσα στὴ γολέττα «Κλεοπάτρα». Καὶ τότες τὰ ἴδια συνέβησαν. "Ενα κῆτος, τρικυμία, πνιγμὸς τοῦ καπετάνιου Καραβάκου Τῶ' α ἦρθε κ' ἡ σειρά του, ἡ σειρὰ τοῦ ναύτη Γαβαλᾶ. "Επρεπε νὰ πεθάνῃ, μονάχος, ἔρημος. ἔπανω στὸ σκάφος αὐτό, τὴν ὥρα ποὺ οἱ ἄλλοι σώθηκαν.

"Αρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ. Φοβήθηκε. Ὁ ἄνεμος οὐρλιαζε σὰν χίλια σκυλιά. "Ετρεξε μέσα, χώθηκε στὴν καμπίνα τοῦ πλοιάρχου, ὕστερα στὴν ἀποθήκη. Κλειδώθηκε καλὰ μέσα κεῖ, νὰ μὴ βλέπῃ, νὰ μὴν ἀκούῃ. Γνώριζε καλὰ τὰ κατατόπια. Γριγόρα του βαρέλια γεμάτα ροῦμι. Μὲ τὸ μαχαίρι του τρύπησε λίγο τὸ ἕνα καὶ κόλλησε τὰ χείλη του.

"Πιτε, ἤπιε ὅσο μποροῦσε.

Σὲ λίγο, ζαπλωμένος κατάχαμα, τραγουδοῦσε. "Ολα τὰ ξέχασε. Κοιμήθηκε κουρασμένος, μεθυσμένος, ἀναίσθητος σὰν νεκρός.

Δὲν χρειάζεται πολὺ γιὰ νὰ χάσῃ κανένας τὸ μυαλό του. Ὁ Γαβαλᾶς σιγά, σιγά, ἔχασε τὴν ἀντίληψη τῆς πραγματικότητος. Τὸν ἐγκατέλειψαν οἱ ἄνθρωποι, ὁ Θεός, ὅλα. Κι' αὐτὸς δὲν συλλογιζόταν πιὰ τίποτα. Τρόφιμα βρῆκε ἀρκετά, νερό, ροῦμι. "Πιτε, ἔπινε σὰν σφουγγάρι.

"Ηταν ἐλεύθερος, καμμιὰ διαταγή, καμμιὰ ἐπίβλεψη, ἦταν Καπετάνιος καὶ Κυβερνήτης καὶ πλήρωμα ὁ ἴδιος, ὁλομόναχος. Σὰν εἶχε μελαγχολίες, ἔπινε, ἔπινε ἀκατάπαυστα, ἔπινε γιὰ νὰ ξεχάσῃ πῶς ἦταν κατοδικασμένος νὰ πεθάνῃ ἐκεῖ στὴν ἐρημιὰ τοῦ πελάγους ὁλομόναχος.

Μιὰ μέρα μπῆκε μὲ σεβασμὸ στὴν καμπίνα τοῦ Καπετάνιου. Εἶδε μιὰ στολή κι' ἕνα κασκέτο κρεμασμένα ἐκεῖ. Τὰ φόρεσε. "Ηταν ζεστὰ κ' ἄμορφα.

Αὐτὸ ἦταν ἡ σταγόνα τοῦ νεροῦ ποὺ ξεχείλισε τὴν τρέλλα μέσα στὸ μυαλό του. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη δὲν ἦταν πιὰ ὁ ναύτης Γαβαλᾶς τοῦ «Δελφίνος», ἦταν ὁ καπετάνιος Καραβάκος τῆς «Κλεοπάτρας». "Αρχισε νὰ περιποιῆται τὸ ρημάδι, νὰ τὸ σκουπίζῃ, νὰ γυαλίζῃ τοὺς μπρούντζους, νὰ βγάζῃ τὰ σήματα νὰ βρῇ τὰ πυρομαχικά, ἄθικτα σ' ἕνα σιδερένιο κιβώτιο. Σκαφάλωσε ἕνα «πρω' στὴν πλώρη καὶ μὲ λίγη μπογιὰ ποὺ βρῆκε. Ἔσβησε τὸ «Δελφίν» κι' ἔγραψε «Κλεοπάτρα».

"Εκείνο τὸ βράδυ ἤπιε πιὸ πολύ. Καὶ θυμήθηκε τοὺς νεκροὺς φίλους, τοὺς εἶδε ὅλους τριγύρω του μέσα στὸ καράβι ποὺ τὸ σέρνανε τὰ κύματα καὶ τὸ τραβοῦσανε σιγὰ-σιγὰ στὴ χώρα τοῦ θανάτου.

Τώρα τοὺς ἔβλεπε καλὰ πιὰ καὶ μὲ κλειστὰ τὰ μάτια, τοὺς φώναζε μὲ τὰ ὀνόματά τους. Κι' ὅλο ἔπινε, ἔπινε...

Ἀπὸ τὸ κατάστρωμα τοῦ καραβιοῦ ποὺ ἐρχόταν νὰ συναντήσῃ τὴν «Κλεοπάτρα» ὁ Γιώργος ἔλεγε στὸ θεῖο του κρατώντας τὰ κυάλια:

—Θαρρῶ πὼς τὸ βρήκαμε ἐπὶ τέλους.

—Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, αὐτὸ εἶναι.

—Θὰ βγάλῃ τὴν κίτρινη σημαία πάλι;

—Δὲ βλέπω ψυχὴ ζωντανὴ ἐπάνω.

Πλησίασαν τώρα καλά. Κανένας δὲν φάνηκε στὸ ρημαγμένο σκάφος.

Τρεῖς ναῦτες πήδησαν ἐπάνω.

—Προσοχή! εἶπεν ὁ ἐφοπλιστής. Μὴν ἐκτιθεσθε, παιδιά.

Ἐκεῖνοι προχώρησαν μέσα. Σὲ λίγο ὁ ἕνας φώναξε:

—Στεῖλετε ἕνα φορεῖο, ἕνας ἐτοιμοθάνατος βρίσκεται μέσα δῶ. Γρήγορα ὅμως, γιατὶ ἡ τρόπα ἔχει ἀνοιχτῇ πάλι καὶ σὲ λίγο τὸ σκάφος θὰ βουλιάξῃ μαζὶ μ' αὐτόν. "Ετρεξαν ὅλοι μέσα.

"Εφεραν σηκωτὸ στὸ κατάστρωμα ἕναν ἄνθρωπο γηρασμένο, ἐξαντλημένο, ἐτοιμοθάνατο.

—Εἶσαι ὁ Καπετάνιος Καραβάκος; ρώτησε ὁ Γιώργος.

Ὁ ἐτοιμοθάνατος ἐκίνησε τὸ κεφάλι καταφατικά.

—"Ἐχεις καιρὸ ποὺ μένεις ἐδῶ μέσα;

Ὁ ἄρρωστος ἔδειξε μὲ τὰ δάχτυλα τὸν ἀριθμὸ 25.

—Εἴκοσι πέντε μέρες;

"Ἐκανε ἀρνητικὴ κίνησι.

—Εἴκοσι πέντε βδομάδες;

Τὸ ἴδιο

—Εἴκοσι πέντε μῆνες;

Πάλι ἀρνήθηκε.

—Εἴκοσι πέντε χρόνια;

Ὁ τρελλὸς ἔνυψε τὸ κεφάλι.

"Ολοι γέλασαν.

—Δὲν ἐαίρει τί λέει, τἄχει χαμένα, εἶπεν ὁ ἐφοπλιστής.

—Πνίγεται, ἀνοῖχτέ του τὸ πουκάμισο νὰ πάρῃ ἀέρα.

"Ενας ναύτης ἐξεκούμπωσε τὸ πουκάμισό του. Κατάστηθα εἶχε μιὰ γοργόνα ζωγραφισμένη μὲ μπαρουῖτι μὲ τὴ λέξη: Κλεοπάτρα.

"Ἔνυψε τὸ κεφάλι καὶ ξεφύχησε.

—"Ολοι στὸ καράβι μας, φώναζε ὁ Γιώργος. Αὐτὸ τὸ ρημάδι βουλιάζει πιά.

Πήδησαν ὅλοι στὸ πλαϊνὸ πλοῖο κι' ἀπομακρύνθηκαν. Σὲ λίγο τὸ καράβι—φάντασμα δὲν φαινότανε πιά. Ἔβγαν σκεπάσει τὰ νερὰ μαζὶ μὲ τὸ νεκρὸ καπετάνιο του.

Ὁ ἐφοπλιστὴς κοίταξε τὸ ἡμερολόγιο τοῦ «Βερίτας» πρὶν 25 χρόνια καὶ βρῆκε τὸ ναυάγιο τῆς «Κλεοπάτρας».

—Περίεργο, εἶπε. Τί σύμπτωσις! Τί μυστήρια κλείνει αὐτὴ ἡ θάλασσα. Λ. Σ.

Ἀπὸ τὴν Ἱστιοπλοϊκήν μας κίνησιν

Ταξείδια στὸ Αἰγαῖον

Μὲ τὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ τὰ ἄσπρα πουλιὰ τὰ μικρὰ μας κότερα ἀνοιξαν τὰ πανιά τους καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῶν μηχανῶν τους (ὅσα βέβαια ἦσαν ἐφοδιασμένα) ξανοίχτηκαν στ' ἀνοιχτὰ γιὰ τὰ δμορφα φιλόξενα νησιά μας μὲ τὰ δαντελωτὰ ἀκρογυάλια.

Κατὰ τὸ φετεινὸ καλοκαίρι ἔκανε τὴν ἐμφάνισί του στὰ χωρικὰ νερὰ τοῦ Ν.Ο.Α καὶ τὸ μικρὸ κότερο τοῦ Ἱστιοπλοϊκοῦ Ὁμίλου Θεσσαλονίκης «Ὠκεανίς» τοῦ κ. Σβάρνα ποὺ μὲ τὸ λιλιπούτειον βαρκάκι του ἤτανε πάντοτε πανταχοῦ παμόν.

"Ετσι ἕνα φεγγαρόλουστο βράδυ εἴδαμε στὴ Μύκονο δίπλα στὰ μεγαθήρια τοῦ Ν. Ο. Α. «Τοσκάνα» τοῦ κ. Λύδη καὶ «Δέσποινα Μαρία» τοῦ κ. Δεναξᾶ νὰ φουντάρῃ τὸ μικροσκοπικὸ «Ὠκεανίς» ποὺ ἡ μικροσκοπικότης του φάνταζε ἀκόμα πιὸ πολὺ μπρὸς στὰ μεγάλα αὐτὰ σκάφη.

Τὰ ξανασυναντήσαμε στὴν Τῆνο δίπλα στὸ «YFRONE» τοῦ κ. Χαροκόπου, στὴ Σύρα δίπλα στὸ κότερο τοῦ κ. Πετρίτη, στὴ Βάρη ποδισμένο καΐζστό φοίνικα μὲ πρυμάτσες.

Τὸ κότερο «Ὠκεανίς» τοῦ Ἱστιοπλοϊκοῦ Ὁμίλου Θεσσαλονίκης ἔξω ἀπὸ τὴν Σκιάθο μὲ μελτέμι. (Φωτ. κ. Δ. Σβόρνα

Ἡ Ἐκπληξίς μας ἤτανε ἀρκετὰ μεγάλη στὴν ἀρχὴ ποὺ τὸ πρωτοείδαμε μιὰ μέρα στὸ Γούριο τῆς Ἄνδρου, γιατὶ κότερα ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη δὲν μᾶς ἔχουν συνηθίσει νὰ ἔρχωνται καὶ μάλιστα τόσο χαμηλά.

"Ενα ὡραῖο Αὐγουστιάτικο ἀπομεσήμερο οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ κότερο «Τοσκάνα» τοῦ κ. Λύδη πλέοντας πρὸς τὴ Σκιάθο μὲ γερὸ γρεγο—λεβάντε μὲ τὴ βοήθεια τῆς μηχανῆς τους πολὺ παραξενεύτηκαν ὅταν προσπερνῶντας τὸ «Ὠκεανίς» σ' ἀνοιχτὰ τῶν Ὡραιῶν γνώρισαν τὸν παλιό τους γνώριμο τῆς Μυκόνου. Ἡ ἐκπληξίς τους ὅμως μετετράπη σὲ θαυμασμὸ ὅταν τὴν ἄλλη μέρα κατὰ τὸ μεσημέρι ποδισμένοι στὶς Κουτσουναριὲς τῆς Σκιάθου ἐνῷ τὸ μελτέμι ἔξω λυσσομανοῦσε τὸ εἶδαν νὰ προβάλλῃ στὸν κάβο μ' ὅλες τὶς μοῦδες πισμένες, τοὺς φλόκους μαζιαρισμένους καὶ τὰ πανιὰ ὡς τὴ μέση μούσκεμα καὶ νάφουντάρῃ ἀνακουφισμένο δίπλα σιδὸ μεγάλο του συγγενῆ. Τὸ καλοκαιρινὸ ταξεῖδι τοῦ κοτέρου «Ὠκεανίς» στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου εἶχε πολλὲς περιπέτειες καὶ πολὺ ἐνδιαφέρον. Ἡ Ναυτικὴ Ἑλλὰς ἐλπίζει σὲ προσεχῆ τεύχη νὰ δώσῃ μερικὰ ἀποσπάσματα στὸ ἀναγνωστικό της κοινὸ ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο τοῦ κοτέρου αὐτοῦ.

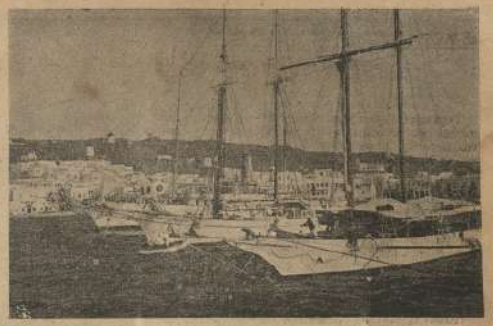

Κότερα στὸ λιμάνι τῆς Μυκόνου

Ὁ «Ἄρης» εἰς τὴν Βενετίαν

ΒΕΝΕΤΙΑ Σεπτέμβριος 1935.—Συγκινητικωτάτη ὑπῆρξεν ἡ ἐπίσκεψις τῶν ναυτικῶν δοκίμων τοῦ πολεμικοῦ μας ναυτικοῦ εἰς τὴν πόλιν μας. Ἡ καθόλου στάσις των καὶ ἡ εὐγενὴς συμπεριφορά των ἐκίνησεν τὴν προσοχὴν τῶν κατοίκων. Ἐπεσκέφθησαν τὰ σπουδαιότερα μέρη τῆ βοηθείᾳ δὲ τῶν εὐγενεστάτων ἐπιλογέων των ἐμελέτησαν τὰ ἀξιοθαύμαστα τῆς Βενετίας. Ἡ πτωχὴ καὶ ἐρημιμένη ὀρθόδοξος Ἑλληνική Ἐκκλησία ἐδέχθη τὰ παιδιά της καὶ ὤρισεν μαζί τους τὰς εὐχάς της ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἐνδόξου Ναυάρχου μας Παύλου Κουντουριώτου. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ σεμνοπρεποῦς μνημοσύνου ὁ εὐγενέστατος κυβερνήτης κ. Βανδῶρος δ' ἐμπνευσμένων λέξεων ὑπέλειψεν εἰς τοὺς δοκίμους ὅτι πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν τὸ εὐγενὲς παράδειγμά του μὲ τὰ ἀληθινὰ ἀρχαῖον: «ἄνες δὲ γ' ἐσόμεθα πολλῷ κάρρονες» Τὰ αὐτὰ περίπου ἐπανέλαβεν καὶ ὁ ἱερεὺς τῆς Κοινότητος εὐχηθεὶς εἰς τοὺς δοκίμους καλὰς προόδους. Κατὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ ναοῦ ἐνώπιον τῶν περατεταγμένων μαθητῶν ὁ ὁμογενὴς κ. Γ. Γεωργιάδης ἀπήγγειλεν πατριωτικὸν ποίημα διὰ τὸ ὁποῖον καὶ τὸν συνεχάρησαν θερμῶς ὅλοι. ΒΕΝΕΤΟΣ

Ραδιοφωνικὴ διάλεξις περὶ τοῦ Ναυτικοῦ μας

Τὴν 23ην παρελθόντος ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τοῦ Μπάρι μετέδωσε διάλεξιν τοῦ ἐπιλιμενάρχου κ. Γ. Γεωργακοπούλου περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν σημερινῶν. Διὰ ταύτης ἐτονίσθη ἡ ναυτικότης τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ πολλῶν χιλιάδων ἐτῶν, ἡ ἐκπολιτιστικὴ δρᾶσις του καθ' ὅλην τὴν Μεσόγειον καὶ πέραν ταύτης, ἡ ἀκμὴ τοῦ Βυζαντινοῦ ναυτικοῦ καὶ τέλος ἡ δρᾶσις καὶ ἡ ἐξέλιξις τοῦ ναυτικοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος μετὰ λεπτομερῶν στατιστικῶν τῆς συγχρόνου κινήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ καθ' ὅλας τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ὠκεανούς, ἥτις ἀνεβίβασεν τὴν Ἑλλάδα εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας ναυτικὰς δυνάμεις τοῦ κόσμου.

Δύο χαριτωμένοι μοῦτσοι μετὰ τὸ πλύσιμο τῆς κουβέρτας. (Φωτ. κ. Δ. Σβόρνα)

Ἡ Γυράκατος

Τρεῖς Ἀμερικανοὶ φίλοι τῆς θάλασσας, ὁ Ἔλλιοτ Νετέλανν, ὁ Τσάλες Μίλερ, ὁ Μπ. Γουίλφορδ, ἐσκέφθηκαν νὰ θέσουν σ' ἐφαρμογὴ τὸ ἀνεμόγυγρον στὴν κίνηση μιᾶς ἀμάτου. Τὸ πρᾶγμα ἐθεωρήθη κωμικὸν ἀπὸ τοὺς ἀρμόδιους καὶ προδοσία ἀπὸ τοὺς φίλους τῆς Ἱστιοπλοΐας.

Φυσικὸ δὲν ἐσκέφθηκαν ποτὲ οἱ κύριοι αὐτοί, ὅτι τὸ σκάφος αὐτό, μὲ τὴν περίεργη κινητήριο δύναμη, μπορεῖνα νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ καράβι μὲ τὸ πανί. Εἶναι δυὸ διάφορα εἴδη σκαφῶν, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετοῦν δυὸ διάφορες τάξεις, καὶ δυὸ διάφορους σκοπούς.

Ὁ φανατικὸς τῆς λάτρης τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Ἱστιοπλοΐας αἰσθάνεται ὡρισμένες στιγμὲς τὴν ἀνάγκην ν' ἀφήσῃ τὸ χειρισμὸ τοῦ πανιοῦ καὶ ν' ἀφεθῇ στὴν κίνηση μιᾶς μηχανῆς, τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ καιρὸς εἶναι ἐνάντιος καὶ ὁ ἄνεμος δυνατός. Σὲ μιὰ τέτοια ἔσως περίσταση ἀναπτύχθηκε ἡ ἰδέα τοῦ ἀνεμογύγρου. Ἔτσι χρησιμοποιεῖται ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου, εἰς τὸν ὁποῖον δίνεται πεδίο δράσεως καὶ ἀφρειλιάστης.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐφευρέτας ἐχρησιμοποίησε χρόνια σὲ πειράματα τὸ γυρολάνον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπῆρε μαθήματα κ' ἔβγαλε συμπεράσματα, πῶς θὰ μποροῦσε νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ καὶ στὴ θάλασσα. Ἡ ἀπόστασις ἦ τὸν μικρὴ καὶ εὔκολη. Τὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου ἔγιναν σχετικὰ πειράματα στὴ Γαλλία, ἀπὸ κάποιον Κονσταντίνον. Ἕνα εἶδος ἀνεμομύλου, βιδωμένου σὲ μιὰ πρωτέλλα, ἐκινοῦσε τὸ σκάφος μὲ ἀφκετὴ δύναμη. Ἀποδείχθη ὅμως πολὺ δύσκολος ὁ χειρισμὸς τον καὶ ἔτι εὐχρηστος στὰ σπρό. Ὁ περιστροφικὸς κύλινδρος πάλι τοῦ Φλέτνερ εἶχεν ἄλλας ἐλλείψεις κ' ἐλαττώματα.

Ἡ πρώτη γυράκατος κατασκευάσθηκε ἀπὸ τοὺς ἐφευρέτες στὰ 1934. Λίγο καιρὸ ἀργότερα (τὸ καλοκαῖρι τοῦ ἰδίου ἔτους) ὁ Πρόεδρος τῆς Βασιλικῆς Ἀεροναυτικῆς Ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου Μπράμπιζον κατεσκεύασε μιὰν ἄλλη μὲ τὸ ἴδιο σύστημα πιὸ τελειοποιημένο.

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ σκάφους, μὲ τὴν περίεργη κινητήριο, δύναμη, προκάλεσε τὰ εὔθυμα σχόλια ὅλων τῶν θεατῶν καὶ φίλων, ἐν τούτοις ἀπεδείχθη ὅτι οἱ ἐφευρέτες δὲν εἶχαν λάθος. Μποροῦσαν νὰ προχωροῦν μὲ τὶς περιστροφικὲς κινήσεις τῆς προπέλλας πολὺ εὐκολώτερα καὶ ταχύτερα ἀπὸ τὸ πανί. Ἡ πεῖρα ἀλίγων ταξιδιῶν τους ἐδίδαξε πολλὰ συμπληρωματικὰ γιὰ τὸ χειρισμὸ τοῦ περιστροφέως, γιὰ τὸ σιμωνιάρισμα τοῦ σκάφους καὶ γιὰ κάθε τεχνικὴ εὐχέρεια, ἀναφορικὰς μὲ τὸ ἀνεμόγυγρον.

Τότε ἐδοκίμασαν μιὰ κούρσα μεταξὺ μιᾶς γυρακάτου καὶ ἑνὸς σκάφους μὲ πανί. Καὶ ἀπεδείχθη πὼς ἡ γυράκατος προχωρεῖ ταχύτερα.

Στὴν εἰκόνα μας φαίνεται πὼς ἐτοποθετήθη ὁ ἵστὸς τοῦ ἀνεμογύγρου, τοῦ ὁποίου ὅλο τὸ βάρος εἶναι μόνο 70 ἀγγλικὲς πάουνες, ὅλο δὲ τὸ βάρος ὅμοῦ μὲ τὸν ἵστὸν καὶ τὴν ἐγκατάστασιν δὲν ὑπερβαίνει τὰ 140. Ἱστία, πανιὰ συμπληρωματικὰ κτλ. ὅλα ἀφῃρέθησαν,διότι τὸ σκάφος κινεῖται μόνο μὲ τὸ ἀνεμόγυγρον.

Πολλοί, ποὺ εἶδαν γιὰ πρώτη φορὰ τὸ πλεούμενο, ἐνόμισαν ὅτι ὁ γέρος κινεῖται μὲ μηχανήν, ἐνῷ πραγματικὰ μόνον μὲ τὸν ἀέρα ἔχει σχέσιν. Αἱ περιστροφικαὶ κινήσεις τοῦ ἀνεμογύγρου δυναμώνουν σὲ κάθε περιστροφὴ καὶ ἔτσι δημιουργεῖται ἕνα εἶδος, αὐτόγυρον. Φυσικὰ τὰ πλεονεκτήματα τῆς γυρακάτου ἐπὶ τοῦ ἁπλοῦ σκάφους μὲ πανιὰ εἶναι μεγάλα. Ὁ χειρισμὸς εἶναι εὐκολώτερος καὶ πιὸ πρακτικὸς καὶ δὲν ὑπάρχει ἡ ἀνάγκη τῆς τακτικῆς παρακολουθήσεως τῆς φορᾶς τῶν ἀνέμων. Καὶ ἂν θέλῃ κανεὶς ἀκόμη νὰ εἰστιάσῃ τὴν ταχύτητα, δὲν ἔχει παρὰ νὰ κάνῃ μίαν ὡρισμένην γωνιαίαν στροφὴν στὸ ἀνεμόγυγρον. Ἔπειτα ὑπάρχει πολὺ ὀλίγος κλυδωνισμὸς στὸ σκάφος, ὥστε οἱ ἐρασιόμενοι μέσα ν' ἀναπαύωνται.

Καὶ ὅταν ἀκόμη θέλῃ κανεὶς νὰ προσαράξῃ τὸ σκάφος καὶ νὰ σταματήσῃ τὴν κίνησιν δὲν ἔχει παρὰ νὰ μεταχειρισθῇ μίαν λαβὴν καὶ τὸ ἀνεμόγυγρο σταματᾷ.

Ἴσως μερικοί, ποὺ κάθονται στὸν ἴσκιο τῶν πανιῶν, νὰ ποῦν πὼς θὰ τοὺς ἐνοχλῇ ὁ ἦλιος. Τὸ πρᾶγμα διευθετεῖται μὲ μιὰ κομψὴ τέντα. Ἀκόμη θὰ μποροῦσε νὰ φοβηθῇ κανεὶς τὰ φτερὰ τοῦ ἀνεμογύγρου κατὰ τὴν περιστροφήν των. Ἀλλὰ τοποθετοῦνται συνήθως ψηλὰ καὶ προσέχει κανένας νὰ μὴν τὰ πλησιάσῃ.

Πάντως τὸ σκάφος αὐτὸ βρίσκεται ἀκόμα ἐν τελειοποιήσει. Ἴσως μιὰ μέρα γίνῃ πολὺ εὔχρηστο. Κάθε νέα ἐφεύρεσις βρῆκε τοὺς ἐπικριτὰς καὶ τοὺς ἐνθουσιώδεις λάτρεις της. Καὶ ὅταν ἐπέτυχε, ἐπεβλήθη.

Α. Π.

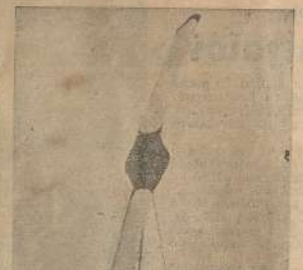

Ἡ γυράκατος τοῦ Ἔλλιοτ Νέλλαντ, ἡ ὁποία ἔδιδε κατὰ τὰς δοκιμὰς ταχύτητα 9 μιλίων κατ' ὥραν.

Ἀπὸ τὰν τελευταῖον ἐκπαιδευτικὸν πλοῦν τοῦ «Ἀρεως» εἰς Βενετίαν.— Ὑπαξιωματικοὶ καὶ ναῦται τοῦ «Ἀρεως» πρὸ παλατίου τῶν Δόγηδων τῆς Βενετίας.

Ἕλληνες ἐφευρέται

Ἀκαταβύθιστον - Ἀντηνεμόπλοιον

Δὲν εἶναι πολὺ εὔκολον νὰ γίνῃ κανένας ἐφευρέτης καὶ ἰδίως εἰς τὸν ναυτικὸν κλάδον, ὅταν δὲν εἶναι οὔτε κἀν ἐρασιτέχνης τῆς ναυτιλίας.

Καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ μελετοῦν καὶ καταγίνονται εἰς τὰ. πλέον ἀντίθετα πράγματα ἐξ ἴσου καὶ μὲ τὴν αὐτὴν προθυμίαν καὶ ζῆλον.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς μελετητοὺς καὶ πολυσχιδεῖς αὐτοὺς σοφοὺς εἶναι καὶ ὁ Σμυρναῖος κ. Στίλπων Πιττακῆς.

Ὁ κ. Πιττακῆς ἐχρημάτισε ἐπὶ 30 καὶ πλέον χρόνια ἔφορος τοῦ Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἐσταγγελικῆς Σχολῆς Σμύρνης, ἦτο δὲ γνωστὸς καὶ ὡς ποιητὴς καὶ ὡς λόγιος καὶ ὡς δημοσιογράφος καὶ ὡς θεατρικὸς συγγραφεὺς καὶ ὡς μελετητὴς τῶν πνευματικῶν φαινομένων. Ὁμιλεῖ πολλὰς γλῶσσας, πρᾶγμα ποὺ τὸν ἐβοήθησε πολλάκις, μὲ τὴν εὐρυμάθειάν του ἰσοτιχρόνως, νὰ κόμῃ αὐτοχεῖρος διαλέξεις εἰς ἑλληνικὰ καὶ ξένα σωματεῖα εἰς διαφόρους γλώσσας.

Κατὰ τὸ 1900, οἱ ἐφημερίδες τῆς Σμύρνης τότε τὰ ἐυχολάσαν μιὰν ἐφεύρεσίν του τότε, τὸ Ἀκαταβύθιστον πλοῖον. Τὸ πρᾶγμα ἦτο πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἄξιον, ἐκίνησε τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ ἐπροκάλεσε μεγάλον θόρυβον ὅταν ἔγινε καὶ ἐπιτυχὲς πείραμα μὲ μικρὸν σκάφος τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐφευρέτου εἰς τὸν Σμυρναϊκὸν κόλπον, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ τότε Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἀγγλίας κ. Κάμπερμπατς. Ὁ ἐφευρέτης ἐπρόκειτο νὰ κόμῃ σχετικὴν αἴτησιν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν Ναυαρχεῖον, ὅτε ὁ μακαρίτης συγγραφεὺς Δημήτριος Βερναρδάκης, φίλος του ἀτομικός, τὸν ἠμπόδισεν, ἀναλαβὼν ὁ ἴδιος νὰ μεσολαβήσῃ παρὰ τῇ ἑλληνικῇ Κυβερνήσει τότε. Ἡ αἰωνία ὅμως ἑλληνικὴ ἀδιαφορία καὶ ἀναβλητικότης ἔρριψε τὸ ζήτημα εἰς τὰς ἑλληνικὰς καλένδας καὶ ὁ ἐφευρέτης ἀπελπισθεὶς παρῃτήθη τοῦ σχεδίου. Φυσικὰ δὲν εἶναι γνωστὸν οὔτε τὸ σχέδιον οὔτε τὸ σχῆμα τοῦ παραδόξου αὐτοῦ σκάφους, τὸ ὁποῖον —ὡς ἤτο ἐπόμενον— ἔμεινε μυστικὸν τοῦ ἐφευρέτου τοῦ.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Μικρασίας ὁ κ. Πιττακῆς ἔγινε γνωστὸς καὶ εἰς τοὺς ἐβδ. κύκλους μὲ τὰς νέας του ἐφευρέσεις τοῦ Τριόπτου καὶ τοῦ Ἀμφιθύρου θεάτρου, διὰ τὰς ὁποίας οἱ ἐφημερίδες ἔγραφαν ἐκτενέστατα, χωρὶς φυσικὰ νὰ ἐνδιαφερθῇ κανεὶς ἀπὸ τοὺς δυναμένους νὰ τὰς ἐκμεταλλευθοῦν.

Πρὸ τινων ὅμως ἐτῶν ἀναφαίνεται καὶ πάλιν ὁ ἀκατανόητος μελετητὴς μὲ νέαν ἐφεύρεσιν, τὸ Ἀντηνεμόπλοιον, δηλαδὴ τύπον Ἱστιοφόρου ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ πλέῃ καὶ μὲ ἀντίθετον ἄνεμον ἄνευ λοξοδρομῶν.

Γιὰ τὸ ζήτημα τοῦ σκάφους αὐτοῦ ὁμίλησε τότε ὁ πληρεξούσιος Λέσβου κ. Χρ. Βασιλακάκης εἰς τὸ ἐν τῷ Συλλόγῳ «Παρνασσῷ» Ναυτικὸν Συνέδριον. ἐπιστήσας τὴν προσοχὴν τῶν συνέδρων ἐπὶ τῆς σπουδαιότητος τῆς ἐφευρέσεως αὐτῆς διὰ τὴν ἑλληνικὴν ναυτιλίαν.

Ἡ τελευταία του ἐφεύρεσις ἦτο ἡ Ἀβυθιστοποίησις, δηλαδὴ μέθοδος διὰ τῆς ὁποίας τὰ ἤδη ὑπάρχοντα παντοειδῆ σκάφη μεταποιοῦνται εἰς ἀκαταβύθιστα, διὰ τὴν ὁποίαν ἔλαβε καὶ προνόμιον εὐρεσιτεχνίας.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ προσπάθειαι τοῦ Ἕλληνος σοφοῦ δὲν ἔτυχαν τῆς δεούσης προσοχῆς, δὲν θὰ ἦτο δὲ ἄσκοπον ἂν οἱ ἁρμόδιοι ἐφρόντιζαν διὰ τὴν μελέτην αὐτῶν.

Νομίζομεν πὼς ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἀποσταλῇ—ἐὰν βεβαίως εὑρεθῇ πραγματοποιήσιμος— μιὰ ἐφεύρεσις ἡ ὁποία καὶ τὸ γόητρο τῆς ἑλληνικῆς θὰ ἀνυψώσῃ καὶ τὴν ναυτιλίαν μας θὰ ὠφελήσῃ.

Α. Π

Ἐπιστολαί

Ἡ «Κουνόπετρα» καὶ οἱ Καταδόδρες τοῦ Ἀργοστολίου

Ἀγαπητὴ «Ν. Ἑλλάς»

Στὸ τελευταῖο σου φύλλο ἐδημοσίευσες μιὰ περιγραφὴ τῆς Δίδος Α. Κανάκη γιὰ τὴ «Κουνόπετρα» τοῦ Ἀργοστολίου, ἀλλ' ἡ περιγραφὴ ποὺ εἶναι κατὰ τὰ ἄλλα καλή, ἀναφέρεται στὸ φαινόμενον τῆς «Καταβόδρας» τῶν Ἁγίων Θεοδώρων ποὺ εἶναι ἐντελῶς διάφορο ἀπὸ τὸ φαινόμενον τῆς «Κουνόπετρας». Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ συνεπῶς ἡ «καλή φίλη τοῦ ἀγαπητοῦ μας περιοδικοῦ νὰ συμπληρώσω ἐγὼ τὴν περιγραφὴ τοῦ φαινομένου τῆς «Κουνόπετρας» μὲ ὅσα γι' αὐτὸ ἔξερα ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ ἤμουνα στὴν Κεφαλληνία.

Κοντὰ στὸ φανάρι τῶν Ἁγίων Θεοδώρων εἶναι οἱ «καταβάθρες» ποὺ κινοῦν τὸν ξύλινο Μόλο μὲ τὴ συνεχῆ πτώση ἡ ρροὴ τοῦ νεροῦ τῆς θάλασσας ποὺ σήμερα νομίζω βγάζει μακαρόνια ἢ ζυμαρικά. Ἡ «Κουνόπετρα» ὅμως εἶναι πολὺ μακρυά, στὴν ἀντίθετη ἀκριβῶς πλευρὰ τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου τοῦ Ἀργοστολίου, κοντὰ στὸ νησάκι τῶν Βαρδιάνων καὶ ἀπέχει στοὺς πατριῶτες τοῦ πλησιόνητου Λασκαράτου.

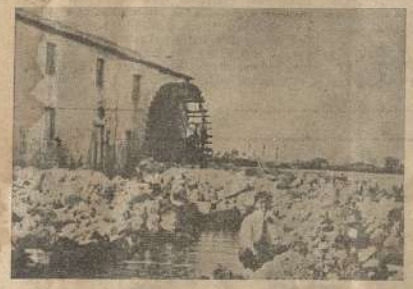

Ὁ μῦλος ποὺ εἶναι στὴν εἴσοδο τῆς «Καταβόδρας» τοῦ Ἀργοστολίου

Ξεκινῶντας κανεὶς ἀπὸ τὸ Ληξοῦρι θὰ πάρῃ τὸν ἀμμοξητὸ δρόμο γιὰ τὸ χωριὸ «Βουνὶ» πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ τῆ Καφαλληνίᾳ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀφοῦ προχωρήσει καμιὰ δυὸ ὧρες βρόμο μέσα ἀπὸ καταπράσινο κάμπο ἀμπελιῶν θὰ φθάσῃ στὸ γιαλό, στὰ βορειοδυτικὰ τοῦ νησιοῦ Βαρδιάνοι μὲ τὸν ὁμώνυμο φάρο του. Μπορεῖ κανεὶς βάβαια νὰ φθάσῃ ἐκεῖ καὶ μὲ βάρκα ἀλλ' αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνο, γιατὶ τὸ μέρος εἶναι ἀνοιχτὸ καὶ τὸ πέλαγος δὲν ἀστειεύεται.

Ἄμα λοιπὸν φτάσει θ' ἀναζητήσῃ μιὰ πέτρα ἀνάμεσα σὲ πλῆθος ἄλλες, ποὺ δὲ ἔχει ἀπ' τὸ νερὸ περὶ τὸ μισὸ μέτρο κι' ἐπάνω σὰν ἐπιφάνεια τῆς, τριῶν περίπου τετραγωγικῶν μέτρων, θὰ ἴδεῖ ἄπειρα ὀνόματα καὶ ἡμερομηνίες μὲ ἑλληνικοὺς ἢ λατινικοὺς χαρακτῆρες σκαλισμένους ἀπὸ τοὺς διάφορους Ἕλληνας ἢ ξένους ἐπισκέπτας.

Ἡ πέτρα αὐτή, μυστήριο γιατί, ἀνεξήγητο ἀπὸ τοὺς φυσικούς, κουνιέται. Κάνει μιὰ κίνησι ἐλαφροτάτη, πολὺ λίγο αἰσθητὴ ἔστω κι' ὅταν κανένας στέκεται, καθισμένος ἀπάνω. Ἡ κίνησις τῆς πέτρας αὐτῆς εἶναι ὅμοια μὲ τὴν ἀναπνοὴ ἑνὸς θηρίου, δηλαδὴ ὅταν σηκώνεται εἶναι πιὸ γρήγορη, ἐνῷ ὅταν ξαναπεπανέρχεται στὴ θέση ὅτι πιὸ ἀργὴ σὰν τὴν ἐκπνοὴ τοῦ ζώου.

Ὑποτίθεται ὅτι ἐκεῖνος ποὺ θὰ φθάσῃ πρέπει νἆναι τυχερὸς νὰ μὴν ἔχει θαλασσάκι γιατὶ ἀλλοιῶς οὔτε νὰ σταθῇ ἀπάνω θὰ μπορέσῃ, ἀφοῦ τὴν σκεπάζει τὸ κῦμα. Γύρω ἔχει νερὸ βάθους 2—3 μέτρων καὶ ὅπου ἐγκίζει μὲ τοὺς ἄλλους βράχους λιγώτερο. Ἄλλοτε γιὰ νὰ καταλάβουν τὴν κίνησι ἔβαζαν ἕνα μαχαίρι ἐκεῖ ποὺ ἑνώνετο μὲ τοὺς ἄλλους βράχους κ' ὅταν ἔκλεινε δὲν μποροῦσε νὰ βγῇ τὸ μαχαίρι, ὅστερα ὅμως ἀπὸ ἕνα λεπτὸ ἔπεφτε μόνο του. Τώρα ὅμως λόγῳ τῆς διαβρώσεως ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴ γειτονικὴ πέτρα καὶ ἢ δοκιμὴ μπορεῖ νὰ γίνῃ μ' ἕνα μπαστοῦνι ἢ ὅτι ἄλλο σχετικό.Ἀλὶ εἶναι ἡ «Κουνόπετρα» τῆς Κεφαλληνιᾶς γιὰ τὸν μυστηριώδη κίνησι τῆς ὁποίας δὲν ἔμαθα ποτὲ τίποτε.

Μὲ φιλία

Γ. ΤΖΑΝΕΤΑΚΟΣ

Ἐπὶ τοῦ «Συμπληρώματος Ψαρικῆς»

Φίλε «Ν. Ἑλλάς»,

Ὁ φίλος κ. Θ. Π. ἀσχολήθηκε στὸ περασμένο τεῦχος τῆς Ναυτικῆς Ἑλλάδας μὲ τὸν τρόπο ποὺ πιάνομε ἕνα παραγάδι ποὺ μᾶς κόπηκε. Ἂς μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ καλός μου φίλος νὰ «συμπληρώσω σ' ὡρισμένο σημεῖο τὸ συμπλήρωμα τῆς ψαρικῆς» του. Θὰ σταματήσω κυρίως στὸν πρῶτο καὶ στὸν τέταρτο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο προσπαθοῦμε νὰ πιάσομε τὸ κομμένο παραγάδι. Πιστεύω πὼς κανένας παραγαδιάρης τοῦ ἀρμυροῦ νεροῦ δὲν πέφτει βοῦτιὰ νὰ συμπληρώσῃ ἐγὼ τὴν περιγραφὴ τοῦ φαινομένου τῆς «Κουνόπετρας» μὲ ὅσα γι' αὐτὸ ἔξερα ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ ἤμουνα στὴν Κεφαλληνία.

Τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς τοῦτη δῶ ἡ δουλιὰ γίνεται νύχτα καὶ δὲν ἔξυπνα νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι ἕνα τέτοιο «ἐγχείρημα» δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ στὸ σκοτάδι. β) Γιατὶ τὸ παραγάδι—ἀπ' ὅτι ἔξερω—δὲ ρίχνεται τόσο ρηχὰ ὅστε νὰ πιάνεται εὔκολα μ' ἕνα μακροβοῦτι καὶ γιὰ γιατὶ οἱ παραγαδιάρηδες δὲ δουλεύουνε μονάχα τὸ Ἀπαστικὸ καιρὸ ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ κρύα, ποὺ κανένας — ἀλλάχιστον ἐπαγγελματίας — δὲ θάβρισκε τόσο διασκεδαστικὸ ἕνα τέτοιο λουτρό. Κάτι τέτοιο μόνο ἕνας ἀνίδεος ἐρασιτέχνης θάκανε, ρίχνοντας γιαλὸ—γιαλὸ τὸ παραγάδι του, ὥστε νὰ τὸ καμαρώνῃ ἀπὸ ψηλὰ ἀπὸ τὴν πλώρη καὶ νὰ κάνῃ γοῦστο μὲ βοῦτο καθὼς θὰ τὸ τοιμποῦνε τὰ ψαράκια στὸ βυθό.

Ὅσο γιὰ τὸν τέταρτο τρόπο, νομίζω πὼς δὲ μπορεῖ μὲ τὸ γάντζο νὰ πιασθῇ εὔκολα τὸ παραγάδι, γιατὶ ὁ γάντζος φυσικὸ εἶναι νἀσούρνεται μὲ τὸ πλάι στὸ βυθό καὶ ἔτσι θὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ γαντώσῃ τὸ παραγάδι. Ἀπ' ὅσα γνωρίζω-ὡς μοῦ ἐπιτρέψῃ ὁ καλός μου φίλος κ.Θ. Π. νὰ ἔχω κι' ἐγὼ κάποια ἰδέα γιὰ τὰ θαλασσινὰ - κανένας ἐπαγγελματίας ψαρᾶς δὲ μεταχειρίζεται γάντζο. Γιὰ τὴν,περίπτωση αὐτὴ οἱ παραγαδιάρηδες κόβουνε ἕνα κλαδὶ δέντρου—βαρὺ ἀπὸ ἀγριελιὰ ἢ βένιο—ἴσαμε μισὸ μέτρο μὲ πολλὰ παρακλάδια, κομμένα ἔτι ὅστε νἀφήσουν πλῆθος νύχια ὁλόγυρα, ἢ «κρόμια» ὅπως τὴν λένε, καὶ μ' αὐτὸ πιάνουν τὸ παραγάδι. Τὸ μέσο τοῦτο εἶναι ἀποτελεσματικὸ γιατὶ ἔχει πολλὲς ἐξυχές καὶ καθὼς σέρνεται στὸν πάτο κάποια ἀπ' ὅλες θὰ μπλέξῃ στὴν πετονιά.

Θὰ ἤπρατε νὰ προσθέσω ἐδῶ, κάτι καὶ γιὰ τὸν τρίτο τρόπο ποὺ ἀναφέρει ὁ κ. Θ. Π. Γιὰ νὰ πασσθῇ ἠηλαδὴ τὸ παραγάδι μὲ τὸ κομάκι πρέπει νἄχῃ ἀπόκοντα ὁ παραγαδιάρης ἀπαραίτητο βοήθημα καὶ τὸ γιαλί. Γιατὶ ἀλλιῶς πῶς θὰ τὸ ἴδῇ στὸ βυθὸ νὰ τὸ πιάσῃ ; Φυσικὰ ὁ τρίτος τοῦτος τρόπος καθὼς κι' ὁ πρῶτος, ποὺ ἐγὼ τολλάχιστον δὲν τὸν παραδέχομαι, προϋποθέτουν ὅτι θὰ γίνουνε τὴν ἡμέρα.

Ἂς μὲ συμπαθάει ὁ φίλος μου κ. Θ. Π. καὶ πολὺ ἀγαπητὸς συναγωνιστὴς στὴν προσπάθεια γιὰ τὴ διάδοση τῆς ἀγάπης πρὸς τὴ θάλασσα, ποὺ καταπιάστηκα μ' ἕνα ἀπὸ τὰ ἀγαπημένα του θέματα. Δὲν ἔχω καμμιὰ διάθεση νὰ ἐμφανίσω τὸν ἑαυτό μου γιὰ πολύ.ἔρο. Τόκαμα τοῦτο ἀπὸ ἀγαθὴ προαίρεση, γιατὶ νομίζω ὅτι σκοπὸς τῶν σημειωμάτων αὐτῶν εἶναι, νὰ μορφώνομε τὸ ἀναγνωστικὸ κοινὸ καὶ καλὸ εἶναι νὰ τὸ μορφώνομε ὅσο μποροῦμε πιὸ σωστά. ΤΑΣΟΣ ΖΑΠΠΑΣ

Τὰ θαλασσοπούλια μας

Μὲ τὸ βαρὺ τουφέκι τους 'στὸν ὦμο,
δυὸ, δυὸ, μὲ φτερωτὴ περπατησιά,
τοὺς βλέπω νὰ περνοῦν ἀπὸ τὸ δρόμο
τὴ θαλασσιὰ 'ντιμένοι φορεσιά.

Ἡ σάλπιγκα, τὸ βῆμα τους σημαίνει
ἐμπὸς καὶ γύρω τρέχουνε παιδιὰ
κ' ἔποιος τοὺς ἴδῃ μὲ μιὰ καταλαβαίνει
νὰ λαχταρᾷ 'στὰ στῆθη του ἡ καρδιά.

Γιατὶ μαζὶ μὲ κάθε παλικάρι,
ὅπου ματιὲς περήφανες γυρνᾶ,
ὅλο ζωὴ καὶ νειάτα καὶ καμάρι,
Ἡ τύχη τῆς Πατρίδας μας περνᾶ.

Νικολ. Ἰω. Δημητανὸς

Ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς ἑλληνικῆς ἀκρογυαλιᾶς

Ἡ κακὴ ἐποχὴ

Τοῦ κ. Δημ. Μπόγρη

Ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ γυρίσανε ξοτὴν πόλι ἡλιοκαμμένοι, γιομάτοι ὑγεία ἀπὸ τὰ Ἑλληνικὰ ἀκρογιάλια δὲν μποροῦν ἴσως νὰ φανταστοῦν πόσο σκληρὴ ζωὴ ἀρχίζει τώρα γιὰ τοὺς ἁπλοϊκοὺς φίλους τους —τοὺς ψαράδες, τοὺς βαρκάρηδες, τοὺς γριγριτζῆδες—ποὺ τοὺς συντροφεύσανε ἀτὶς ἐκδρομές τους κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ καλοκαιροῦ. Ἂς μὴν αὐταπατώμεθα. Ἡ θάλασσα τὸν χειμῶνα σκοτώνει. Ἡ ὑγρασία «πηρουνιάζει» τὸ κορμί. Τὰ πόδια, ἡ μέση, οἱ πλάτες πιάνονται. Πιστεύετε μὲ πληρώνουν πολὺ ἀκριβὸ φόρο στὴ θάλασσα ὅσοι κερδίζουν τὸ ψωμί τους ἀπ' αὐτήν. Ἀκοῦστε ἕνα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα μικροδράματα τῆς κακῆς ἐποχῆς. Πρόκειται γιὰ τὴν τρόπο τοῦ φίλου μου τοῦ Φάνη. Εἶναι ἕνας περήφανος ἄνθρωπος ποὺ ἔχει τὸ μυστικὸ νὰ σᾶς κατακτᾷ ἀμέσως ψυχικῶς, ἀρκεῖ νὰ πῆτε ἕνα ποτῆρι ρετσίνας σ' ἕνα ἀπὸ τὰ μαγαζιὰ τῆς Κούλουρης. Προχτὲς λοιπὸν κάποιο ἰδιωτικὸ βενζινοκίνητο κότερο μὲ ἤβρε ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ τὸ Κανάκανι περίφημο πέρασμα ὀρτυκιῶν ποὺ κάθε χρόνο, τέτοια ἐποχή, φιλοξενεῖ μερικοὺς ἀπὸ τοὺς διασημώτερους κυνηγοὺς τῆς Ἀθήνας. Ὁ καιρὸς ἦταν ἀσκημος. Ὁ πουνέντες λυσσομανοῦσε. Μόλις καὶ μετὰ βίας κατορθώσαμε νὰ κατβαντζάρουμε τὸν κάβο τοῦ Ἅη—Γιάνη. Καθὼς προχωροῦσαμε γιὰ τὴν κατασκήνωση τῶν κυνηγῶν παρακάτω ἀπὸ κάτι βράχια, σὲ μιὰ στενόμακρη ἀμμουδιά, εἶδα τὴν τράτα τοῦ Φάνη σὲ κακὰ χάλια. Τὰ δίκτυα βρισκόντουσαν στιβαγμένα στὴν ἄμμο κι' ὅλοι οἱ συντρόφοι ὅσαμε τὴν μέση στὸ νερὸ ἀγωνιζόντουσαν μὲ κάτι ξύλα νὰ σηκώσουν τὸ κεῖκι. Καταλάβαμε πῶς κάτι ἔκτακτο συνέβαινε καὶ μὲ χίλια βάσανα ἔπεισα τὸν καπετάνιο τοῦ κότερου νὰ πάῃ ἴσαμε κεῖ γιὰ νὰ μάθουμε τὶ τρέχει. Τί εἶχε συμβῇ ; Κάτι ποὺ παθεῖνουν τακτικὰ τὰ μικρὰ σκάφη τὸν χειμῶνα, καὶ ἴδιως τὰ ψαρόδικα. Ὁ καιρὸς εἶχε φρεσκάρῃ ἀπότομα καὶ τοὺς εἶχε ρίξῃ τὸ κεῖκι πάνω σὲ μιὰ ξέρα. Τὸ «στραπάτσιο» δὲν ἦταν εὐτυχὲς μεγάλο. Μιὰ τρύπα στὴν κλῶρη καὶ τίποτα περισσότερο. Ἀλλὰ ξέρετε τί θὰ πῆ αὐτό ; Ἀγωνία καὶ κόποι τριῶν ὡρῶν ὡς ὅτου

σηκώσουν τὸ καΐκι καὶ βουλώσουν τὴν τρύπα μὲ λινάτσες καὶ τενεκέδες. Μήπως ὅμως τὰ βάσανα τῶν «συντρόφων» τελειώνουν ἕως ἐδῶ; Ὄχι. Ὕστερα ἀρχίζει ἄλλο κτυποκάρδι ἕως ὅτου πάνε τὸ καΐκι στὸ λιμάνι. Καταλαβαίνετε πῶς τὸ ταξίδι πρέπει νὰ γίνετε ἀκρογυαλιὰ—ἀκρογυαλιὰ ὅσαμε τὴν στιγμὴ ποὺ θὰ φθάσουν στὰ «κ α ρ ν ά γ ι α» καὶ θὰ τὸ τραβήξουν ἔξω γιὰ νὰ ἐπισκευασθῆ γιατὶ ἀλλοιῶς ὑπάρχει ὁ κίνδυνος ἂν ξανανοίξη ἡ τρόπα στὰ βαθειά, πρέπει δίχτυα ἴσως καὶ συντρόποι νὰ πάνε στὸ φοῦντο.

Ὕστερα ἀπὸ δύο ὧρες κατέβηκα στὸ μοναδικὸ μαγαζὶ τοῦ Κονάκιαν γιὰ ν' ἀγράσω σπίρτα. Ὁ Φάνης μὲ τὸ πλήρωμα, ὅλοι βρεμένοι ὅσαμε τὸ στῆθος, τσακισμένοι κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν κούσαση, πίνανε γύρω ἀπὸ ἕνα τραπέζι. Εἶχαν τελειώσει τὴν πρόχειρη ἐπισκευὴ τοῦ σκάφους καὶ περιμέναν νὰ «γλυκάνη» ὁ καιρὸς γιὰ νὰ ξεκινήσουν γιὰ τὴν Κούλουρη. Φαινώτανε πολὺ στενοχωρημένος.

—Δὲν πειράζει Φάνη τοῦ εἶπα, κτυπῶντας τον στὸν ὦμο. Ὅλα τυχερὰ εἶναι... Εὐτυχῶς ποὺ ἡ ζημία δὲν ἦταν μεγάλη.

Δὲν μοῦ ἀπάντησε ἀμέσως. Κατέβασε ἀργὰ ἕνα κατοστάρικο ποτήρι γιομάτο ἀπὸ Κανακιώτικη μυρωδάτη ρετσίνα, ἀναψε ἕνα τσιγάρο «Φούκα» καὶ μοῦ εἶπε κυττῶντας μελαγχολικὰ ἕνα ζεστὸ πουλόβερ ποὺ εἶχα μόλις βάλει γιὰ νὰ προφυλαχθῶ ἀπὸ τὸ τσουχτερὸ ἀέρα.

—Ἔ, βέβαια κύρ—Δημητράκη. Ὅλα τυχερὰ εἶναι. Μὲ τὴν διαφορὰ πῶς τὴν τύχη καθένας τὴν βλέπει μὲ τὸν τρόπο τὸν δικό του. Ἐσὺ τώρα θὰ πᾶς νὰ ξαπλωθῆς κάτω ἀπὸ τὶς τέντες τῶν φίλων σου καὶ θὰ παρακαλᾶς ἀδρὶο τὸ θεὸ νὰ στείλη στὸ ντουφέκι σου πουλιά. Ἐγὼ τὸν παρακαλάω τούτη τὴν στιγμὴ νὰ μὴ μοῦ στείλει κάνα πλευρίτη..

Καὶ σᾶς διαβεβαιῶ πῶς μ' ἔκανε σκληρὰ νὰ μετανοιώσω γιὰ τὰ βλακώδη παρηγορητικὰ λόγια ποὺ τοῦ εἶπα. Εἶχε δίκηο ποὺ μοῦ ἀπάντησε ἔτσι. Ἀλλὰ δὲν φταίω οὔτε ἐγώ. Τοῦ μίλησα σὰν ἕνας ἄνθρωπος τῆς πόλεως ποὺ δὲν ξέρει τὴν πίκρα καὶ τὸ φαρμάκι τῆς Θάλασσας, ποὺ δὲν βλέπει σ' αὐτὴν παρ' διτσκέδαση καὶ περιπέτεια. Πιστεύτε με φίλοι μου! Πληρώνουν πολὺ ἀκριβὸ φόρο στὴ θάλασσα ὅσοι κερδίζουν τὸ ψωμί τους ἀπ' αὐτήν!..

ΔΗΜ. ΜΠΟΓΡΗΣ

Ὁ στόλος μας εἰς Κωνσταντινούπολιν

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λήξαντος μηνὸς ὁ ἐλαφρὸς στόλος μας ἐξετέλεσεν εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἐδιαφερούσης σημασίας συνδεδιασμένας ἀσκήσεις μετὰ τοῦ στολίσκου ὀνεοβρυχίων καὶ ἀεροσκαφῶν. Ὁ στόλος μας ἐπισκέφθη ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ σειρὰν τοὺς λιμένας τῆς Θεσσαλονίκης, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μούδρου ὅπου καὶ ἔτυχε ἐξαιρετικῆς ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξένων πληθυσμῶν.

Διαρκούσης τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει παραμονῆς του ὁ Τουρκικὸς Τύπος εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξάρῃ τὴν ἀρτίαν συγκρότησιν τοῦ στόλου μας καὶ τὴν θαυμασίαν ἐντύπωσιν ἣν τὰ ἐπιτελεῖα καὶ τὰ πληρώματα αὐτοῦ ἐπροξένησαν εἰς τοὺς πληθυσμοὺς τῆς Βαλκανικῆς μεγαλουπόλεως. Χαρακτηριστικὸν τῆς προκληθείσης ἀρίστης ἐντυπώσεως εἶναι αἱ εὐμενεῖς κρίσεις τοῦ Τουρκικοῦ τύπου.

Οὕτω ἡ Ἐφημερὶς «Τάν» (Αὐγὴ) ἐξαίρει τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς Ἑλληνικὸς στόλος, μετασχὼν ἐνεργότατα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου οὐδὲν ἤδη ἐμφανίζει ἴχνος τῆς περιπετείας ἐκείνης, ὡς μετ' εὐχερίσου ἐκπλήξεως ἔγινεν ἀνεκτὸν ὑπὸ ὅλων ἐκείνων, οἵτινες ἐπισκεφθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰς μονάδας αὐτοῦ, διεπίστωσαν ὅτι ἡ ἐπ' αὐτῶν τάξις, εὐπρέπεια καὶ πειθαρχία εἶναι ἀπολύτως σύμφωνοι πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ».

Ἀλληλογραφία

Νεῖλον, Κέρον, Φωτογραφίαι καὶ ἀνταποκρίσεις ἐλήφθησαν. Δυστυχῶς ὅμως πολὺ ἀργά. Ἰάλισον Ζάκπαν, Λουτρὰ Καΐσφα. Ὅπως προσβλέψατε ἤδη καθυστερημένον. Θὰ δημοσιευθῆ εἰς τὸ ἑπόμενον. Π. Διμάκην. Προτιμῶνται πάντοτε τὰ ἑλληνικά. Θὰ προσπαθήσωμεν ὅμως νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν. Τ. Πολυχρονάκον, Θεσσαλονίκην. Ζητηθέντα ἐστάλησαν. Ὑποπλοίαρχον Χ. Χαρίμακωνσταντίνον. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Ἐδώσαμεν σχετικὴν ἐντολήν. Γ. Χαμπλόν, Ἐνταῦθα. Χρειάζεται μεγαλυτέρα ἀκόμη προσπάθεια. Λ. Γεωργιάδην. Ἐλήφθη. Ν. Καλλικούνιν, Ἐνταῦθα. Πρέπει νὰ τὸ διαβάσωμεν προηγουμένως. Μίμην Μανιάτην. Φυλιατρά. Νὰ ὑποβάλληται αἴτησιν μὲ τὰ δικαιολογητικὰ ποὺ ἔχετε διὰ νὰ καταταγῆτε εἰς τὴν πρώτην σειράν. Μ. Μαρίνον, Πειραιά. Πολὺ καλό, ἀλλὰ μεγάλο. Θὰ μποροῦσε νὰ περιορισθῆ. Ἀρ. Σιγάλαν, Πειραιά. Θὰ δημοσιευθοῦν ἐν καιρῷ. Γ. Λαμπίρην, Ἐνταῦθα. Δυστυχῶς οὐδὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ τῆς προτάσεώς σας. Ὑπάρχουν οὐσιαστικώτεραι ἀνάγκαι πρὸς ἐπιδίωξιν ἐκ μέρους τοῦ Ν.Ο.Α. Α. Σωτηράκην, Θεσσαλονίκην. Σᾶς ἐγράψαμεν σχετικῶς. Κ. Παπαδόπουλον, Πειραιά. Ἐφ' ὅσον ὁ ἐνθουσιασμὸς δὲν σᾶς λείπει μὲ μίαν καλλιτέραν προσπάθειαν θ' ἀποδώσητε περισσότερα. Καταβάλλετε την καὶ θὰ ἐπιτύχητε. Κ. Μανιάκην, Λευκάδα. Εἰς Πειραιά. Μακρᾶς Στοᾶς—Νικήτα.

Εἰκόνες ἀπὸ τὸν κατάπλουν τοῦ στόλου μας εἰς Κωνσταντινούπολιν θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὸ ἑπόμενον τεῦχος διότι αἱ ἀποσταλεῖσαι ἐκεῖθεν τοιαῦται δὲν ἔφθασαν ἀκόμη.

Διὰ τοὺς κ. κ. συνδρομητάς

Ὅσοι ἐκ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν ἀλλάζουν διευθύνσεις παρακαλοῦνται νὰ μᾶς πληροφοροῦν σχετικῶς, διὰ νὰ μὴ ἐπιστρέφωνται, ὡς ἀνεπίδοτα τὰ τεύχη. Ἡ παράκλησις διατυπούται ἰδιαιτέρως διὰ τοὺς κ.κ. ἀξιωματικοὺς τοῦ Π. Ν. καὶ Ε. Ν. οἵτινες λαμβάνοντες τὰ τεύχη εἰς τὰς ὑπηρεσίας των δὲν γνωστοποιοῦν, μεταβιβιβεμενοι, τὰς νέας των διευθύνσεις.

ΜΙΑ ΝΕΑ & ΤΑΧΕΙΑ ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΑΘΙΣΤΑ ΤΟΥΣ ΟΔΟΝΤΑΣ ΚΑΤΑΛΕΥΚΟΥΣ

Ἡ νέα ἐπιστήμη ἀπέδειξεν ὅτι ἑκατομμύρια μικρῶν μορίων ἐπικαλύπτουν τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὀδόντων καὶ προκαλοῦν τὸ κιτρίνισμα αὐτῶν, τὸ ὁποῖον καμία συνήθης ὀδοντόκρεμα δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαλείψῃ. Δι' αὐτὸ «συνιστῶμεν τὴν ΚΟΛΥΝΟΣ ἐπὶ ἡμέρας ψήκτρας». Μὲ τὸ πρῶτο βούρτσισμα τὰ δόντια σας γίνονται ἀποστειρωμένα λευκὰ καὶ στιλπνὰ τὰ δὲ οὖλα σας ἐξυγιαίνονται τελείως.

Τ' ἀποτελέσματα τῆς ΚΟΛΥΝΟΣ ὀφείλονται εἰς δύο παράγοντας:

Πρῶτον: ἡ ΚΟΛΥΝΟΣ περιλαμβάνει τὰ καλλίτερα ἀναγνωρισμένα παρὰ τῆς ἐπιστήμης συστατικὰ τοῦ καθαρισματος καὶ στιλβώματος.

Δεύτερον: ἡ ΚΟΛΥΝΟΣ δὲν χρησιμοποιεῖ παρὰ συστατικὰ πρώτης ποιότητος μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν τιμὴν αὐτῶν.

Χρησιμοποιήσατε τώρα αὐτὴ τὴ νέα μέθοδο ἡ ὁποία καθιστᾶ τόσο γρήγορα γυαλιστερὰ τὰ θαμπὰ καὶ ἀποχρωματισμένα δόντια.

ΚΟΛΥΝΟΣ
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ, ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 8 - ΑΘΗΝΑΙ